

KAROL CZAJKOWSKI

NAUKA

STENOGRAFII POLSKIEJ

WYKŁADY

UJĘCIE PRINCYPAŁ POLSKIEGO

CZĘŚĆ I.

Wydawca

Wydawnictwo Państwowe

W Warszawie

ul. Krakowska 28A

1906

KAROL CZAJKOWSKI

NAUKA

STENOGRAFII POLSKIEJ

WEDŁUG SYSTEMU

GABELSBERGERA-POLIŃSKIEGO.

LWÓW.

WARSZAWA.

Księgarnia Polska B. Potonieckiego. •• E. Wende i Sp. •••••

1908.

§. I. Wstęp.

Wyraz „stenografia” (z greckiego: *στῆνός* = ciasny, ściśnięty, i *γραφία* = pisać), dosłownie przetłumaczony, oznacza pismo, którego znaki w porównaniu z odpowiednimi znakami pisma zwykłego mniej zajmują miejsca, muszą też być tem samym od nich krótsze, zatem do ich nakreślenia mniej czasu potrzeba, niż do znaków pisma zwykłego; tę właśnie krótkość pisma oznacza wyraz „stenografia”. Jakkolwiek nazwy takie, jak „tachygrafia”, „okygrafia”, „icografia”, (po polsku „skoropis”) lub podobne inne, jakie w rozmaitych czasach powstawały, mogłyby lepiej nadawały się do określenia istoty stenografii, przecież tylko wyraz „stenografia” przyjęty został przez wszystkie cywilizowane ludy na oznaczenie sztuki, z pomocą której, używając odpowiednich, krótkich znaków i rozmaitych uproszczeń w piśmie, można wypowiedzane słowa zapisać, a potem pismo to z zupełną dokładnością odczytać.

Potrzebę takiego pisma odczuwano już w bardzo dawnych czasach. Początki prawdziwej stenografii przypadają na czasy wielkiego mówcy rzymskiego *M. T. Cicerona*, który polecił swemu wywoleńcowi, a później przyjacielowi, *Tironowi*, spisywać mowy wygłoszone w rzymskim senacie. Znaki, którymi się Tiro posługiwał, przechowały się do naszych czasów i znane są pod nazwą „znaków Tirońskich” (*notae Tironianae*), a używano ich i dopelniano w miarę potrzeby w pierwszych wiekach chrześcijaństwa przy spisywaniu narań i uchwał synodów i soborów.

To jest pierwszy okres rozwoju stenografii, po którym następuje tak, jak we wszystkich dziedzinach umysłowego życia, zupełny upadek stenografii w wiekach średnich.

Drugi okres rozpoczyna się z początkiem 17. wieku w Anglii, gdzie wczesny rozwój parlamentaryzmu obudził potrzebę stenografii. Postęp w tym okresie polega na tem, że autorowie nie używają, jak Tiro, znaków dowolnych na oznaczenie wyrazów, ale stwarzają alfabet z którego znaków składa się wyrazy według pewnych

stałych prawideł. Największe zasługi w tym okresie mają *Seswell Taylor* (1876) i *Isaac Pitman* (1837)*, których systemy (a szczególnie ostatniego) są po dziś dzień w Anglii rozpowszechnione. Charakterystyczną cechą wszystkich systemów, które powstały w tym drugim okresie, jest to, że jako znaki alfabetu służyły linia prosta, koło i półkoło, w rozmaitych położeniach pisane, a więc znaki geometryczne.

Trzeci okres w rozwoju stenografii w Niemczech (nie w Anglii) rozpoczyna się z rokiem 1634, w którym pojawiła się oryginalna praca monachijszczyka *Fr. Xawerego Gabelsbέργera* p. t. „Anleitung zur deutschen Redezelchenskunst oder Stenographie”. System jego ma wśród Niemców najwięcej zwolenników, i został przystosowany do wszystkich języków europejskich. Wśród kilku przekładów polskich najlepszym jest przekład *Józefa Polišńskiego* (pierwsze próby około r. 1860.); na zasadach przez niego przyjętych opiera się niniejszy podręcznik.

§. 2. Zasady systemu Gabelsbέργera.

Podstawą każdego systemu stenografii, tak jak i pisma zwykłego, jest alfabet. Znaki alfabetu stenograficznego muszą być prostsze i krótsze od znaków pisma zwykłego; w alfabecie stenograficznym Gabelsbέργera są one częściami składowymi znaków pisma zwykłego, i to jest główną cechą tego alfabetu. Dobór tych znaków jest taki, że nie tylko łatwo łączą się i zlewają ze sobą, ale także uwzględniona jest zasada, że znak każdy powinien być tam prostszy i tym łatwiej łączyć się i zlewać z innymi, im częściej się w pisaniu pojawia. Stąd to pochodzi, że trudno stosować alfabet stenograficzny n. p. niemiecki do polskiego języka bez żadnej zmiany, gdyż częstość pojawiania się głosek poszczególnych nie jest ta sama w obu językach.

W piśmie zwykłym wypisuje się litery jedną po drugiej, jak one po sobie w wyrazie następują, w stenografii zaś starannie się znaki tych liter złączają w znak nowy, o ile możliwości charakterystyczne; stąd powstają takzwane grupy spółgłoskowe i spółgłoskowe, przyczem samogłoski zazwyczaj oznaczają się symboli-

* Daty odnoszą się do pierwszego wydania ich prac na piśmie stenografii.

cznie przez zmianę kształtu, położenia lub nacielenowania jednego z sąsiednich znaków spółgłoskowych.

Na często powtarzające się wyrazy, przybranki i końcówki utworzono stałe oznaczenia w ten sposób, że wypływa się z nich tylko pewną najhardziej charakterystyczną ich część. Te stałe sposoby pisania pewnych wyrazów nazywają się znacznikami (sigilla), a przybranek — zrostkami.

Poza tego istnieją ogólne reguły, na podstawie których opuszczają się pewne części wyrazów, jak również wiele szczególnych sposobów skróconego pisania pewnych wyrazów. Są to t. zw. stałe skrócenia (abrewiacye), różniące się od znaczników tem, że użycie ich jest pozostawione woli stenografa, że więc można je wypisywać także sposobem nieskróconym, tymczasem wyrazów dla których utworzono znaczniki, nie wolno w całości wypisywać.

Alfabet, łączenie znaków, oznaczenia samogłosek, znaczniki i stałe skrócenia stanowią najgłówniejszą część nauki stenografii, o „*Tworzeniu wyrazów*“, a pismo stenograficzne oparte na zasadach tworzenia wyrazów zwie się *pismem wiastróconem* i jest pierwszym stopniem w wykształceniu na praktycznego stenografa.

Pismo to, jakkolwiek o wiele szybsze od pisma zwykłego i dla własnego użytku wystarczające, nie wystarcza jednak w praktyce parlamentarnej.

Aby je jeszcze bardziej uprościć, można często, opierając się na gramatycznym związku wyrazów w zdaniu, opuszczać końcówki deklinacyjne i koniugacyjne, a korzystając z logicznego związku wyrazów, można nieraz zamaczyć cały wyraz tylko jakąś jego częścią, przybranką, piem lub końcówką. Tego rodzaju skrócenia należą do drugiej części nauki stenografii, o „*Skracaniu wyrazów w słowie*“ i tworzą *pismo stenograficzne skrócone*, które stanowi drugi stopień w wykształceniu na praktycznego stenografa.

Pismo to, które mimo wszelkie skrócenia nie był tak dosłowne i czytelne, jak pismo zwykłe, i to nie tylko dla tego, który pisał, ale dla każdego znającego system stenograficzny, wystarcza prawie we wszystkich przypadkach życia parlamentarnego.

Zdarzają się jednak przypadki, w których stenograf, aby spełnić swoje zadanie, musi uciekać się do jeszcze śmielszych skrów. Polegają one na tem, że z całego zdania wypływa się tylko to, co jest najistotniejsze i najpotrzebniejsze, resztę zaś o-

puszcza się, (*Skrócić się zdań*), ale tak, aby opuszczoną część zdania, ile można dokładnie, a przynajmniej zupełnie z tem samym znaczeniem odtworzyć. Pismo to stanowi ostatni stopień w wykształceniu praktycznego stenografa i nazywa się piśmem parlamentarnem. W używaniu tego rodzaju skrótów konieczną jest nie tylko ogromna wprawa w pisanie, ale także inteligencja, przytomność umysłu, opanowanie przedmiotu, nad którym toczą się obrady, a więc przymioty nie każdemu z natury dane. W tym razie stenografia jest w całym słowa znaczeniu sztuką, gdyż znamięm jej jest praca twórcza umysłu stenografa, praca, której żadne mechaniczne urządzenie (n. p. fonograf) zastąpić nie zdoła.

CZĘŚĆ I.

Tworzenie wyrazów.

(Pismo niekróciwe).

§. 3. Pisownia. Znaki pisarskie.

1. Stenografia musi być do pewnego stopnia piśmem fonetycznym; stąd pochodzi, że:

- a) *ó* zastępuje się zwykle przez *w*, n. p. w wyrazach *wód*, *pól*, *ółw*, czasem także przez *o*, n. p. *siół*, *pódo*;
- b) spółgłoski podwójne pisze się często pojedynczo, n. p. *szaf*, *Ofow*, *Jagiello*, lecz nigdy w wyrazach złożonych, n. p. *oddalić*.
- c) dozwolonym jest niekiedy, zastępowanie pewnych głosek przez inne podobnego brzmienia:
ł przez *l*, n. p. *bogatał*,
sz przez *cz*, n. p. w wyrazie *czystszy*,
ę, *ś*, *ó* przez *z*, *ł*, n. p. *wóz*, *wóził*, *jeździł*,
j po samogłosce, a przed spółgłoską albo na końcu wyrazów przez *i*, n. p. *krój*, *łajwy*, ale nie w wyrazach *krój*, *łajwy*, a na początku wyrazów przed *i* przez *e*, n. p. *ale*, *alegat*.
- d) opuszcza się
i w zgłosce *gie* zawsze, w zgłosce *lie* tylko w środku wyrazów, n. p. *winogię*, *folieten*; po miękkich spółgłoskach *i* o-

puszcza się zawsze, jeśli ono ma tylko oznaczyć zmiękczenie poprzedniej spółgłoski, zatem pisze się: *piow'gda, Nady, sie siłi, y* w zgłoskach *rya, rye* tylko w środku wyrazów, n. p. *walerya'ny, oryentalny, d* przed *l, cz, n. p. dla, siedczy, r* przed spółgłoską, a po *a* lub *o* w pierwszej zgłosce wyrazu, n. p. *Port Artura, oryografja, l* po spółgłosce w czasie przeszłym strony czynnej czasowników, n. p. *zjadł, widziały.*

Wyrazy obce pisze się albo fonetycznie znakami najbardziej brzmieniem zbliżonymi, albo wypisuje się zwykłym piśmem.

2. Znaków pisarskich używa się tylko tam, gdzie one do zrozumienia zdania są konieczne potrzebne. Zamiast kropki pisze się jednak małą pauzę, gdyż ta jest łatwiejsza do nakreślenia, niż kropka, prócz tego punkt oznacza spójnik *a*; silniejszy przestanek w mowie lub przejście do innego przedmiotu zaznacza się w stenogramie rozpoczęciem nowego wiersza. Średnika, wykrzyknika i pytańnika zupełnie się nie używa jako znaków pisarskich, przecinka zaś tylko tam, gdzie on do należytego zrozumienia zdania jest potrzebny.*) Natomiast przed cytatami należy kłaść dwukropek, a jeżeli to jest znany stenografowi ustęp, którego pisać nie ma potrzeby, umieszcza się ten cytat w cudzysłowach, notując jego pierwsze i ostatnie wyrazy.

3. Znaków stenograficznych dzielić nie wolno celem przeniesienia dalszej części wyrazu do następnego wiersza, natomiast łączy się nieraz dwa lub nawet więcej wyrazów, stałe w pewnym porządku używanych, w jeden znak, n. p. *co się tyczy, Rada szkolna krajowa, zdaje mi się.* Przyimki *w i o* pisze się zawsze z wyrazem, przed którym stoją, jako jeden znak.

Alfabet stenograficzny nie ma dużych liter; wyrazy obce i imiona własne można dla wyróżnienia podkreślać.

*) Odnosi się to do stenogramów stenografa praktycznego; w podręczniku dla uczniów stenografii interpunkcyjne musi być dokładniejsze.

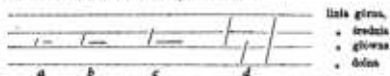
§. 4. Znaki stenograficzne zasadnicze.

1. Krótkość znaków stenograficznych i wzgląd na ich wygodne łączenie się, jest powodem, że w stenografii można używać tylko niewielu znaków zupełnie kształtem od siebie różnych. Do takich znaków zasadniczych należy:

linia prosta ———, wstyk , , półkole, w dół lub w górę wypukłe , , znaki proste, w prawo lub w lewo zakręglone , , znaki zgięte, w prawo lub w lewo zakręglone , , znak podwójnie zakręglony , pętlica w górę lub w dół zwrócona , , punkt w górę lub w dół zwrócony , .

Wszystkie znaki stenograficzne są albo znakami zasadniczymi, albo są z tychże znaków złożone. Chcąc więc zapomocą tych niewielu znaków lub ich połączeń przedstawić w jak najkrótszy sposób ogromną ilość brzmień w mowie używanych, musi się używać ich w rozmaitych wielkościach, kierunkach, kształtach i cieniowaniach.

2. Wielkość znaków. W piśmie stenograficznem używamy, jak w piśmie zwykłym, czterech linii, które, od dołu idąc, nazywamy linią dolną, główną, średnią i górną i rozróżniamy cztery wielkości znaków stenograficznych:

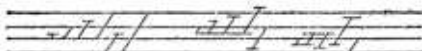

- a) Znaki małe, o wysokości równej połowie odstępów między linią główną i średnią, albo tej samej długości w kierunku poziomym;
- b) Znaki średnie, o wysokości równej odstępowi między linią główną i średnią, albo odpowiedniej długości w kierunku poziomym;
- c) Znaki przedłużone, o wysokości o połowę większej od wysokości znaków średnich, albo odpowiedniej długości w kierunku poziomym;

- d) Znaki długie, sięgające od głównej do górnej linii, albo zaczynające się cokolwiek nad główną linią a kończące się u dolnej linii, albo wreszcie rozciągające się od górnej do dolnej linii.

Stosunek wielkości znaków małych, średnich i przedłużonych można wyrazić stosunkiem liczb 1 : 2 : 3.

3. Położenie znaków. Każdy znak stenograficzny pisze się zazwyczaj w położeniu takim, aby najniższa jego część przypadała na linię główną, z wyjątkiem znaków długich w dół pisanych, które zaczynając się nad linią główną sięgają do linii dolnej. Zmiany tego normalnego położenia znaku stenograficznego dokonywa się za pomocą podniesienia lub zniesienia.

Znaki w położeniu normalnem, podniesionem, zniesionem.

Zazwyczaj podnosi się i znosi znaki stenograficzne o wysokość znaku małego; przy podniesieniu i zniesieniu znaków długich skraca się je tak, aby nie wychodziły poza linię górną lub dolną.

Należy zapamiętać następujące znaczenia, których w dalszym ciągu będzie się używać:

Przykład: w tekście drukowanym,	znaczeń w piśmie stenograficznym
br litery obok siebie bez odstępu,	znaki, które łączą się w grupę lub też
br litery obok siebie z małym od-	pięją się w kształcie łańcuchowym,
stępem	znaki połączone łącznikami, który nie ma
b-r litery rozdzielone kropką po-	znaczenia samogłoski,
sioną środkową lub przez	znaki w położeniu wyglądem swym naj-
dłuższą długości,	mem lub rozszerzeniem, byznaki ma
z	znaczenia samogłoski,
litera twarda	znak zgrubiony,
z	znak z początkowym zgrubieniem,
litera z przedziałem z lewej	znak z końcowym zgrubieniem,
strony u góry	
z	litera z przedziałem z prawej
litera z przedziałem z prawej	znak z końcowym zgrubieniem,
strony u dołu	
z	litera z poprzedzającą ją kre-
sloną pionową	znak kreślony w kierunku pionowym,
z	litera z poprzedzającą ją kre-
sloną skóśną	znak kreślony w kierunku skośnym,
	sloną skóśną

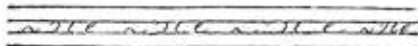
4. Kierunek pisania znaków jest z reguły ukośny do kierunku linii głównej i tak, jak w piśmie zwykłym, kąt nachylenia kierunku pisma do linii głównej wynosi około 60° ; mówi się wtedy, że znaki pisane są w kierunku pisma. Niektóre znaki kreśli się w kierunku poziomym, inne w kierunku ukośnym, wtedy kąt nachylenia wynosi 40° ; gdy kąt ten jest prawie prosty, wtedy kierunek pisma znaków jest pionowy, gdy zaś kąt ten jest rozwarty ($110^\circ - 120^\circ$), wtedy mówimy, że kierunek znaku jest poprzeczny.

Kierunek pisma. poziomy, ukośny, pionowy, poprzeczny.

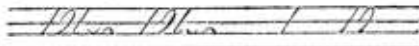
5. Kształt znaków może być albo zwyczajny, albo wyokrąglony w stopniu mniejszym lub większym, albo ścięziony:

<u>t</u> , <u>ł</u>	litera z półkolem u dołu malej-
szej lub większej dła-
gości,	znak wyokrąglony malej lub więcej,
<u>ł</u> , <u>ł</u> -	litera z półkolem i kreścią po-
ziomą malejszej lub wię-
kszej długości,	znak wyokrąglony, po którym znak na-
stępny pisze się bliżej lub dalej,
<u>r</u> , <u>r</u>	litera podcięta lub zwężona	znak podcięziony lub zwężony,
<u>o</u> , <u>o</u> , <u>o</u>		samogłoska wypisana znakom alfabeto-
wym,
(k), (n)	spółgłoska w nawiasie	głoska, której się w piśmie stenogra-
ficznym nie oznacza,
(o)	samogłoska w nawiasie	samogłoska, której się nie oznacza a
wskutek czego powstaje grupa spół-
głosowa,
AA, vt	strzałka przed literą	znak pisze się z dołu do góry, a góry w dół,
rAł, rvt	strzałka między literami	znak przed strzałką pisze się tam, gdzie się
znak po strzałce pisze zazwyczaj,
za to	wyrzuty połączone łącznikiem	pisze się razem,
stno-efora czuód	wyrzuty rozdzielone pionem	pisze się oddzielnie, jak dwa wyrzuty.
kreską

Kształt zwykły, w kształcie wyskoczony, w kształcie wąskim, i ciętym.

6. Cienienie. Prawie każdy znak stenograficzny składa się z ciągu cienkiego i z ciągu cieniowanego. Ciąg cieniowany znaku, otrzymuje czasem zgrubienie, które się tworzy przez silniejsze naciśnięcie pióra lub ołówka. Jeśli to naciśnięcie odnosi się tylko do części początkowej lub końcowej znaku, nazywa się zgrubieniem początkowym lub końcowym.

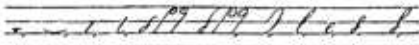

Cienienie zwykłe, zgrubienie, zgrubienie początkowe i końcowe.

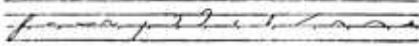
Z tego, co wyżej powiedziano, wynika, że znaki stenograficzne, choć nieraz całkiem co innego oznaczają, muszą być do siebie czasem bardzo podobne, jeśli różnią się od siebie tylko wielkością, położeniem, kształtem, albo cieniowaniem.

Wskutek tego konieczną jest rzeczą, ucząc się stenografii, pisać bardzo starannie znaki stenograficzne i naśladować z największą dokładnością podane wzory, aby przyzwyczaić oko i rękę do tych kształtów, gdyż najmniejsza niedokładność zmieni może znaczenie całego znaku; słusznie więc nazwał pierwotnie Gabelsberger swoją stenografię „Redezeichenkunst” — sztuką rysowania wyrazów mowy ludzkiej.

§ 5. Alfabet stenograficzny.

a, a, b, b, c, c, ch, cz, d, dz, dd,

t, e, s, l, k, y, j, n, k, z, l,

W zestawieniu znaków stanowiących alfabet stenograficzny zauważyć należy, że dla liter a, e, z, l, i, c są znaki dwójakie, dla c, l i w aż po trzy znaki, natomiast dla f i y istnieje tylko jeden znak. Potrzebę tego nadmiaru znaków dla pojedynczych liter, a pewnego ubóstwa dla f i y zrozumieć można dokładnie dopiero w dalszym ciągu nauki. Na razie zapamiętać należy:

1) Znaków $e = \int$ i $l = \int$ używa się zawsze na początku wyrazów, znaków zaś $e = \int$, $l = \int$ w środku i na końcu wyrazów, stąd też \int i \int nazywają się e i l początkowem, a \int , \int , \int i \int końcowem.

2) Znaków $s = \sigma$, $t = \sigma$, $c = \int$, $l = \int$, używa się głównie z powodu lepszego łączenia się ich z samogłoskami o, a i e, nazywają się one odwróconymi s, t, c i l, gdyż kierunek kreślenia pędzicy w tych znakach jest odwrotny do kierunku tejże pędzicy w znakach głównych $s = \sigma$, $t = \sigma$, $c = \int$ i $l = \int$.

3) Drugi znak dla z (znak pomocniczy) jest wzięty z pierwotnego niemieckiego alfabetu stenograficznego Gabelsbergera i używany tylko jako znacznik czasu; podobnie także znaki pomocnicze dla w (drugi i trzeci) są używane, drugi jako przyimek w, trzeci jako znacznik węzła, a oba odpowiadają w niemieckim alfabetie literze o.

4) Właściwie alfabet stenograficzny nie ogranicza się tylko do powyższych znaków, gdyż używa się jeszcze wielu innych

znaków dla grup spółgłoskowych, które za znaki alfabetu uważać należy; ze względów jednak praktycznych, a mianowicie z powodu wielkiej ich liczby, a także dlatego, że znaki te ze znaków alfabetycznych, z których są złożone, wywieść się dadzą, omawia się je oddzielnie.

5) Należy zwrócić uwagę i na to, że w alfabecie tym pomieszczona także spółgłoski miękkie *b', k', p', w'*, choć w pisowni polskiej teraźniejszej zmiękczeń tych się nie oznacza i nie pisze *brób', dróp', puró'*; w stenografii także nie uwzględnia się zmięczonych spółgłosek na końcu wyrazów tam, gdzie ich w mowie nie słychać, zato używa się ich w środku wyrazów. (por. §. 2. l. d).

Wprowadzenie zmięczonych spółgłosek jest wielką zaletą stenografii polskiej i niemłą zasługą J. Polišńskiego. Wskutek tego bowiem nie potrzeba było na oznaczenie samogłosek *i* i *y* wprowadzać odrębnych znaków, gdyż po spółgłoskach miękkich może następować tylko *i*, po spółgłoskach zaś twrdych w wyrazach polskich tylko *y*.

6) Następujące znaki składają się tylko z ciągów cienkich

$e = \sim$, $é = \sim$, $i = \sim$, $o = \sim$, $a = \sim$, $f = \sim /$, $t = /$, $w = /$.

zawsze więc je cienko pisać należy, a szczególnie zważać na to przy *o* i *a*.

Znak $t = /$ pisze się na początku wyrazów prawie zawsze z góry na dół, w środku i na końcu zwyczajnie do góry; równie znak $f = /$ i $i = \sim$ można pisać w obu kierunkach, $w = /$ zaś tylko z dołu do góry.

7) Kierunek pisania znaków cieniowanych jest zawsze taki, że część cieniowana znaku odpowiada ciągowi w dół; szczególnie o tem pamiętać należy, że końcówce *c* i *č* pisze się zawsze do góry $\overset{o}{/}$, $\overset{y}{/}$, $\overset{u}{/}$, $\overset{ö}{/}$, gdyż są one znakami złożonymi z $t + s = c$, $t + č = č$, zatem i następstwo tych liter w znaku musi być uwidocznione. Znak $c = \overset{o}{/}$ pisany z góry w dół oznacza grupę spółgłoskową $st = \overset{o}{/}$.

8) Znaki $dz = \int$, $dt = \int$, $de = \int$ złożone są z d i z , t , e .

więc pierwsza część każdego z tych znaków, tj. wązka pętlica w górę zwrócona odpowiada literze $d = \int$, a druga ich część, tj. wązka pętlica w dół zwrócona literom $z = \int$, $t = \int$, $e = \int$.

Podobny do nich, znak $szs = \int$ składa się z sz i s , które dla lepszego połączenia są przedstawione $sz + s = \int = \int$.

9) Do łączenia znaków między sobą używa się krótkiej kreszczki, która nazywa się łącznikiem i która w jednych znakach jest naturalnem przedłużeniem znaku w kierunku poziomym L, Z, z, \int , w innych musi być dopisana pod kątem ostrym L, Z, z , a po k, k', r i r' pod kątem rozwartym \sim, \sim, \sim . Odpowiednio do charakteru następnego znaku może łącznik przybierać także kierunek ukośny, lub kierunek pisma \swarrow, \searrow , zależnie zdów od swego przeznaczenia, może być krótszy, dłuższy, lub wyokrąglony L, L, L, L .

10) Pociągwał każda kreszczka w piśmie stenograficznem ma swoje znaczenie, przeto nie należy używać kreszek wstępnych jak w piśmie zwykłym; pisze się więc L, Z, \int, \int , a nie L, L, L, \int . Dlatego też odpada na początku wyrazów kreska wstępna przy $z = \sigma, z = \sigma, t = \sigma, e = \sigma$. Również nie należy używać kreski końcowej jak w piśmie zwykłym; zatem pisze się L, L, \int , a nie L, L, \int ; dlatego odpada kreska końcowa na końcu wyrazów $zo = \sim, r = \sim, z = \sim, \int$ i $zo = \sim, \int$ i $zo = \sim, \int$.

Ćwiczenie.

1. Który znaki alfabetu mają postać znaków zasadniczych, a więc które są linją prostą, wyciekłą, półkolem, które są znakami prostymi, które sągiętymi w prawo, w lewo, półkółkami zakrzygniętymi, które są pętlami okręglą, wąską, w dół, w górę zwróconą, które są punktami w dół, w górę, zwróconymi, które są wyciekami pionowymi, które wyciekami w kierunku pisma nakręślojmy?

2. Z jakich części składają się znaki c, t, dz, dt, de, szs, z (pominięte) i z, t, e ?

3. Wypisać znaki małe, średnie, przedlitowe i długie.
4. Czym różnią się znaki spółgłosek twardych od odpowiednich miękkich, Których znaki stanowią wyjątek od tej reguły?
5. Które znaki przedlitają się w kierunku poziomym, w których znakach może zmieniona ma kierunek poprzeczny, w jakim kierunku zwrócona są półgłos w znakach *c, ś, sz, dz, dź, dż, szcz, s, ś, sz, z* (pomniejszone)?
6. Które znaki łączą się, które kończą się ciągłym cięciem, które dzielonym, które znaki są w całej swej długości słabkie, które silniejsze?
7. Które znaki mają względem siebie kształt odwrotny, co wapiłaseg mają znaki dla spółgłosek grzybkowych *cz, sz, szcz, ż, dź*?
8. Które znaki alfabetu stenograficznego są wyprost albo z małą zwiastą literami alfabetu łacińskiego, ruskiego, niemieckiego lub greckiego? Odróżniać wszystkie znaki stenograficzne po porządku w znakach pisma zwykłego.
9. Z jakich znaków stenograficznych składają się pisma litery:

b, k, n, g, p, s, z, H, N, q, y, z, z
M, L, L, G, N, y, S, d, p, v, n, p

10. Wypisać znaki alfabetu stenograficznego z łącznikiem poziomym i łącznikiem w kierunku pionowym.
11. Wypisać znaki alfabetu stenograficznego z łączką wstępującą poziomą. Przed którymi znakami jest ona skierowana do określonej?
12. Które znaki łączą się, które się kończą na linii głównej, nad tą linią główną?

Samogłoska E.

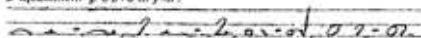
§ 6. Tworzenie wyrazów z samogłoską e.

1) Znakiem alfabetycznym samogłoski *e* jest pozioma kreszczka; taką samą kreszczką nazwalibyśmy łącznikiem (§ 5. 9.), ponieważ ma łączyć ze sobą znaki stenograficzne, przyczem kierunek łącznika może być wedle potrzeby mniej lub więcej ukośny.

Łącznik pomiędzy dwoma znakami stenograficznymi oznacza wogóle miejsce samogłoski, a w szczególności miejsce samogłoski *e*.

Na podstawie tego pewnie składa się znaki stenograficzne w wyrazy w następujący sposób,

z łącznikiem poziomym:

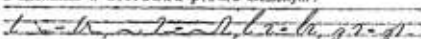
k' - l = kiel, w' - l = wle, s - r = ser, s - w = siew.

z łącznikiem ukośnym

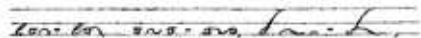
k' - l = kiel, c - p = cep, socyp = socyp, s - dl = siedl.

z łącznikiem w kierunku pisma kreślowym:

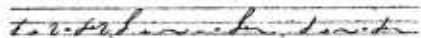

b' - rz = embieca, u' - w' = niewle, cz - w = czem, sz - w = szceni.

2) Po znakach, które się kończą nad linią główną (które mają pętlę w dół zwróconą na linię główną): c, d (początkowym), dz, dz', z, z', s znaki spółgłosek k, u i ś spadają na linię główną, inne zaś znaki zaczynające się od linii głównej i, z i ś (odwrócone) muszą być po nich oskołwiek podniesione:

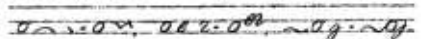

d - k = dek, z - sz = zesz, c - sz = czes.

c - i - m = ciem, dz - l - e = dzielecie, s - i - e = siedle.

3) Po s muszą być następne znaki małe k, u, l, o, r, z, średnie k', d, g, d i długie w dół pisane sz, z, f podniesione o wysokość znaku małego, a i, s i ś (odwrócone) o wysokość znaku średniego; jeżeli po tych znakach podniesionych następuje dalsza część wyrazu, to i ta musi być już w tym samym stosunku podniesiona, jak gdyby cała linia główna była w górę przesunięta.

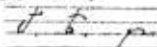
s - k' - r = siebler, s - d - e = siedese, s - l - c = sielca.

4) Przed znakami *t, c, ł* (pisanymi w górę), a także przed *ck*, łącznika w sposób zwykły wypisać nie można. Aby zaznaczyć, że przed tymi znakami ma się czytać samogłoskę *e*, dopisuje się po lewej stronie znaków tych w górę pisanych kresczkę, oznaczającą *e*:

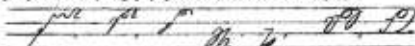
metet, eteot, wietieć, meck.

5) Ta sama trudność zachodzi po znakach *t i f* pisanych w górę; aby w tym razie uwidatnić samogłoskę *e*, można u góry po *t i f* nakreślić łącznik przerywając pismo, albo umieścić następną spółgłoskę u góry na *t* lub *f*:

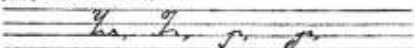
teć, etek, Felek.

6) Po *t* pisanem w górę muszą być następne znaki tego samego wyrazu, małe, średnie i przedziałone, umieszczone całkiem u góry pod górną linią, po końcowych *c i ł* tak, jak gdyby linia główna została przesunięta do *s i ł* znajdujących się w znakach *c i ł*, po *f* zaś pisanem w dół uważa się dolną linią za linię główną; ze wolno pisać także w liniach górných, iż po *c, ł* wypisuje się tak, jak gdyby pisało się bez kreski wstępnej:

fel'fiedonem, mieczem, nocer, referem, Efez, mieciana, luteck.

7) Dla łatwiejszego łączenia znaków *t i f*, mogą być nawet znaki poprzedzające *t* podniesione do górnej linii, a poprzedzające *f* zniżone do dolnej linii:

meteor, etek, refer, defer,

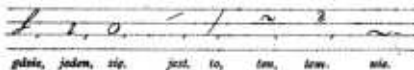
We wszystkich tych przypadkach podniesienie lub zniżenie znaku jest wywołane względami dobrego łączenia znaków, takiej więc zmiany położenia nie może być przypisane żadne symboliczne znaczenie.

8) Na początku wyrazów oznacza się samogłoskę *a* znakiem alfabetycznym, t. z. małą kreską pisaną w kierunku poziomym, którą umieszcza się w tej wysokości przed znakiem spółgłoskowym, gdzie on się pisać zaczyna; jedynie znak *ch* należy w tym razie pisać od linii głównej:

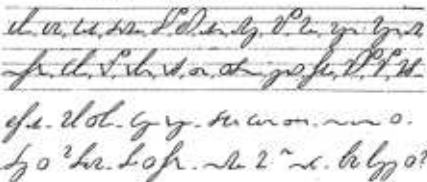

Pamiętać należy, że żaden wyraz polski nie zaczyna się od samogłoski *a*.

Znaczniki.^{*)}

Ćwiczenie w czytaniu.^{**)}

*) Znaczniki w należy wyuczyć się dobrze na pamięć; najlepiej spisywać je w miarę, jak w ćwiczeniach pojawiają się, w osobnej notatce w porządku alfabetycznym, celem łatwiejszego ich wyznaczenia, a przed każdym nowym ćwiczeniem powtórzyć wszystkie znaczki posiadane w poprzednich ćwiczeniach.

**) Dwukropki między wyrazami oznaczają, że te wyrazy są zestawione dla porównania ich brzmienia albo kształtu znaków.

Ćwiczenie w pisaniu. *)

Belek, bieg, Cera, ciecz, czepok, dorań, dziegieć, dzień, hebel, kieszeń, Lech, lecz, leż. lek, lep : leb, lew, leż. mech : miech, miedź, niebem, Niemiec : nie_mieć, powieć, płoczeń, pickiel, pierze, reje, Ren, rzemień, szczep, wesoła, wiedzieć, wieniec, wieszcz, zeber.

Bism to wie, gdzie jest ten pies. — Czom czaszysz się? — 11
 Jeden czerep, to wie mianio. — Dzieje Niemiec. — Piec płocze. — 20
 Mieszek pełen perel. — Nie_wiesz, gdzie Leszek sieje ten? — 40

§. 7. Grupy spółgłoskowe. Ścieśnienie znaków.

1) Dwie spółgłoski bezpośrednio po sobie następujące tworzą grupę spółgłoskową, przedzielone zaś samogłoską grupę zgłoskową.

Najprostszym sposobem tworzenia grup spółgłoskowych jest połączenie znaków spółgłoskowych zapomocą tak krótkiego łącznika, litwy w nim nie można upatrywać samogłoski; nadto należy oba znaki ść ścieśnić (por. § 4. 1), aby tem bardziej uwidocznić ich połączenie w grupę. Takie tworzenie grup spółgłoskowych nazywa się ścieśnieniem albo ścieśnieniem zestawieniem znaków i wtedy grupa taka różni się od połączenia tych samych znaków zapomocą samogłoski, czyli od grupy zgłoskowej, tylko długością łącznika; jeżeli jednak kierunek pisania jednego znaku należącego do grupy spółgłoskowej, albo jego położenie, albo wreszcie wygląd znaku ulega zmianie, wtedy nazywamy to albo wpisaniem jednego znaku w drugi, albo położeniem jednego znaku na drugim.

Jest jeszcze jeden sposób tworzenia grup spółgłoskowych, a mianowicie ten, że zaczyna się grupę pisać pierwszym znakiem grupy, a kończy się ją drugim. Mówimy wtedy, że dwa znaki spółgłoskowe zlewają się w jeden znak.

*) Wyraz cłonne kursywą są znaczniki lub wyrazami powtarzanymi w znaczniku.

Oba ćwiczenia, a więc i ćwiczenie w czytaniu, należy zawsze wykonać przed rozpoczęciem, jak najstarszej przepisać i to nawet po kilku razy. Cyfry umieszczona w ćwiczeniu w czytaniu oznaczają liczbę zgłosek. Dobrze jest, ucząc się, notować zawsze czas potrzebny do zapisaania ćwiczenia, aby można stać obliczyć, ile zgłosek zapisała w minucie. Należy to do kontrolowania postępu w nauce.

2) Wszystkich grup spółgłoskowych powstających przez ścieśnienie znaków niema potrzeby wymieniać, gdyż wszystkie one tworzą się według tej samej wyżej podanej reguły; dlatego będą tu wymienione tylko najważniejsze, a dla porównania dodane także odpowiednie grupy zgięskowe ze samogłoską *e*:

d d d d d d d d d d d d d d d d

db: deb, ib: i-b, ob: ob, czcz: czcz, pcz: pcz, dd: dad, id: iad,

t t t t t t t t t t t t t t t t

td: ted, wd: wed, if: ief, ig: ieg, ig: ieg, ng: neg, bt: bet,

k k k k k k k k k k k k k k k k

kd: ked, ck: cek, dk: dek, fk: fek, nk: nek, pk: pek, rk: rek,

n n n n n n n n n n n n n n n n

nd: ned, sk: sek, rd: red, ik: iek, ik: iek, bl: bel, cl: cel,

l l l l l l l l l l l l l l l l

cl: del, kl: kiel, pl: pel, rl: rol, sl: sel, cl: cel, ll: iel, bl: bel,

h h h h h h h h h h h h h h h h

cd: ced, dd: del, kl: kiel, pl: pel, cm: cem, cm: cem, cm: cem, cm: cem,

m m m m m m m m m m m m m m m m

dm: dem, gm: gem, lm: lem, lm: lem, sm: sem, lm: lem,

b b b b b b b b b b b b b b b b

bm: bem, cm: cem, dm: dem, fm: fem, fm: fem, tm: tem, km:

v v v v v v v v v v v v v v v v

dv: dev, lv: lev, sv: sev, cv: cev, lv: lev, pv: pev.

ni: ni, di: di, di: di, fi: fi, gl: gl, ai: ai, Pi: Pi,

ru: ru, lip: lip, lip: lip, szp: szp, sr: sr, br: br,

zi: zi, bi: bi, ty: ty, li: li, di: di, di: di, gi: gi

pa: pa, wa: wa, wa: wa, wa: wa, le: le, le: le, le: le, li: li,

3) Ze znakami w górę pisanymi: *f, t, ch* i *c, d* końcowymi łączą się inne spółgłoski przed nimi stojące w grupy, w których także zwać należy, żeby znaki, które można ściętnić, były wypisywane w kształcie ściętnionym. Celem wyrażenia samogłoski *e* między temi spółgłoskami dodaje się kresoczkę z lewej strony przed *f, t, ch*, jak w §. 6. 4. Zestawienie tych grup znajduje się w §. 11. przy grupach zgłoskowych.

Znaczniki *)

f, t, ch, c, d

Ciebie, te, zrybie, wikt, zg, le, w,

Przyimek i przybrankę w piśmie się nawożę z wyrazem, przed którym się znajdują.

Ćwiczenie w czytaniu.

ty, te, to, ni, ni, ni, di, di, di, fi, fi, fi, gl, gl, gl, ai, ai, ai, Pi, Pi, Pi,

ru, ru, ru, lip, lip, lip, szp, szp, szp, sr, sr, sr, br, br, br,

zi, zi, zi, bi, bi, bi, ty, ty, ty, li, li, li, di, di, di, gi, gi, gi

pa, pa, pa, wa, wa, wa, wa, le, le, le, le, li, li, li,

ni: ni, di: di, fi: fi, gl: gl, ai: ai, Pi: Pi,

*) Wśród znaczników podawane będą często także przybranki i kadłówki, jako też pewne stałe sposoby pisania, które dopiero w dalszym ciągu nauki będą znacznikiem.

od. w. x. l. v. f. n.

Ćwiczenie w pisaniu.

Hebel: habla, wieść, czarza, depcze, wiecznem, dnem, cement, rejent, resztek, szoptem, heim, lwem, mchem.

Ten człek glerze wiecznie. — Mlechem dmie się. — Cen-11 -
ne wieńce. — Miernem dziełem. — Biedne rzesze. — Bierze sier 25
l dnie. — Wiedz cziczka, że to są cietrzewie. — W^ulocie są zmy-40
ła ciepłe deszcze. — 45

§ 8. Grupy spółgłoskowe (o. d.). Wpisanie jednego znaku w drugi.

W grupach wymienionych w §. 7., powstających przez ściągnięcie znaków spółgłoskowych były oba znaki wypisywane w takim względem położeniu, jak należałoby je pisać, gdyby między nimi miała być samogłoska *e*; grupy spółgłoskowe różniły się od zgłoskowych tylko długością łącznika. Teraz zajmmy się grupami, w których łącznika zupełnie brakuje, a przytem jeden ze znaków spółgłoskowych wypisany jest inaczej, niżby go należało wypisać, gdyby między nimi miała być oznaczona samogłoska *e*; a mianowicie zachodzi tu albo wpisanie jednego znaku w drugi, albo położenie jednego znaku na drugim.

Wpisanie jednego znaku w drugi odbywa się jużto przez zmianę kształtu jednego ze znaków tworzących grupę, jużto przez postawienie jednego znaku nad drugim.

1) Przez zmianę kształtu jednego ze znaków tworzących grupę powstają następujące grupy:

l: lo, v: vo, k: ko, t: to, n: no.

hr: her, hč: heč, ps: pes, pš: peš, ms: mes.

o: vo, l: lo, v: vo, z: zo, v: vo.

wł: wieł, cks: chek, cki: cheł, ms: mes, wš: weš.

Chociażby po tych grupach następowała jeszcze jakakolwiek inna spółgłoska, *s* zatrzymuje mimo to swój kształt:

l, o, a, e, d, d.

psr, buk, nsi, psu, nst, pst.

Dalej

a, a: a, d: d, e: e, f: f, g.

st: set, sb: seb, td: sed, fda: sied, zd:

h: h, k: k, l: l.

ckb: ckeb, gb: gub, gd: gud.

Przy *st* i *fd* pierwszych znaków używa się na początku wyrazów, drugich z łącznikiem wstępnym, w środku.

2) Przez postawienie jednego znaku nad drugim powstają następujące grupy:

r, re, k, nad d, p, z:

t: d, b: v, l: st, l: st, i: v, i: v.

rd: rsh, rsh: rsh, rd': red', rsh: rsh, rp: rap, rap: rap.

t: d, l: v, ? : d, ? : d, j: v.

rp: rep', rep': rap', hp: hiep, hp': hiep', et.

z, z, powyżej g, w, m, p, c, f, f:

z: d, z: d, z: d, z: d, z: d.

zg: zeg, zw, ow: zow, zw', zw': ziew, zw, zw: zow, zw': ziew,

z: d, z: d, z: d, z: d, z: d, z: d.

om: om, om': om, zp: sop, hp': siep, oc: oc, h': hie.

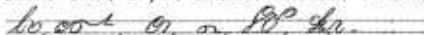
z: d, z: d, z: d.

st: set, sed, pd.

Przykłady.

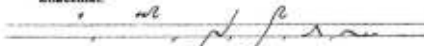

Zębkisze, Cerber, sierpień, świateł, świerzbisz, świetaczka,

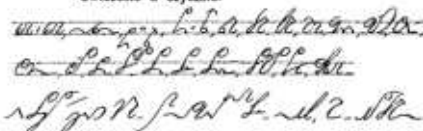
łomi, spleśnieje, śpiew, sen, ścierpiel, śródłem.

Znaczniki.

Widzi, widziałem, uwiel, w tem, przy, nie.

Ćwiczenia w czytaniu.

Ćwiczenia w pisaniu.

Bzie: psie, lebkisze, osłem, stor, herbem, szczerb, dzierzbó,
cierpienie, czerepie, † terpen,*) świeczełk, świerzab, śmierd, śmieszek,
spieczka, scenie, ściemnieć, ścieżek.

‡ Tniess bez sierpem! — † Szelek, pieć witec! — Wuel 10
ściemnieje się, świec świeca! — Wiesz, że to jest świetne siedze- 23
nie. — Widziałem wiele rzetib. — Świeża pieczenie. — 37

§ 9. Grupy spółgłoskowe. (c. d.). Położenie jednego znaku na drugim.

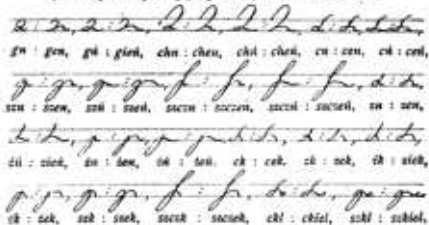
Dla wyrażenia niektórych grup spółgłoskowych ze spółgłoskami l, ł, r, rz, n, ż, w, kładzie się jeden znak spółgłoskowy na drugi:

*) Znaczenie strzałki podane na str. 10.

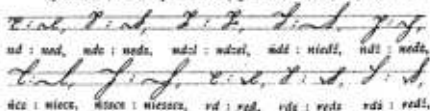
a) przerywając pismo, dla znaków *l, ł, r, rz*:

b) nie przerywając pisma, dla znaków *o i k*:

c) znaki *o, d i r* podnosi się przed *o, de, do, dz, ce, cz*:

y: y, c: c, l: l, k: k, j: j

vól : wól, róz : róca, róca : róca, ókraz : ókraz, wóca : wóca

d) w wyraża się petlicą położoną na znaki e, é, ea, éa, az, aza, t, z, ź :

z: z, b: b, e: e, t: t, d: d

ca : ca, éa : éa, da : da, ca : ca, éa : éa, da : da

z: z, g: g, f: f, t: t, s: s

dzia : dzia, zwa : zwa, zczwa : zczwa, ów : ów, stw : stw

z: z, g: g, f: f

zw : zw, dzw : dzw, dzw : dzw

Po takim w wypisanem petlicą nie oznacza się zniekształcenia.

Przykłady.

z, z, b, e, t, d, g, f, s

Mgła, wóca, róca, róca, róca, ókraz, wóca, wóca, wóca

z, z, z, z, z, z, z, z

szkół, Gócinie, ówieró, pólno, lówa

Znaczniki.

z, z, z, z, z, z, z, z

Jak, tak, pomóca, pomóca, óto, próca, ta, nie wóca

Ćwiczenie w czytaniu.

z, z, z, z, z, z, z, z

z, z, z, z, z, z, z, z

z, z, z, z, z, z, z, z

noe. c. 000. 21 str. 12

Ćwiczenie w pisaniu.

Biegłem, cie, tiem: tiem, frondać, grzebie, grzeźnie: grzeźnie, chrześ, chrztem, szkie, pędzel, wieńczenie.

To jest nie miód tak górnawo secca, a przystaw i śmieźnie. — 15
Czasze się myśle grzeźnieniem. — Mlecznem szkłem. — Posińsiel 30
wiodzić, że miód nie rdzewiaje. — Pracie to jest niegrzecnie, 45
że się tu tak śmieje. — Oto są lekkie żerdzie. 58

§. 10. Grupy spółgłoskowe. (o. d.) Złanie się znaków w jeden znak.

Dla wyrażenia r, ra, po znakach d, p, t, k, jakoteż przed znakami g, ch, w, u, z, sz, f, otrzymuje przy jednych końcowa, przy innych początkowa, a przy sz środkowa część znaku kierunek poprzeczny znaku r:

ra, ra, r: a, r: a, ra

dr : der, drz : derz, drw : drew, drzw : drzew, pr : per,

ra, ra, r: a, r: a, ra

prz : parz, spr : sper, sprz : spers, tr : ter, trz : tarz.

tr, tr, r: a, r: a, ra

str : ster, strz : sters, pstr : pster, trw : drew, strw : strow,

tr, tr, r: a, r: a, ra

tr : ter, dr : tier, kw : kwier, skr : szkie, szrz : szkier,

tr, tr, r: a, r: a, ra

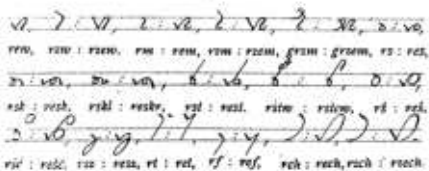
król : król, kw : kwem, szkie : szkie, ur : mer, urz : mierz,

ur, ur, r: a, r: a, ra

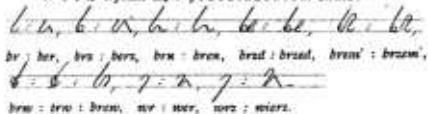
smr, smr : smr, rg : reg, drg : dróg, rgu : regu, deg :

reg, reg, r: a, r: a, ra

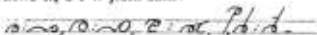
regu, rgl : rgiel, rgl : rgiel, rrg : rrg, rrgu : rrgu, rrg :

W b i w wyraża się r przedłużeniem znaku:

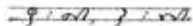
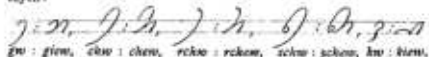

ł słowa się z s w jeden znak:

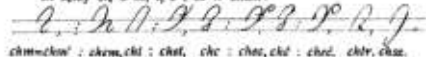
ks : kies, ks : kies, ks : kies, ks : kies, ks : kies,

w wyraża się w gw, ckw i kw zapornicą znaków pomocni-
czych:

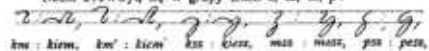

skw : skw, rkw : rkw,

ak łączy się z m, t, c i sz w znaki:

Nadto złowają się w grupy znaki k, sz, m, p:

z : z, z : z, z : z, z : z.

szp : szp, szpl : szpl, szpr : szpr, szps : szps.

Przykłady.

sz, sz, sz, sz, sz, sz, sz.

Drzewo, leśny, trzaskać, sprzątać, Szczęście, strzelec, wrzesień,

sz, sz, sz, sz, sz, sz.

niegrzeczny, niegrzeczny, Xerszes, stercz, wrzesień, chwiał, niechciałem.

Znaczniki.

sz, sz, sz, sz.

Trzeba, dobrze, dobrze, nie jest.

Ćwiczenie w czytaniu.

sz, sz, sz, sz, sz, sz, sz, sz, sz, sz.

sz, sz, sz, sz, sz, sz, sz, sz, sz, sz.

sz, sz, sz, sz, sz, sz, sz, sz, sz, sz.

sz, sz, sz, sz, sz, sz, sz, sz, sz, sz.

sz, sz, sz, sz, sz, sz, sz, sz, sz, sz.

Ćwiczenie w pisaniu.

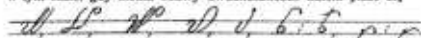
Dren, dresszka, drzemia, sprzączka, trzefno, trzeszczenie, trzeźwo, strzeża, strzebie, krefno, kreńcie, krewne, krefnie, Krzemieniec, skrzacza, skrzacza, skrzela, skrzepo, ścierwem, pierścion, bredź, bnie, brzeźek, wrzeź, wrzeszcz, rex, omazanie, Tempa.

Nie jest to dobrze, że pleciesz brednie. — Trzeba mieć trochę 14 trzech dzieł. — Gdzie strzeż mnie. — Gdzie kret grzebie? — 25 Krzesze krzemieniem. — Szedłem brzegiem rzeki. — W lesie 37 jest wiele drzew. — 41

§ 11. Grupy zgłoskowe.

1) Dwie spółgłoski rozdzielone samogłoską tworzą grupę zgłoskową. Samogłoskę tę oznacza się zwykle łącznikiem; o tych grupach jest mowa przy tworzeniu wyrazów z rozmaitemi samogłoskami. Czasem jednak łączyć można znaki bez pośrednictwa łącznika, choć w tem połączeniu samogłoskę czytać należy; takie właśnie połączenia są w ściślejszem znaczeniu grupami zgłoskowemi.

W przykładach wymienionych w §. 6. a, b, gdzie przed c, d, ch, jakoteż przed l po t i f nie było możebnem w sposób zwykły wypisać łącznika, można kreseczkę oznaczającą z opuścić, albo spółgłoski następującej po t i f nie kłaść na te znaki, ale tylko w tym razie, gdy niema obawy dwuznaczności. Zatem pisze się

mezzet, cielar, wiedzieć, meck, beciel, stek : zetek, flek : Felek.

Pamiętać jednak należy, że o ile możności grupy zgłoskowe powinny czemś odróżniać się od spółgłoskowych, zatem kształtem znaków w grupach spółgłoskowych ściślejszym i brakiem cieniowania znaku stojącego przed c, d, ch, t i f. Jeżeli takie odróżnienie jest możliwe, wtedy w grupie zgłoskowej można bez obawy opuścić kreseczkę.

Ważniejsze takie grupy są :

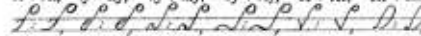
a) w grupie spółgłoskowej znak przed t, f, c, d, ch stojący ściślejszy i niecieniowany, w grupie zgłoskowej brak kreseczki :

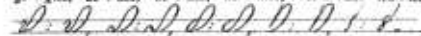
dt : det, ct : cet, dt : diet, lt : let, ut : uet, pt : pet,

ft : fet, ft : fct, ft : fct, ft : fct, dt : det, ct : cet,

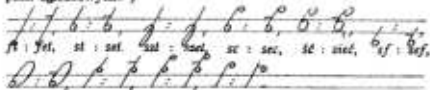

gt : get, dt : det, ut : uet, dt : diet, dt : diet, dt : diet,

mtk : meck, meck : meck, pck : peck, fck : feck, ct : cet.

b) wypisuje się jeńnak kresceńką w następujących grupach zglóskowych:*)

sch : seck, cf : ceł, ce : ceć, sz : ses.

3) W ogóle można używać grup spółgłoskowych jako zglóskowych, to znaczy można opuścić samogłoskę, gdy wyrazu bez samogłoski wymówić nie można, lub gdy taki wyraz bez samogłoski wymówiony nie ma żadnego znaczenia.

W szczególności zaś wolno w niżej wymienionych grupach zglóskowych opuścić e, jeśli to jest w końcowej zglósce wyrazu, albo jeśli po takiej grupie zglóskowej następuje jeszcze jedna spółgłoska:

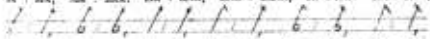

Bolcher : Bedebherem, cegiel : cegielnie, cegielak, nierschaw, tempor,

a) po znakach l i f, w górę pisanych:

lk : lek, lk : lek, lm : lem, sm : smem, ln : len, sn : slem,

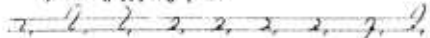

ll : tel, all : stel, ll : tel, lr : ler, str : ster, trz : lerz,

fk : fek, fl : fel, fn : fen, fr : fer, febr. led. tec. tecz.

b) w następujących grupach:

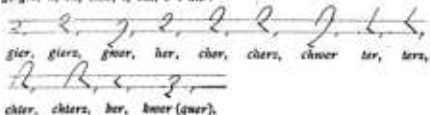
kium, chem, wchem, giel, giel, rgiel, rgiel, gwiel, chel,

*) Gdy dwa znaki długie mają być zaś sobą napisane, wtedy skraca się oba znaki małżewick, aby zbrakło nie wystawiały ponad grzesz liak.

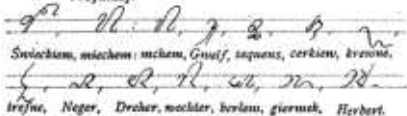
Ograniczenia powyższe odnoszą się tylko do grup zgłoskowych z samogłoską *e*.

3) Niektórych grup zgłoskowych wolno używać nawet wtedy, gdy po nich następuje samogłoska; grupy te powstają przez bezpośrednie dopisanie znaków *r*, *rs*, do poprzedzających je znaków *g*, *gw*, *k*, *ch*, *chw*, *t*, *cht*, *h* i *kw*:

sie gdy *r* i *rs* łączą się ściśle z następującym znakiem spółgłoskowym, wtedy nie należy używać tych grup.

Przykłady.

Znaczniki.

Bez, może, chce, niedobrze, nie trzeba, nie chce, nie może,
możesz, chcesz, nie chcesz.

Ćwiczenie w czytaniu.

Ćwiczenie w czytaniu.

Ćwiczenie w pisaniu.

Wi(e)c, pi(e)c, si(e)c, rz(e)co, śmi(e)czenie, mi(e)ć, św(e)ć,
per(e)ć, mur(e)ć, śmierdai(e)ć, spl(e)ć, ś(e): ś(e)l(e)ton, L(e)ch,
m(e)ch, ł(e)r: ł(e)ser, niezmiert(e)lnie, kiełpak(e)m, wiek(e)m, Cze-
ch(e)m, H(e)g(e)l, b(e)ć.

Jaś to niedobrze, że mił ciębie wieć nie chce. — To nie 14
gr(e)ch niewiedzi(e)ć, lecz gr(e)ch(e)m jest śmieć(e)ś wiedzi(e)ć — 25
Pile, trzeba siedzi(e)ć i strzedz mił! — 34

Samogłoska Ę.

§ 12. Tworzenie wyrazów ze samogłoską ę.

W alfabecie stenograficznym znakiem głównym dla samogłoski ę jest kreseczka cokolwiek dłuższa, niż dla samogłoski e. Łącznik więc dłuższy między dwoma znakami, w większym od-
daleniu od siebie nakreślonymi, niż to wypada dla samogłoski e,

oznacza samogłoskę *e*. Kierunek łącznika może być wedle potrzeby mniej lub więcej ukośny:

r - k e = *reke*, *i - g e* = *igie*, *ł - v e* = *łwie*.

Ponieważ przed znakami w górę pisanymi: *z*, *ł* (końcowem), *z* i *cz*, oznaczenie samogłoski *e* w sposób powyższy jest niemożliwe, dlatego przed tymi znakami używa się znaku pomocniczego, różniącego się od *e* tylko tem, że jest zupełnie niecieniowany. Znak ten wpisuje się tak, jak spółgłoska *u*, w poprzedzające *c*, *g*, *cz*. Po znakach *f* i *t*, pisanych do góry dopisuje się *e* kreską, przerywając pismo.

Przykłady.

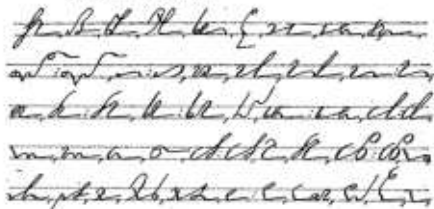
nece, *pief*, *chłnie*, *cief*, *mief* : *nece*.

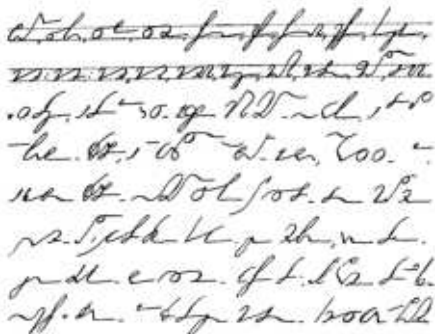
Znaczniki.

Siebie, *też*, *widzę*, *chcę*, *mogę*, *ty*, *widział = widział*, *też*, *w tej*, *w ciebie*.

Ćwiczenie w czytaniu.

Ćwiczenia w pisaniu.

Grzebię, ścięgnem, wierzę, pociąpl, dębem, gęste, strz(e)cha,
 leje, rzączkę, krępe, kręgiem, bielę, lgoż, kłębok, szły, drzemie,
 grzmię, nędzę, cenę: cenię, bębnię, mnię, łtę, pęd: pęł, pędzę,
 rzepę, soczepię, krzepię, łtrzepię, pęknę: pięknie, czerpię, śpie,
 szere, pręł, prog(ie)rz, trę, grzędę, zwierzęca, węc, dziesięć, maszę,
 brzęczie, łtrzeszczę, łstreszczę, tęcą, resztę, wędzę: węszek, drę-
 twę, dźwięk, pletwę, zębie: ziębę, źęta, strzęgę, przężę, ciężę, leżę:
 lżę: leże.

- Czy wiesz(e)ś, gdzie niesiesz te piękne wieńca. — Nie do- 13
 braś jest, że uszczębię łew miecz. — Czczę to święte brzemię. — 26
 Brzęk szkieł. — Mofesz wiedzieć, jak łępię tę rdzę. — Jęczę w mę- 40
 ce. — Czy wiesz(e)ś piękne twe kędzierze. — Oto brnę w _głębię. — 55
 łStrzemię pęknie, a Jędręk bęc o ziemię. — Smętne brzęczenie. — 71
 Pnę się, jak wąż. — Pęłk drzewienek bierzesz w _ręce. — Sęp łę- 86
 gnós się w _gnieździe. — Gnębię się łew, że niechęci wiedz o ciebie. — 102
 Depcę węże, wiedz wiedę, lecz w _ciebie wierzę. — Dźwięcne gęście. — 119

Samogłoska A.

§ 13. Tworzenie wyrazów ze samogłoską a.

1) Samogłoskę a oznacza się z reguły symbolicznie przez zgrubienie poprzedzającego znaku spółgłoskowego, jeżeli ten znak może być cieniowany, t. z. jeżeli pisze się z góry w dół. Prócz tego musi być między spółgłoskami wypisany łącznik, który jest znamięm samogłoski, na końcu wyrazów jednak kreseczką tej się nie wypisuje.

b-a-r-a-n-k, t-w-ł-a-n-a, z-m'-d-m-l-m = z-m-i-a-d-a-m-i-e-m

b - r - n - k = baranek, t - w - ł - a - n - a = twólania, z - m' - d - m - l - m = zmiadamielem

2) Wyraźnie nie wypisuje się łącznika tam, gdzie on w znaczeniu samogłoski a musi być dodany kreseczką t. j. przed z, d (końcowem), ch i t.

z-c-p, p-ch, w-t-g

z - p - t = łopata, p - ch = pachta, w - t - g = woz.

3) Na początku wyrazów wypisuje się zawsze a znakiem alfabetycznym, tylko przed l zastępuje się a samogłoską z:

z-a-l-l = z-a-l-l, a-n-a-z = a-n-a-z, z-i-g-i = z-i-g-i

z - a - l - l = zalew, a - n - z - z = ananaz, z - i - g - i = alegat.

4) W środku i na końcu wyrazów wypisuje się a znakiem alfabetycznym po f i f, pisanych do góry:

f-a-t-a-k, k-a-t-a-f, f-a-w-a, z-a-l-a, r-a-b-i-e-t-a, s-a-l-a-t-a, r-a-f-a

atak, katar, fawa, zala, rabieta, solata, rafa

Znaczniki.

l-e-i, l-e-a-t, n-a-i-c-y, r-a-z, n-i-e-r-a-z, t-e-r-a-z, c-z-e-s, w-cz-e-s, n-a-m-a-s, d-i-a

l-e, l-e-a, n-a-i-c-y, r-a-z, n-i-e-r-a-z, t-e-r-a-z, c-z-e-s, w-cz-e-s, n-a-m-a-s, d-i-a

lecie, saw. 1ę samą, to samoo, -ej, wiej, o tem, -de, łakie

Cwiczenie w czytaniu.

A. B. C. D. E. F. G. H. I. K. L. M. N. O. P. Q. R. S. T. U. V. X. Y. Z.
 a. b. c. d. e. f. g. h. i. j. k. l. m. n. o. p. q. r. s. t. u. v. x. y. z.
 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20.
 A. B. C. D. E. F. G. H. I. K. L. M. N. O. P. Q. R. S. T. U. V. X. Y. Z.
 a. b. c. d. e. f. g. h. i. j. k. l. m. n. o. p. q. r. s. t. u. v. x. y. z.
 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20.
 A. B. C. D. E. F. G. H. I. K. L. M. N. O. P. Q. R. S. T. U. V. X. Y. Z.
 a. b. c. d. e. f. g. h. i. j. k. l. m. n. o. p. q. r. s. t. u. v. x. y. z.
 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20.
 A. B. C. D. E. F. G. H. I. K. L. M. N. O. P. Q. R. S. T. U. V. X. Y. Z.
 a. b. c. d. e. f. g. h. i. j. k. l. m. n. o. p. q. r. s. t. u. v. x. y. z.
 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20.
 A. B. C. D. E. F. G. H. I. K. L. M. N. O. P. Q. R. S. T. U. V. X. Y. Z.
 a. b. c. d. e. f. g. h. i. j. k. l. m. n. o. p. q. r. s. t. u. v. x. y. z.
 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20.
 A. B. C. D. E. F. G. H. I. K. L. M. N. O. P. Q. R. S. T. U. V. X. Y. Z.
 a. b. c. d. e. f. g. h. i. j. k. l. m. n. o. p. q. r. s. t. u. v. x. y. z.
 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20.
 A. B. C. D. E. F. G. H. I. K. L. M. N. O. P. Q. R. S. T. U. V. X. Y. Z.
 a. b. c. d. e. f. g. h. i. j. k. l. m. n. o. p. q. r. s. t. u. v. x. y. z.
 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20.

Ćwiczenie w glosniu.

Adamaszek, adept, ag(e)nt, ajent, siabost(e)r, siena, Alg(e)r, alk(e)r, amarat, ank(e)r, aniele, apt(e)ka, Arab, staman, ʒedania, hakałers, banis, bank(e)r, baran, hard, has(e)ta, hasza, baszar, cal: tala: ciala: cielak, cap, czasza, dawał, działanie, gach, guszę, gawiedź: gawędź, haczek, Hawana, kaczą, kadzę, kanis, karat: kiersi: kareta: karta, karawan, kasa: kiesa: Kasla, la, feta, lama, labędź, Leń: lan, macierz, mag(e)ś: marg(e)ś, masa, maź, miars, miał, nie_bał, nag(i)ś, paleta, pan: pań, papież, para, paw, pić, pisek: pianek: pisieka, rata, rada, rana: ranę: ranę, sadza, siadłem: sadłem, szala, szambelan, szarak, wtabaka, wtajał, tama, tand(e)ta, tasiem(e)c, wara: wiarz: Wiar, wabę, taba, żag(e)ś.

- 16 Zaniósł mamie agrest, a mnie przyniósł lak. — Baba jadła
34 kaszę na wieczórę. — To dla ciebie przeście bagat(e)śa. — Biała
49 siernięga. — yStefanie, nie_siedź i nie_gap się. — Ta jest czad. —
66 Janek ma tę wadę, że lęka się pana. — Kaszel mnie napad(i). —
85 Nie_terwda czekać lata; wwał zacielenieje się las. — Pamiętał wam
104 o few wależy, że „masę”, to jest mazanie, a „marzę”, to marze-
121 nie. — Mawiał nam niewas dziadek: „Pas i karabełę, jak chcisz miej
140 na święta, na porość, ale czamarej miej sowusz.” — Padaleś nie-
155 rus, nie martw się few i teras. — Ramię twe dzielnie wspierać
173 mię łędzie. — Rzeka San nieśie sanie pełne siana. — Powinieneś
188 sowusz mi(e)ś wtakt. — Na terrasie czeka na_mnie malarz, yTa-
206 ras. — Wart pałac Paca, a Pac pałaca. — Powinieneś przy grze na
220 basie bacznie patrz(e)ć na wtakt. — Nie_gardzę twem działkiem
235 ramieniem. — Za hazard w_grze powinieneś mi(e)ć karę. — Wdział
253 kabat i kamasz. — Łajd mnie za lada sęcerek w_desca. — Lawa
274 i lawa, to nie to_sawo, także szal i szal; wcale też nie_ jest to_sawo
292 „pada na_mnie wiele łask”, a „pada wiele łasek”. — Marek niesie
308 nabiał na wtag. — Mam pat(e)nt na few kiersi. — Gacek jest
308 (s)sawcem.

§ 14. Grupy spółgłoskowe z samogłoską a.

Gdy samogłoska a następuje po grupie spółgłoskowej, oznacza się ją zgrubieniem ostatniej cieniowanej części grupy; zatem w grupach powstających przez ściśnienie znaków i wpisanie zgrubia się ten znak spółgłoskowy, który znajduje się bezpośrednio przed samogłoską, w grupach zaś powstających przez złączenie znaków zazwyczaj cały znak dla grupy:

ka - ka, ge - ga, el - la.
 ka - ka = cakaraka, ge - ga = sinagra, el - el = drachma.

Wyjątkiem od powyższego prawidła są grupy sz i si; bez względu na to, w jakim piśmie się je kierunku, zawsze zgrubia się dla oznaczenia samogłoski a, następującej po sz lub si, tylko a, a zatem pierwszy znak grupy; na końcu wyrazów jednak, po si w górę piśmem, wypisuje się a:

ś, ś, ś, ś, ś
 stała, storga, pasta, strata, słarszał.

Znaczniki.

i, n, e, e, I, W, A
 Ta, czykla, kaide, swa, jest to, dla mnie, z, ciebie, z, martotenię, fej.

Zrostek z wyraża się przed niektórymi znakami kresoczką poziomą, przed innymi małym z, i pisze się zawsze z wyrazem, przed którym zrostek się znajduje. Pierwsze oznaczać się będzie w zwykłym druku znakiem z, drugie z.

Ćwiczenia w czytaniu.

a, u, h, w, z, y, l, a, m, o, r, o, w, o, t,
 z, e, w, i, b, e, n, a, s, e, s, s, a, b, a, r, f, a,
 f, a, n, e, z, e, f, e, n, e, l, e, w, e, s,
 w, z, y, g, h, s, t, e, s, t, e, n, s, e, r, d, w,
 z, e, w, e, g, p, s, t, h, e, w, e, z, e, g, h, g, s, f, s,
 l, e, w, e, s, e, l, e, h, e, u, e, w, e, s, e, l, e, s,
 w, e, l, e, s, e, l, e, p, e, l, e, s, e, l, e, s, e, l, e, s

a, b, c, d, e, f, g, h, i, j, k, l, m, n, o, p, q, r, s, t, u, v, w, x, y, z.
 aa, bb, cc, dd, ee, ff, gg, hh, ii, jj, kk, ll, mm, nn, oo, pp, qq, rr, ss, tt, uu, vv, ww, xx, yy, zz.
 aa, bb, cc, dd, ee, ff, gg, hh, ii, jj, kk, ll, mm, nn, oo, pp, qq, rr, ss, tt, uu, vv, ww, xx, yy, zz.
 aa, bb, cc, dd, ee, ff, gg, hh, ii, jj, kk, ll, mm, nn, oo, pp, qq, rr, ss, tt, uu, vv, ww, xx, yy, zz.
 aa, bb, cc, dd, ee, ff, gg, hh, ii, jj, kk, ll, mm, nn, oo, pp, qq, rr, ss, tt, uu, vv, ww, xx, yy, zz.
 aa, bb, cc, dd, ee, ff, gg, hh, ii, jj, kk, ll, mm, nn, oo, pp, qq, rr, ss, tt, uu, vv, ww, xx, yy, zz.
 aa, bb, cc, dd, ee, ff, gg, hh, ii, jj, kk, ll, mm, nn, oo, pp, qq, rr, ss, tt, uu, vv, ww, xx, yy, zz.
 aa, bb, cc, dd, ee, ff, gg, hh, ii, jj, kk, ll, mm, nn, oo, pp, qq, rr, ss, tt, uu, vv, ww, xx, yy, zz.
 aa, bb, cc, dd, ee, ff, gg, hh, ii, jj, kk, ll, mm, nn, oo, pp, qq, rr, ss, tt, uu, vv, ww, xx, yy, zz.
 aa, bb, cc, dd, ee, ff, gg, hh, ii, jj, kk, ll, mm, nn, oo, pp, qq, rr, ss, tt, uu, vv, ww, xx, yy, zz.
 aa, bb, cc, dd, ee, ff, gg, hh, ii, jj, kk, ll, mm, nn, oo, pp, qq, rr, ss, tt, uu, vv, ww, xx, yy, zz.
 aa, bb, cc, dd, ee, ff, gg, hh, ii, jj, kk, ll, mm, nn, oo, pp, qq, rr, ss, tt, uu, vv, ww, xx, yy, zz.

Ćwiczenie w pisaniu.

Dbał, g(ie)lda, gładze, gład, amalgam, balsam, gładka, hreczka, łapka, marka: miarka, arkada, vitacze, wężadła, b(e)ria, dżierotka, słamazarnie, płakal, papialeć, kłamiesz, wiedźma, gniech(e)m, szmaragdem, sieczna, lnianem, ziarna, mała, raszpa, kabza, słaba, vtraska, miazga, karba, Barbara, dżierzba, szarpalem, karpia, pasma, smaczna, śmiała, spadła, ściana, głazem, pendzła, władza, Gawia, sziapał, grabież, gradem, gram, granizna, grzał, hrabia, chrzan, zraz, gnał, śmieszna, laźnia, znaczenie, rzęka, szkarlat, szklana, Samarkanda, weranda, Sandżak, Gdadszczanie, Dardanele, harda, wierzca, ćwiarka, czwartek, szwał, szwaczka, szczywane, pastwa, latwa, Żwaniec, drapiedźna, drutwa, drwałe, pralnia, prażę, spraszal, wtracz, vtraktament, vtraktat, vtran, vtraskał, vtraszak, vtraż, ⁴fracht, ⁴frank, ⁴frazes, kradzież, kra-

kał, krań(e)c, krajsiem, krat(e)c, krawędź, krzaczek, skracał, skrawek, skrab, warg, dzierzga, wierzga, dżga, kwargła, zwal, barwa, szarwark, werwa, bierzwa, pierwiast(e)k, germańskie, armia, Marmara, Sarmata, Warmia, warztat, Barska, warstwa, brań, beama, branka, beat, ⁴f(e)bra, wrzał, wrzawa, taksa, Kwak(e)r, kwadrat, kwakać, kwas, kwat(e)rka, bachmat, fachman, salachia, mssa, lepsza, kampania, Pampas, me-trampol, ⁴starcze, starsza, ysta⁴(e)k = ⁴stat(e)k, ⁴staw, ⁴stawiał, boszta.

Yard jest to miara ang(i)ejska. — Cała gama zagrana nie- 16
 dbałe. — Jest to dla wasz ambaras, że kłótkę ⁴stawiesz na s, taber- 34
 ca. — Berlacze wdziewa, tań ⁴strasznie marznie. — Drzazga wta- 48
 zła mnie w rękę. — Jedes gada na Kamczal(Oce miał szpaka. — 63
 Pan, władca świata. — Grajek grał nam pleś o h(e)tmanie. — 77
 Mieszczaśa śa ma kafiarnię i karczmę w _Warszawie. — Wanda kra- 93
 jała chleb. — Edwardzie, pędź cwałem na ⁴staw, gdaś ciębie czeka 109
 wielka i ⁴twarda praca. — Rdzawa piama na ścierce. — Drab ten 125
 zadrapał mnie w twarz. — Lampart z ciębie i plaksa i sprawiaś 140
 mnie z, wstawiś. — Per aspera ad a, str. — Zaledw(i)je w⁴stał, 153
 kłamię bezczelnie. — Prababka pragnie mi(e)ć zawose sukupierz na 171
 piersiach. — L(e)ciał jaś wstrzela. — Brak nam z, (e)⁴stała wiele 185
 owi(e)c. 187

§. 15. Grupy zgłoskowe z samogłoską a.

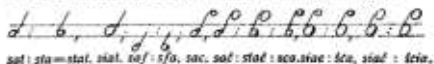
1) Samogłoskę a można po t i f w górę pisanych wyrazić tylko znakiem alfabetycznym; ponieważ wypisywanie punktu tego jest trochę utrudnione, przeto w wielu przypadkach można to a opuścić, szczególnie wtedy, gdy niema obawy dwuznaczności:

fa : faa, faa : faa, faa : faa, fał : faa, fał : faa, fał : faa, fał : faa,
 far : faa, farz : faa, faa : faa, faa : faa, faa : faa, faa : faa,
 fał : faa, faa : faa, faa : faa, faa : faa, faa : faa, faa : faa.

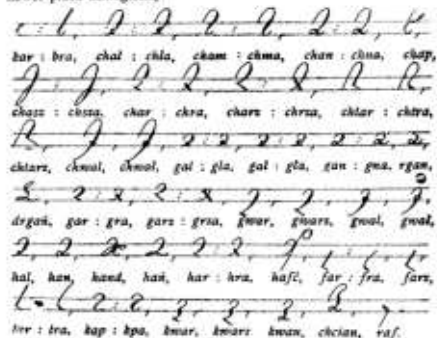
Koniecznym jednak jest wypisać *a* wyraźnie, gdy po *l* (nie po *f*) następuje *a*, *ś*, *sz*:

Również koniecznym jest wypisanie *a* po *z* w grupach *zał*, *zaf*, *zac*, *zaś*, ale nie w grupach *ział*, *ział*, *ział*; grupy *ział* i *ział* pisze się jak *ział* i *ział*, ze zgrubionem *z*, a bez wypisanego *a*.

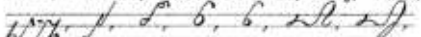
2) Niektórych grup zgłoskowych, wymienionych w §. 11, 2, 3, można używać także z samogłoską *a*, nie tylko takich, gdzie za pomocą zgrubienia może być pierwsza część grupy oznaczona, jako *ta*, z kłosek należy czytać samogłoskę *a*. Grup tych można używać nawet przed samogłoską:

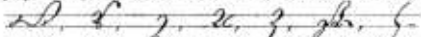
Przykłady.

Przebieg, traktament, latem : latam : latam, letarg, antałek,

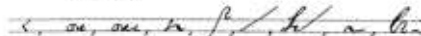

fanfara, alfabet, sacer, siałka, stałek, zaniocham, zaniochasz,

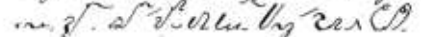
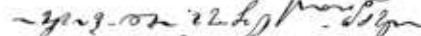
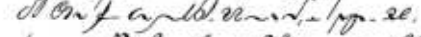
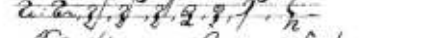
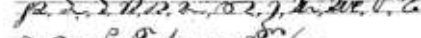
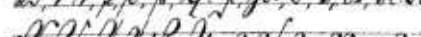
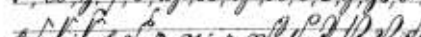
zaniochol, garzka, gwarne, karop, harfa, słańczianka, traf.

Znaczniki.

Barżo, składa, składał, jedua, w tem, -cie, udziałcie, nasze, czasem.

Ćwiczenie w czytaniu.

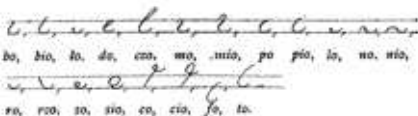
Ćwiczenia w pisaniu.

A⁺t(a)k, pent(a)n, lat(a)l; Nat(a)l, an⁺t(a)ba = an⁺ty-
ba, tes(a)ment, element(a)rz, cmen(a)rne, kat(a)kta, v(f)ja =
vfa, Δ f(a)sz, Δ f(a)rt, Δ f(a)rba, ⁺f(a)ra, ⁺f(a)ta, vt(a)l(e)ka, pta-
t(a)rz, Ko(c)⁺f(a)s = Krefas, baraban, barba, charyak, Sahara,
chwalca, na schwał, galar, galezie, galman, wierzgál, szargál, szargóna,
eleganckie, kaganek, wabanie, targanie, zagamiál, garnarcz,
vtragerz, hala, hańba, haracz, harce, kapa, kaper, kapelan, kwaran-
t(a)na, quanta, skwarek, skwarzę.

14] Bart(ek) lat(a)l za psem i vtargál biedne zwierzę. — Cma
30 tat(a)rska napadała mieru: na wasze ziemie. — ⁺Astaw ⁺daleka jak
47 t(a)fla nzkłana. — W ⁺lew mieście są dwie ⁺f(a)rbarnie. — Ganię
66 cię za to, że tak igasieś. — Holasem i gwałtem niewiele to ⁺dziala-
81 nie. — Kapitan ⁺jest szafarzem tenk. — Śpiewacze masese ⁺f(a)q(a)l-
90 nie. — Szt(a)ndar ten pamięta dawne dzieje. — vStatieik ⁺lew
110 ⁺stał pewien czas na kwaran(a)nie. — Siefisál, jak handlarz za
125 ⁺straganem. — Błagalnie ⁺obładł ręc. — Macie dwa garnce
127 mleka. —

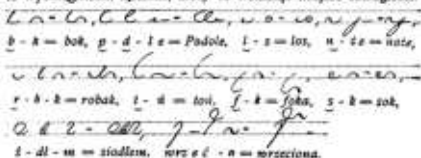
§. 18. Tworzenie wyrazów z samogłoską o.

1) Samogłoskę o wyraża się w środku wyrazów po znakach w prawo wyokrąglonych b, l, d, ca, m i p, jakoteż po znakach ł, w, r, rz, z, ś, c, ł końcowych i f i t w dół pisanych, wyokrągleniem łącznika, który przybiera kształt półkola w dół wypukłego i stanowi dłuższy ciąg znaku spółgłoskowego, w którym o ma być oznaczone. W znakach w i p pierwsza część wężyka ma właściwą sobie wypukłość, druga część jest rozszerzona; znaki r i rz przechodzą zapomocą wyokrąglenia u dołu z ciągu cieniowanego w niecieniowane o; dla wyrażenia z, ś, c i ł (końcowych) z samogłoską o używa się znaków z pęlicą odwróconą; f i t w dół pisane przybierają kształt znaków zgętych, w prawo wyokrąglonych, nie są jednak cieniowane:

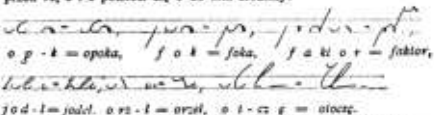

bo, bio, lo, do, czo, wo, mio, po, pio, lo, no, nio,
ro, roo, so, sio, co, cio, fo, to.

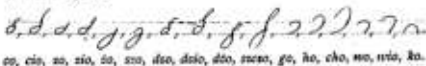
Wszystkie zatem powyższe znaki otrzymują wyokrąglenie, jako symboliczne oznaczenie samogłoski o; dlatego nazywa się to wyokrągleniem łącznika, który tu wskazuje miejsce samogłoski.

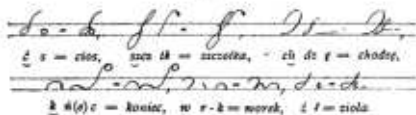
2) Na początku wyrazów, a także w środku po znakach *f* i w górę pisanych i po *f*, wypisuje się o znakiem alfabetycznym; przed rz, z i ś podnosi się o do linii średniej:

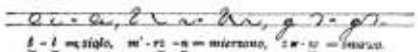
3) We wszystkich innych znakach (z pętlą w dół zwróconą: z, d początkowe, z, k, k, sz, dz, dz, szcz, w znakach z lewej strony wyokrąglonych: g, h, ch, w, m', jakoteż w znaku k), poprzedzających samogłoskę o, oznacza się tę samogłoskę symbolicznie przez wyokrąglenie i rozszerzenie znaku w części okrągłej; przymiem wyokrągła się w znakach z pętlą tylko pętlą w dół zwróconą; k powiększa się do $\frac{3}{4}$ długości znaku średniego; z i d z samogłoską o zastępuje się w środku wyrazów bardzo często znakami so, sió

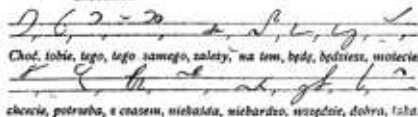
Znak spółgłoskowy następujący po o, łączy się z powyższymi wyokrąglonymi znakami przy pomocy krótkiego łącznika (ścienienie znaków):

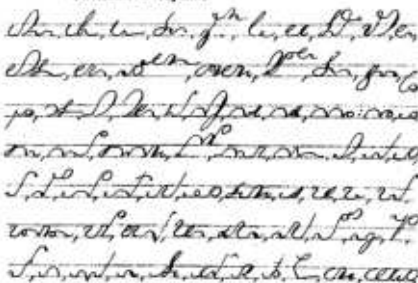
4) Na końcu wyrazów oznacza się o w tensam sposób, co w środku:

Znaczniki.

Ćwiczenie w czytaniu.

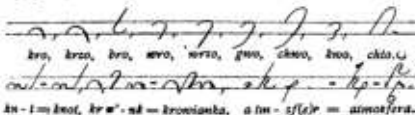

naosta(ce)k, na_ośak, szpota, report, pion: pono, rogalek, arcmat, romanse, ropa, perorował, rohię. narośl, rodek, so_vfa, Sokal, _vfasola = ²Ź(s)sola, szopa, szosa, _vtopola, _vtowarz, metoda, rewolwer, wiochę, wicła.

- 17 Pełnił to, co do mnie ważyły. — Ciesia o_vciusał sosenkę. —
 38 Nie_{na} wiele się z_vdała ta cała robota. — To powieść dobra, ale za-
 57 kończenie jej nie_{bardzo} moralne. — Jaś wołać w tej norze noco-
 76 wać! — Wiara, to moja o_vstoją. — Polowanie na jelenie zaczęło
 92 się w_{połowie} września. — On jest rodem z_vJaworowa, a ja
 107 z_v Krakowa. — Co chracie mi(e)ć do mięsa? jest one i rzodk(e)w-
 126 ka. — W_zz_vtoce z_vnalaziono ciało nieznanego _vtopielca. — Bahwo-
 145 chwalcu, bądźciez wołać i kolatać nadaremnie o pomoc. — Bocian
 166 corocznie do tego samego gniazda powraca. — Także to nasza doła
 182 nasz los; każde po²stanowienie, choć niewiedzi(e)ć jak _vt(r)wałe,
 199 to zamek na lodzie, to domek z_v kart. — Joasia ma si(e) włosach
 217 kokardę. — Dziadek śpiewać nam byłże na Boże Narodzenie ko-
 238 lenkę. — Nosoroż(e)c jest to zwierzę pozornie bardzo o_vciężale. —
 257 Obiecanka cacanka, a zawodna uszwa. — Zasobna wioska, po-
 277 nag sierot, poznała na marne, a one w_{ponieważ}kie, bo opieka nie-
 290 ambarasowała się wiele po_vstępowaniem posesora.

§ 17. Grupy spółgłoskowe z samogłoską o.

1) Aby w grupie spółgłoskowej wyrazić samogłoskę o, stosuje się prawo oznaczenia tej samogłoski do ostatniego znaku spółgłoskowego grupy; w niektórych tylko grupach, powstałych przez złączenie się znaków wyokrągła się cały znak, a nie ostatnią spółgłoskę:

2) Grupy ze spółgłoskami r i rz otrzymują wyokrąglenie, w którym r, rz jest oznaczone przez naciśnięcie wyokrąglenia z lewej strony u dołu, jak w ro i rz:

to: tro: troso, fo: fro, slo: stro: strzo, fo: ffo, po: pro: przodo: dro: droso.

trę - n - k = trzonek, pr - d - sz = probosz, w - dr = wiadro.

3) Ponieważ w zgłoskach so i sie używa się odrębnych znaków s i ś, a l i ł przyjmują w połączeniu z o kształt znaków zgiętych, przeto musi się grupy z temi spółgłoskami inaczej pisać, niż te same grupy z samogłoską e lub a; tylko grupa ks nie może zmienić swego kształtu, po niej więc musi być o wypisane znakiem alfabetycznym:

ksie : ksio, ksie : ksio, ksie : ksio, ksie : ksio, ksie : ksio.

ksie : ksio, ksie : ksio, ksie : ksio, ksie : ksio, ksie : ksio.

ksie : ksio, ksie : ksio, ksie : ksio, ksie : ksio, ksie : ksio.

ksie : ksio, ksie : ksio, ksie : ksio, ksie : ksio, ksie : ksio.

ksie : ksio, ksie : ksio, ksie : ksio, ksie : ksio, ksie : ksio.

ksie : ksio, ksie : ksio, ksie : ksio, ksie : ksio, ksie : ksio.

ksie : ksio, ksie : ksio, ksie : ksio, ksie : ksio, ksie : ksio.

Znaczniki.

Colowiek, colowiek, mario, czego, dlaczego, która, niektóre, jako, są to,

poor:obna, chciałem, innego, jednego, sprawa, sprawy, uczył, uczyłem.

Ćwiczenia w czytaniu.

to: tro: troso, fo: fro, slo: stro: strzo, fo: ffo, po: pro: przodo: dro: droso.

trę - n - k = trzonek, pr - d - sz = probosz, w - dr = wiadro.

ksie : ksio, ksie : ksio, ksie : ksio, ksie : ksio, ksie : ksio.

a, b, c, d, e, f, g, h, i, j, k, l, m, n, o, p, q, r, s, t, u, v, w, x, y, z
 A, B, C, D, E, F, G, H, I, J, K, L, M, N, O, P, Q, R, S, T, U, V, W, X, Y, Z
 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20
 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40
 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60
 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80
 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100
 101, 102, 103, 104, 105, 106, 107, 108, 109, 110, 111, 112, 113, 114, 115, 116, 117, 118, 119, 120
 121, 122, 123, 124, 125, 126, 127, 128, 129, 130, 131, 132, 133, 134, 135, 136, 137, 138, 139, 140
 141, 142, 143, 144, 145, 146, 147, 148, 149, 150, 151, 152, 153, 154, 155, 156, 157, 158, 159, 160
 161, 162, 163, 164, 165, 166, 167, 168, 169, 170, 171, 172, 173, 174, 175, 176, 177, 178, 179, 180
 181, 182, 183, 184, 185, 186, 187, 188, 189, 190, 191, 192, 193, 194, 195, 196, 197, 198, 199, 200
 201, 202, 203, 204, 205, 206, 207, 208, 209, 210, 211, 212, 213, 214, 215, 216, 217, 218, 219, 220
 221, 222, 223, 224, 225, 226, 227, 228, 229, 230, 231, 232, 233, 234, 235, 236, 237, 238, 239, 240
 241, 242, 243, 244, 245, 246, 247, 248, 249, 250, 251, 252, 253, 254, 255, 256, 257, 258, 259, 260
 261, 262, 263, 264, 265, 266, 267, 268, 269, 270, 271, 272, 273, 274, 275, 276, 277, 278, 279, 280
 281, 282, 283, 284, 285, 286, 287, 288, 289, 290, 291, 292, 293, 294, 295, 296, 297, 298, 299, 300
 301, 302, 303, 304, 305, 306, 307, 308, 309, 310, 311, 312, 313, 314, 315, 316, 317, 318, 319, 320
 321, 322, 323, 324, 325, 326, 327, 328, 329, 330, 331, 332, 333, 334, 335, 336, 337, 338, 339, 340
 341, 342, 343, 344, 345, 346, 347, 348, 349, 350, 351, 352, 353, 354, 355, 356, 357, 358, 359, 360
 361, 362, 363, 364, 365, 366, 367, 368, 369, 370, 371, 372, 373, 374, 375, 376, 377, 378, 379, 380
 381, 382, 383, 384, 385, 386, 387, 388, 389, 390, 391, 392, 393, 394, 395, 396, 397, 398, 399, 400
 401, 402, 403, 404, 405, 406, 407, 408, 409, 410, 411, 412, 413, 414, 415, 416, 417, 418, 419, 420
 421, 422, 423, 424, 425, 426, 427, 428, 429, 430, 431, 432, 433, 434, 435, 436, 437, 438, 439, 440
 441, 442, 443, 444, 445, 446, 447, 448, 449, 450, 451, 452, 453, 454, 455, 456, 457, 458, 459, 460
 461, 462, 463, 464, 465, 466, 467, 468, 469, 470, 471, 472, 473, 474, 475, 476, 477, 478, 479, 480
 481, 482, 483, 484, 485, 486, 487, 488, 489, 490, 491, 492, 493, 494, 495, 496, 497, 498, 499, 500
 501, 502, 503, 504, 505, 506, 507, 508, 509, 510, 511, 512, 513, 514, 515, 516, 517, 518, 519, 520
 521, 522, 523, 524, 525, 526, 527, 528, 529, 530, 531, 532, 533, 534, 535, 536, 537, 538, 539, 540
 541, 542, 543, 544, 545, 546, 547, 548, 549, 550, 551, 552, 553, 554, 555, 556, 557, 558, 559, 560
 561, 562, 563, 564, 565, 566, 567, 568, 569, 570, 571, 572, 573, 574, 575, 576, 577, 578, 579, 580
 581, 582, 583, 584, 585, 586, 587, 588, 589, 590, 591, 592, 593, 594, 595, 596, 597, 598, 599, 600
 601, 602, 603, 604, 605, 606, 607, 608, 609, 610, 611, 612, 613, 614, 615, 616, 617, 618, 619, 620
 621, 622, 623, 624, 625, 626, 627, 628, 629, 630, 631, 632, 633, 634, 635, 636, 637, 638, 639, 640
 641, 642, 643, 644, 645, 646, 647, 648, 649, 650, 651, 652, 653, 654, 655, 656, 657, 658, 659, 660
 661, 662, 663, 664, 665, 666, 667, 668, 669, 670, 671, 672, 673, 674, 675, 676, 677, 678, 679, 680
 681, 682, 683, 684, 685, 686, 687, 688, 689, 690, 691, 692, 693, 694, 695, 696, 697, 698, 699, 700
 701, 702, 703, 704, 705, 706, 707, 708, 709, 710, 711, 712, 713, 714, 715, 716, 717, 718, 719, 720
 721, 722, 723, 724, 725, 726, 727, 728, 729, 730, 731, 732, 733, 734, 735, 736, 737, 738, 739, 740
 741, 742, 743, 744, 745, 746, 747, 748, 749, 750, 751, 752, 753, 754, 755, 756, 757, 758, 759, 760
 761, 762, 763, 764, 765, 766, 767, 768, 769, 770, 771, 772, 773, 774, 775, 776, 777, 778, 779, 780
 781, 782, 783, 784, 785, 786, 787, 788, 789, 790, 791, 792, 793, 794, 795, 796, 797, 798, 799, 800
 801, 802, 803, 804, 805, 806, 807, 808, 809, 810, 811, 812, 813, 814, 815, 816, 817, 818, 819, 820
 821, 822, 823, 824, 825, 826, 827, 828, 829, 830, 831, 832, 833, 834, 835, 836, 837, 838, 839, 840
 841, 842, 843, 844, 845, 846, 847, 848, 849, 850, 851, 852, 853, 854, 855, 856, 857, 858, 859, 860
 861, 862, 863, 864, 865, 866, 867, 868, 869, 870, 871, 872, 873, 874, 875, 876, 877, 878, 879, 880
 881, 882, 883, 884, 885, 886, 887, 888, 889, 890, 891, 892, 893, 894, 895, 896, 897, 898, 899, 900
 901, 902, 903, 904, 905, 906, 907, 908, 909, 910, 911, 912, 913, 914, 915, 916, 917, 918, 919, 920
 921, 922, 923, 924, 925, 926, 927, 928, 929, 930, 931, 932, 933, 934, 935, 936, 937, 938, 939, 940
 941, 942, 943, 944, 945, 946, 947, 948, 949, 950, 951, 952, 953, 954, 955, 956, 957, 958, 959, 960
 961, 962, 963, 964, 965, 966, 967, 968, 969, 970, 971, 972, 973, 974, 975, 976, 977, 978, 979, 980
 981, 982, 983, 984, 985, 986, 987, 988, 989, 990, 991, 992, 993, 994, 995, 996, 997, 998, 999, 1000

y. care ^o z ^o s ^o t ^o w ^o o ^o t . s ^o n n ^o z ^o 1 ^o 9 ^o e
 z ^o s ^o t ^o p ^o k ^o z ^o s ^o t ^o o ^o b ^o r ^o z ^o b . s ^o z ^o r .
 k ^o e ^o s ^o t ^o e ^o n ^o e ^o z ^o k ^o e ^o n ^o e ^o z ^o b ^o o ^o d ^o t ^o .
 z ^o p ^o e ^o c ^o o ^o n ^o e ^o e ^o z ^o t ^o . p ^o r ^o o ^o z ^o e ^o z ^o t ^o .
 p ^o e ^o c ^o o ^o n ^o e ^o z ^o t ^o . l ^o e ^o z ^o p ^o e ^o n ^o e ^o s ^o u ^o z ^o e ^o z ^o t ^o .
 n ^o e ^o z ^o e ^o z ^o e ^o z ^o t ^o . s ^o e ^o z ^o t ^o . d ^o o ^o l ^o l ^o e ^o z ^o t ^o .
 z ^o p ^o e ^o z ^o t ^o o ^o b ^o o ^o z ^o e ^o z ^o t ^o . s ^o z ^o t ^o .
 c ^o o ^o z ^o t ^o . s ^o t ^o . p ^o e ^o z ^o t ^o . e ^o z ^o t ^o . p ^o e ^o z ^o t ^o .
 e ^o z ^o t ^o . e ^o z ^o t ^o . k ^o e ^o z ^o t ^o . z ^o e ^o z ^o t ^o .
 k ^o e ^o z ^o t ^o . z ^o e ^o z ^o t ^o . z ^o e ^o z ^o t ^o . z ^o e ^o z ^o t ^o .

Ćwiczenie w pisaniu.

Obłok, dzień, młoda, motloch, plowa, anegdota, pszczoła,
 *ślądkowanie, wieczko, skobczonog, doskonale, skoro, skariowa-
 ciale, kłoc, kłomb, kłos, dno, łacno, oskalpował, na niesporach,
 szpon, środkowe, sromota, o Lwowie, bzoza, psota, słodko, sioma,
 słonce, przepió, zagwożdżone, kamfora, cenoz, elektor, f(ak)tor,
 nie-ystornie = nie-^oslornie, ystoczek, ystojak, ystolarz, ystobek,
 skarbons, *f(a)rbował, Sorbona, kargiom, skorpioz, sporne, swo-
 boda, głosowanie, chlor, cło, *flora, *fromon, włodarz, ogrom,
 grobowij(e)z, zagroda, Allegro, groza, grofka, chrobes, dezozochron,
 szron, ściągno, grótoz, szkocz, rondo, Wendowie, pardon, bom-
 bardował, ochrzczonego, dzwonek, szwolesterowie, drobiaz, dro-
 żdom, biedronka, cedrowe, Andromeda, prorok, proso, paproć,

groza, aprobała, przodkowie, sprzątała, patron, patroska, w(r)wo-
nionego, po-wtworek, kropielka, kroska, wargowa, barwione, szero-
mował, marszowa, persona, Ch(e)sonoz, brodawka, beowarom,
wrona, kolowrot(e)k, wrotka, wrzoz, gwóźdźcie, kwota, ytempo.

17 Dlaczego on tak hardo niesie głowę? — Niebóże zwierzęta
36 czczono jako święte. — Niebo i piekło, to nagroda i kara dla
55 człowieka. — Mnożenie i dzielenie, są to działania względem siebie
74 odwrotne, jak po-tygowanie i pierwiastkowanie. — Białka klopo-
91 t(a)ja się bardzo, że jej chłopak nie-wczota tak się s,marmował. —
110 *Staranie wasze nie_będzie pionne i spodziewam się, że pion będzie
129 was zadawałać. — I a_ystronom wie_wode widzieć za_ymienian,
147 bo a^emo-^afeta jest nie_wstosowna. — Powiadź choć słowo do_niego
163 niech nie_szłocha. — Słoneczko, dzieło Boga, ogrzewa nasz glob
179 i oświ(e)ca go całk(i)em darmo. — Za stołem siedział kmiot(e)k. —
197 Napomnienia tobie dawane, to groch o ścianę. — Chłopak ziemię
212 o_yrze, skowronczek śpiewa, a fen śpioch smacznie chrypie. —
233 Lekarz zaleca tobie pędzić w gardło dla zapobieżenia zapale-
250 niom. — Powietrze skropione ma lewa wcale znaczne za_wstoso-
267 wanie. — Termom(e)tr, barom(e)tr i chronom(e)tr są to na_yrzędzia
283 bardzo nam lewa potrzebne. — Miot(e)łta brzoźowa, po_ystrach
299 dla dział(e)k. — Troska osiadła na jej czole. — Pewnego nie-
320 znanego wędrowca zamordowano w_lesie i obrabowano, choć za-
338 pewne nie_wiele miał grosza, bo skromne odzienię s,dradziło, że
354 rzemięto jest s,marłego f(a)ch(e)nc. — Święto-kradca nocnego
366 cienia czeka do spełnienia ziego dzieła. —

§ 18. Grupy zgłoskowe z samogłoską o.

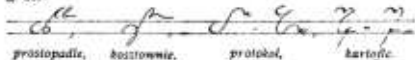
Z grup zgłoskowych z samogłoską o używane są tylko na-
stępujące:

kop, kom, goł, goł, koł, koł, choł, choł, gow, kow, chow,

chooł, gwoł, chow, echow, choc, chock, gow, hor, chor,

gorz, chorz, kop, chocz, hoz, kosi, koł, kodd, kosm, kocz,

Rzadziej używa się grup zgłoskowych, które powstają przez opuszczenie samogłoski o po t; jeśli można, lepiej takie t pisać w dół:

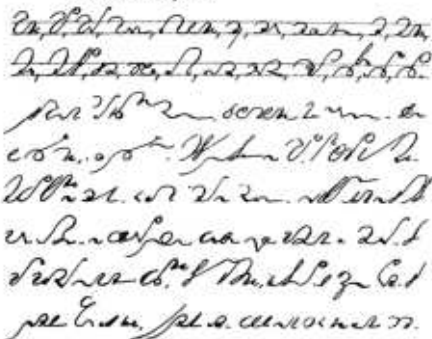
Znaczniki

Wy, wżeczek, poważczenie, wżeczcie, at. bżeczcie, -ciel, -cie, -ciot.

Powyższe wy- jest przybranką, nie zaimkiem osobowym, który wypisuje się w sposób zwyczajny.

Ćwiczenie w czytaniu.

Ćwiczenie w pisaniu.

Kopalnia, kop(e)r, skopek, komenz(a)rz, Algol, gołotędź, gois, alkohol, wierzchołek, godcze, gont, dragon, ystrachom, rachowanie, prochownia, nawcechowałeś, gore, gorętsze, (ob. §. 3, 1. 4.) cho-

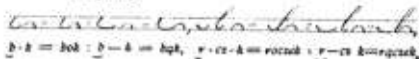
roba, kosa, kniciana, kosa, rokosz, krokosz, kokoszka, areszt(ow)ano, apostol.

- 16 Nie jest to dobrze, że nakreślono znak ten tak kostliwemu. —
 31 Poznał pana po cholewach. — W czwartek zagorzał w kosa-
 48 rach pewien żołnierz na śmierć, reszta zachowała. — Hołod(e)r-
 67 skie śledzie są powszechnie zachwalane jako doskonałe. — Piękne
 82 słońce, szlesz swa gońce, promienie, aż na świata końca. —

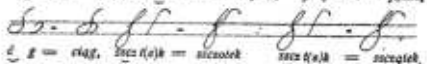
§ 19. Tworzenie wyrazów z samogłoską a.

Znakiem alfabetycznym dla samogłoski a jest pionki niecieniowa-
 ny luk, jak dla samogłoski o, ale cokolwiek dłuższy. Wskutek tego
 oznacza się samogłoskę a według tych samych reguł, co samogłoskę o,
 tylko wyokraglenie znaków jest znaczniejsze, a położenie
 wzajemne znaków, między którymi znajduje się spółgłoska g, i ma
 być wyrażona łącznikiem, jeszcze bardziej rozszerzone. Znak \dot{a}
 jest znakiem średniej wielkości.

Przykłady.

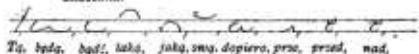
 $\dot{a} \cdot k = b\dot{a}k : \dot{a} - k = b\dot{a}k, \quad \dot{a} \cdot cz - k = r\dot{a}czek : \dot{a} - cz = k\dot{a}szerek,$

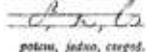
 $\dot{a} \cdot dr = m\dot{a}dra : m - dra = m\dot{a}dra, \quad j \dot{a} k - l = j\dot{a}b\dot{a}l,$

 $\dot{a} \cdot g = c\dot{a}g, \quad \dot{a} \cdot cz (s)k = s\dot{a}czek \quad \dot{a} \cdot cz (s)k = s\dot{a}czek,$

 $\dot{a} \cdot k \cdot l = b\dot{a}k\dot{a}l : \dot{a} \cdot w \cdot z - m = w\dot{a}n\dot{a}zem.$

Znaczniki.

 $\dot{a}g, \dot{a}ć, \dot{a}k\dot{a}, \dot{a}k, \dot{a}w, \dot{a}piero, \dot{a}rze, \dot{a}przed, \dot{a}nad,$

 $\dot{a}tem, \dot{a}jedno, \dot{a}część.$

Cwiczenie w czytaniu.

u, u, u, u, u, u, u, u, u, u, u, u, u, u, u, u,
o, o, o, o, o, o, o, o, o, o, o, o, o, o, o, o,
l, l, l, l, l, l, l, l, l, l, l, l, l, l, l, l,
y, y, y, y, y, y, y, y, y, y, y, y, y, y, y, y,
k, k, k, k, k, k, k, k, k, k, k, k, k, k, k, k,
n, n, n, n, n, n, n, n, n, n, n, n, n, n, n, n,
c, c, c, c, c, c, c, c, c, c, c, c, c, c, c, c,
a, a, a, a, a, a, a, a, a, a, a, a, a, a, a, a,
o, o, o, o, o, o, o, o, o, o, o, o, o, o, o, o,
j, j, j, j, j, j, j, j, j, j, j, j, j, j, j, j,
z, z, z, z, z, z, z, z, z, z, z, z, z, z, z, z,
g, g, g, g, g, g, g, g, g, g, g, g, g, g, g, g,
u, u, u, u, u, u, u, u, u, u, u, u, u, u, u, u,
o, o, o, o, o, o, o, o, o, o, o, o, o, o, o, o,
n, n, n, n, n, n, n, n, n, n, n, n, n, n, n, n,

obj. zebra k. n. s. k. p. 80
 wyso. om. n. d. w. r.
 n. n. r. a. n. s. a. k. h. k. e. k.

Ćwiczenie w pisaniu.

Bąble, ob-rączka, gład, ciepła, zółdek, piąca, świ(e)ca, dać,
 drag, cząber, czcza, leczą, vstręczą, szafą, gąszcz, naga, gąbka,
 vstrzega, pajak, jątka, kąpek, kątem, fieka, bromka, krąża, szatka,
 pała, żala, piacza, Elbiąg, mał: mią(k)sz, śmia, piamia, brama, zię-
 bnać, padną, pną: piana: pania, mią: mienia, badoń, ściana, pa-
 chna, machną, pąsowe, pią(e)k, mapa, gąpia, strączek, psrąg, cho-
 rątego, zamiera, jarząbek, grząka, chrząszcz, sążeń, posąg, fosa,
 brząkał, kwota, rentą, rata, psota, wąż: wiąż, wążana, wąsach,
 wator, ząbek, żać, dadzą, wiedzą: wędzą, godzą, miaszca, na-
 szą: noszą, kwasza.

15 Dręcą mnie ciągle tę niez, nośną pracą. — Z, ziałdem, bo s, go-
 34 rąca wyszedłem na mroźne powi(e)trze. — Począł(e)k to dopiero po-
 51 lowa dzieła. — *Stada wron kracząc lecą. — Drobną sieczką ciębi,
 69 kociole h(e)tmalskiego, nie nakarmią, skoro się s(e)l, *starzejesz, a
 90 zębata ciągnąc bronę białą rosą spotniejesz. — Za ląką wysrebrzona
 108 bładem światłem mieniąca, za gęstą dąbrową roślinie brzoza pia-
 124 cząca. — Bądź nam przedzą pejęca, w_pogodę zorzą, a w_deszcz
 142 jaśną vjęczą. — Drżąca ręką zapiał sprzączkę u pasa. — Żelazną
 162 ob-ręczą*) opłota vtwą głowę, a gorzką wodą napawać cię bępa,
 177 aż poznasz vstraszną kłajwę pro-znaczenia*). — Prządki(i) się ce-
 194 dzarz i placząc nad swą nędzą, noc całą dzi(e)ciątko zagrzewał
 212 odd(e)ch(e)jm; seras walcząc z, śmiert(e)jną mocą nadaremnie i ko-
 229 rząc się przed Bog(i)em, odsłania pierś swą naga, a podem krzata
 247 się w(e)lżach i w_rączęta, bódre dziecię mierzą do_niego wy_vcia-
 265 galo wkłada ob-rączek*) z, boją męka. — Jedno dziewczątko małe
 276 chowało sobic białego gołąbka. —

*) Spółgłosek przedzielonych kreską - nie należy łączyć w grupę spółgłoskową w ogóle: gdy nie można takich znaków połączyć ze sobą łączy. kreską, należy wypisać je oddzielnie.

§ 20. Tworzenie wyrazów z samogłoskami i, y przez wpisanie.

(O odróżnieniu samogłosek i, y, patrz §. 5. 2.)

Samogłoski i, y oznaczają się przez wpisanie ich w poprzedzające znaki spółgłoskowe d, c, f, t, ch, gw, chw, cki, p, wy i kw, skąd powstaje końcowe zgrubienie tych znaków, a także przez wpisanie w następujące po nich znaki spółgłoskowe f i t, skąd powstaje początkowe zgrubienie tych znaków:

dy, czy, ty, fi, ty, chy, cki, gw, gw, chwy, chwi,
ckly, py, pki, mpy, kwy, kw, if, yf, it, yt

Inne znaki, następujące po znakach z końcowym zgrubieniem, dopisuje się do nich bez żadnego podwyższenia zapomocą ściśłego zestawienia (§. 7. 1.). Początkowego zgrubienia nie można stosować do znaków f i t, gdy znaki te mają być zgrubione, zatem w zgięciach ita, ifa, albo ity, ify.

cz, M = cychał, in' = ca = księżary, d, m = dyn, f, t = fiaz
t-p = lapy, t-p' = lepiz, t, e = tyraz, w - mp' = nauzupir,
k - t' = kalif, ch, k = chyba, chw, t = chwila, c - rku = cerkuł.

Znaczniki

Był, nie był, gdy, wtedy, ażeby, przez, kto, sobie, czyż, czyścieś,
maszej, miodaj, nie mogłem, przenieżano, nie wyszedł, wyplatał.

Ćwiczenie w czytaniu.

a, b, c, d, e, f, g, h, i, k, l, m, n, o, p, q, r, s, t, u, v, w, x, y, z.
 A, B, C, D, E, F, G, H, I, K, L, M, N, O, P, Q, R, S, T, U, V, W, X, Y, Z.
 a, b, c, d, e, f, g, h, i, k, l, m, n, o, p, q, r, s, t, u, v, w, x, y, z.
 A, B, C, D, E, F, G, H, I, K, L, M, N, O, P, Q, R, S, T, U, V, W, X, Y, Z.
 a, b, c, d, e, f, g, h, i, k, l, m, n, o, p, q, r, s, t, u, v, w, x, y, z.
 A, B, C, D, E, F, G, H, I, K, L, M, N, O, P, Q, R, S, T, U, V, W, X, Y, Z.
 a, b, c, d, e, f, g, h, i, k, l, m, n, o, p, q, r, s, t, u, v, w, x, y, z.
 A, B, C, D, E, F, G, H, I, K, L, M, N, O, P, Q, R, S, T, U, V, W, X, Y, Z.
 a, b, c, d, e, f, g, h, i, k, l, m, n, o, p, q, r, s, t, u, v, w, x, y, z.
 A, B, C, D, E, F, G, H, I, K, L, M, N, O, P, Q, R, S, T, U, V, W, X, Y, Z.
 a, b, c, d, e, f, g, h, i, k, l, m, n, o, p, q, r, s, t, u, v, w, x, y, z.
 A, B, C, D, E, F, G, H, I, K, L, M, N, O, P, Q, R, S, T, U, V, W, X, Y, Z.
 a, b, c, d, e, f, g, h, i, k, l, m, n, o, p, q, r, s, t, u, v, w, x, y, z.
 A, B, C, D, E, F, G, H, I, K, L, M, N, O, P, Q, R, S, T, U, V, W, X, Y, Z.
 a, b, c, d, e, f, g, h, i, k, l, m, n, o, p, q, r, s, t, u, v, w, x, y, z.
 A, B, C, D, E, F, G, H, I, K, L, M, N, O, P, Q, R, S, T, U, V, W, X, Y, Z.

Ćwiczenie w pisaniu.

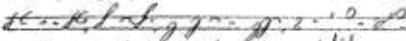
Dybał, dybał, dywan, dandys, kandydat, kokardy, kędyś
 Bernardyn, czyn: czyn, czyszcze, czyt(e)lnia, baczy, Jępończyk,
 tarczy, szafr, kamfina, ystr(e)fy, parafina, tydzień. Tyndał, tynk,
 tykwa, an-tymon, an-tyłopa, chimera, szachy, Afochy, baldachim,
 chwyć, jachty, pyp(e)ć: popyt, małpy, nerpy, okopy, zaspy, pył:
 pił, piak, kapibara, spinak, szpik, szpiczlerz, tepy: tepl: typy: topł.
 pompy, kwic(e)k, kwinta, apatył.

- 14 Nie masz się czym ch(e)łpić.— Czyż to niewygodna chwila?—
 31 F(e)rdynand niecierpi e-tyki(e)t.— Droga z Moskwy do Worochty

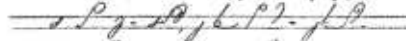
nie_wiedzie *prze* Londyn. — Mam apetyt na kandyzowane brzo- 48
 skwinie. — Po_tyczka że zakończyła się małą porażką waszej cho- 67
 ragwi, a rannego kapł(a)na odwieziono skwipadem do pełnego 89
 szpit(a)la. — Gdy siewacz mi(c)nie wiozesze ziarno, gdy lemiesz 105
 ziemię odchyła czarna, gdy na cmero(a)rzach zakwitną ziola, a 123
 drzewo s_koćciola na pacierz woła, wtedy nadzieja s_pierś wam 139
 kolata, że doczekacie piętnego lata. — Jest sobie powyścielem, iab 159
 się wyśpiet. — yStrach ma wielkie oczy. — 168

§. 21. Tworzenie wyrazów z samogłoskami i, y, przez podniesienie następujących znaków.

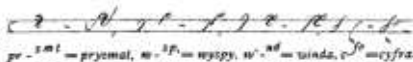
1) Jeśli samogłoska i, y, następuje po takim znaku spółgłoskowym, w którym nie można wyrazić samogłoski końcowem zgrubieniem, wtedy wypuszuje się tę samogłoskę znakiem alfabetycznym, t. j. łącznikiem w kierunku pisma w górę pisany, po którym podnosi się wszystkie następujące znaki tego samego wyrazu o wysokość znaku małego tak, jak gdyby linia główna o tę wysokość była w górę przesunięta:

 $c - i - e - l = \text{cypel}$, $d - i - ś = \text{dziś}$, $s - z - y - s - z - a - k = \text{szyszak}$, $m - y - l - i - ł = \text{mylił}$.

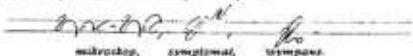
Po i i końcowych e, ł podnosi się następujące znaki spółgłoskowe dla wyrażenia i, y tak, aby w łączniku kreszeczka wyrażająca samogłoskę była widoczna. Znak ck po zgłosce cy podnosi się tylko tyle, aby z ciągu niecierniowanego do góry (należącego do ck) widoczna była długość znaku samogłoskowego y:

 $s - i - l - k = \text{silk}$, $t - i - n - a = \text{tina}$, $p - i - e - ć = \text{pięć}$,

 $z - a - l - e - z - i - e - z = \text{zalezi}$, $z - b - r - y - e - z = \text{brzy}$.

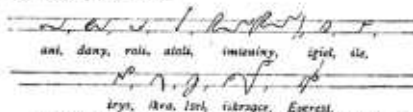
2) Przy podnoszeniu grup spółgłoskowych po i, y należy zważać na to, aby znak całej grupy był podniesiony, a nie tylko jej pierwsza część; zatem w wyrazie *przymiał* musi być grupa *sz* = *sz* podniesiona, a nie samo tylko *s*:

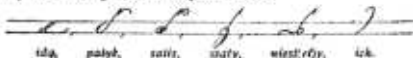
Do znaków, których w ogóle nie można podnosić należą *wr*, *wrs*, *br*, *brs*, *mp*, gdyż podniesione nie dałyby się odróżnić od *w'*, *br'*, *m'*, tudzież znaki *ł*, *z* i *ż* (końcowe) i *szc*. Znaki *wr*, *wrs*, *br*, *brs* i *mp* w tym razie przedkładają się do góry tak, że u góry wyglądają podniesione, a u dołu zachowuje się ich charakterystyczne przedłużenie pod linią; o oznaczeniu samogłosek *i*, *y* przed *ł*, *z*, *ż*, *szc* będzie mowa w dalszych ustępach:

3) Kreską do góry wypisuje się *i*, *y* także na końcu wyrazów, jeśli samogłoska ta nie jest w znak poprzedni wpisana, i na początku wyrazów przed wszystkimi znakami z wyjątkiem *d* i *ch*. Na początku wyrazów jednak podnosi się po *i* tylko *ł*, *ł'*, *z*, *z'*, *ż*, *ż'* i *sz* i odpowiednio grupy spółgłosek, innych znaków zupełnie nie podnosi się^{*)}:

Tylko na początku wyrazów przed *d*, tudzież w środku i na końcu po *ł*, używa się na oznaczenie samogłoski *i*, *y* kreseczki w dół pisanej. W zgłosce *ich* na początku wyrazu skraca się dla wyrażenia *i* ciąg nieciemniowany znaku *ch*:

^{*)} Przewidziano to, a mianem do tego, aby pisać nie można utrzymać na li-
nii i kas istotnej potrzeby znaków nie podnosić. Wagiły ostrożnie prze-
mawiają ten sam, aby n. p. w wyrazie „imieniny” nie spoczywało na li-
nii głównej, gdyż i stałoby się punkt oparcia dla tak szerokiego znaku.

The first part of the work is
 a study of the various forms of
 the word "love" in the
 Bible. It is a study of the
 various forms of the word
 "love" in the Bible. It is a
 study of the various forms of
 the word "love" in the Bible.

and the various forms of
 the word "love" in the
 Bible. It is a study of the
 various forms of the word
 "love" in the Bible. It is a
 study of the various forms of
 the word "love" in the Bible.

*Jan i ów. w. d. s. b. on r. b. a
y. w. p. i. a. l. l. e. m. s. o. b. a. j. e. c. m. i. n. o. b.
z. a. t. e. n. a. o. n. s. e. b. i. n. h. ~ z. t. e. f.
n. d. e. z. k. ~ h. ~ e. t. b. o. e. a. ?*

Ćwiczenia w pisaniu.

Starby, robi, bawi, targi, szli: szły, zś: zły, gani, lany, kiamry, drwi, batyś, [^]f(a)tyga, sztygar, il, iloczyn, imbryk, imperator, indyk, infoka, irlandczyk, iść, Izajasz, dziec, biczyśko, Iwoniec, epidemicznia, wydra, bydło, czemiśko, rezydent, fryga, aszczygły, rygło, maligna, czcigodny, zrzęgnował, psychika, wich(e)r, czyżyk, ćwik, nikiel, m(e)chanik, kszyk: koszyk: krzyk, Kazik, brykał, berykady, cyki, delikatny, pątnik, bili: byle, szyldy, wilga, wilczyca, alnia, wyl: wół, myłem, chwycił, Hymen, Rzym, Krym, zimowy, maksyma, wędliny, ginę, rynek, slyn: sini, szyny, winieniem, klin, cypel, skrypt, gips, bir(e)t, lryka, fircyk, cia, tywna, tywy: lxy: lół, rys, rysik, krysa, wisł, mina, pryśnie, blyśna, Bismark, tryśka, bryzga, ogniśko, szyszma, glista, rachmiarz, cypys, komisarz, chylsz, myszy, cista, derwisz, dziwo: dziwł, cklwy, pływł, grywał, podrygiwał, krzywdy, oślińie, wstrzytę, wyżyna.

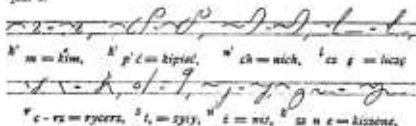
*Niekiedy jest lepiej czegoś nie_wiedzi(e)ć. — Gdybyś_był_świdział, 16
jaki to był piętny dzień. — Widzisz błędy iwych, a swoich nie_wi- 34
dzisz. — Ręka rękę myje. — Do zakładania łabich [^]f(a)bryk po- 51
trzebne są wielkie kapit(a)ły. — Śmierć nie_ostzczędza ani biedaka, 70
ani bogacza. — Za panią matką idzie pacierz gładko. — Miły po 89
pracy apoczynek. — Sine lasy w(e)_mgłach drzewia, gąśnie jasny 100
dzień; ach, i tobie, moja ziemia, idzie mrók i cień. — Po nocnej 123
rosie płyn dźwięczny głosie; ni(e)ch się twe echo rozszerzy, gdzie 139
nauza chatka, gdzie [^]stara matka krząta się koło wieczerzy. — 156
Rzymianom niezmany był papier i [^]trament — pisali rylcem na 175
woskowych tabliczkach. — Gdy Archimedes wykrył prawa dźwi- 191
gni, miał wykrzyknąć: *Daj, gdziebyś [^]stanął, a ziemię dźwignę.* — 206
Horyzont, czyli widnokrąg, *jest to koło, w_którew ziemia [^]styka* 224
sę z_[^]firmamencie)m. — Korzik polny, co na Bożą chwałę śpie- 240*

261 wai lato całe, nagle zimą zaskoczony, znalazł() się ogulocony;
 278 nie_miał +trawki kawaleczka, ni robaczka, ni ziemieczka. — Z_bro-
 297 dnia to niesłychana, pani zabija pana. — Sandomierz, a daniem Kop-
 317 czyńskiego, dlatego lek się nazywa, że tam San domierza do Wisły
 335 i do_niej spływa. — Gdyby nie ja, to byłby teraz kawałek chleba
 350 nie_miał. — Gdy świat drży cały, to ty myślisz o procyście! —
 367 Młodyś ja nieświadomy myśliwych rzemiosła. — Łatki +strzęga
 383 dział(e)k swoich, jak oka w_głowie. — Serce człowieka wino
 401 rozwesela, ale piosenka jest dla myśli winem. — Mnie się zdało,
 420 że tam wód głową morze wstrząca szalało. — Cicha woda brzegi
 421 rwie. —

§. 22. Tworzenie wyrazów z symbolicznem oznacze- niem samogłosek i, y.

1. Jeżeli wyraz zaczyna się znakiem małym lub znakiem *i*, *k* ze samogłoską *i*, *y*, a po nich ma następować znak średni, przedłużony lub długi, wtedy podnosi się zwykły pierwszy znak spółgłoskowy stojący przed *i*, *y* do tej wysokości, gdzie zaczyna się pisać znak dłuższy. Przytem podnosi się także *i* i *y*, jako znak drugi, do linii średniej, a *i* i *y* można nawet w środku wyrazu pisać znakami początkowymi. Łączenie małych znaków podniesionych z następnymi dłuższymi odbywa się przez ścisłe zestawienie t. j. za pośrednictwem o ile możności krótkiego łącznika.

Podnożenie to znaku małego przed większym nie musi być we wszystkich przypadkach stosowane; jeśli względy estetyczne za tem przemawiają, należy raczej następny znak podnieść, niż poprzedni; szczególnie dzieje się to, gdy pierwszym znakiem jest *s*:

Ponieważ długiego znaku *szs* nie można podnieść, przeto przed nim podnosi się poprzedni znak, choćby to był nawet znak

średni, ale tylko taki, w który *i, y* nie daje się wpisać za pomocą końcowego zgrubienia :

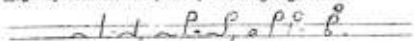

Nie należy używać podnoszenia pierwszego znaku małego w wyrazie dla oznaczenia samogłoski *i, y*, gdy znak ten jest grupą spółgłoskową; tylko przed *sacz* podnieść można grupę spółgłoskową i to nawet wtedy, gdy ona jest znakiem średniej wielkości, ayle tylko nie długim:

liman : blimał, licha : slykać, rychło : prychał : przycze.

2. Przed znakami pisanyymi w górę *c, ł, l* oznacza się *i, y* symbolicznie przez pionowe postawienie tych znaków, ale tylko wtedy, gdy w poprzedzającej spółgłosce ta samogłoska nie mogła być oznaczona zapomną końcowego zgrubienia:

ł | l = łal, ł | ł = łal, ł | ł | ł = łal.

Znaczniki.

Sąd, zdanie, kał, połanać, wszytyk, wszytycy, między, między nimi,

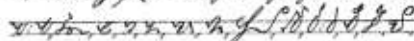
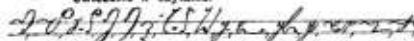

człota, w szocie, zawa, chęć, saraz, przedsiębiorci, wie jest to, jakże, swój,

nigdy, tedy, z tą, kraj, dojrzewa, były, locy, niżego, praw, pranda.

Cwiczenia w czytaniu.

f. g. h. i. j. k. l. m. n. o. p. q. r. s. t. u. v. w. x. y. z.

o t h l h o n o r e r a b y, r o p e l. z y.
 v. l. s. e. n. c. a. w. l. a. n. e. s. t. o. r. e. n. t. s. h
 p. t. e. v. e. t. e. x. t. u. m. z. y. s. t. e.
 l. l. e. l. d. n. a. n. y. g. k. a. l. n. a. n. x. v. r. y. s. l. a.
 r. e. l. l. a. n. s. a. l. a. l. p. b. t. h.
 z. e. n. y. p. l. e. d. z. e. l. i. g. h. t. z. o. d. e.
 k. a. k. o. f. m. z. y. t. h. z. a. r. e. k. e. d. y.
 a. t. y. o. s. t. k. a. s. i. b. r. l. o. n. e.

Ćwiczenie w pisanlu.

Kiszka, Libanon, liczman, licho, lipę, lipiec, likwidator, lity,
 Lirwinka, lypię, lyłka, niczem, niezaczę, niweczył, nń, rycina, Ryga,
 rym, rysik, rywał, syczy. — Arbitralny, kibitka, bitwy, pasierbica,
 cytat, myśi, karlica, myć, Kmita, wini, żemica, Krywica, nitka, wył: wił.

- 16 Im chce się ba... i, a mnie płakać. — Ach, miły jest zielony
 31 las, ten strzelca piękny świat; t(a)m piasną pieśnią wita war,
 48 calowiska ani ślad. — Metropoita, Piotr Mohyla, był w pierw
 68 a(r)chimandryta. — Ziemia ma jednego za, tolitę, czyli jeden księ-
 83 żye, Jowisz zaś ma ich pięć. — Bryt(a)s ten był faworyt(s)m
 102 dzif(d)zica. — Madryt jest stolicą Hiszpanii. — Krowa, która wiele
 119 ryczy, mało mleka daje. — Calowisk ten ma bardzo brzydki cha-
 137 rakter; bo z, błędził i omylić się może każdy, ale nie, chiecił
 154 przyznać się do winy, to brzydko. — Doskonalić mowę polską
 171 nie, jest to samo, co nad nią wydziwiać. — Jakże go było

nie_chwalić, nie_kochać. — Nivy obszernie odlog(i)em leżały. — 188
 Słynie szeroko w_Litwie Dobrzyński za_ścianek. — Syt sławy zy- 215
 wot swój zakończył. — Przesła, zakryta mędrocom, nie raz objawia 232
 się dzi(e)ciom. — Słowo wiatr, w_sporach słownych nigdy nie masz 240
 końca. — Gdy w_kim niema wiary w_Boga, daremna z_nim pra- 261
 ca. — Klasyczną jest w_Grażynie rozmowa zapalczywego i po- 271
 rywczego Litwora z_zagorzałym Litwinem, Rymwidem. — Nikt 297
 nie miał ochoty zaczynać z_nim z_wadę. — Tonący brzytwy się 314
 chwytą. 316

§ 23. Grupy spółgłoskowe z samogłoskami i, y.

Grupy te powstają przez opuszczenie samogłoski i, y między dwiema spółgłoskami, nie różnią się więc niczem od takich samych grup z samogłoską e, używane są jednak tylko następujące grupy: w środku i na końcu wyrazów:

lył, lył, lym, lyw, lyw, lyr.

na początku wyrazów:

rył, ryc, ryc.

Gdy po ty pisaniem do góry następuje znak długi, wtedy skraca się i tak, iż można powiedzieć, że i zupełnie się opuszcza:

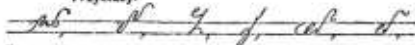
lycz, stycz, lyc.

Grupy *yl* i *lyw* w wyrazach obcego pochodzenia zastępuje się grupami *yl* i *ly*, a w grupach *chwil* i *chwiał* kładzie się znak *ł*, *ł*, na *chw*, dla utrzymania się na linii głównej:

chwil, chwiał, yl, lyw, lyw.

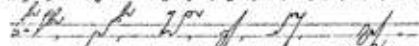
Przykłady.

Gimnastyka, matematyka, dotyk, szyleł, podartym, Delatym,

Argentyzna, argentyzna: organyza, organyzał, tazyra, rytin, rycina,

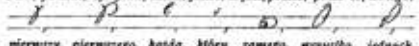

stajyczny, fantastyczny, atlantyczny, szlyfi, alternatywna, imperatywny.

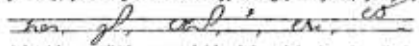
Znaczniki.

Fakt, faktem, ojczyzna, zakaz, jestel, lo jest, przeto, prosz to, do tego,

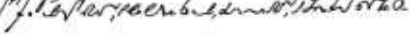
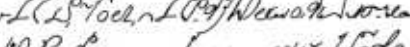
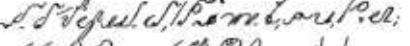
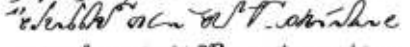
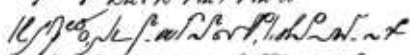
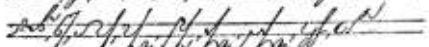
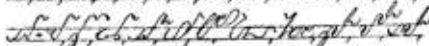
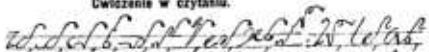

pierwizy, pierwszego, kasia, który, czego, woczyliho, jednych,

jednostek, wszelkich poprzednich, była, dejraol, dowylacie.

Ćwiczenie w czytaniu.

Ćwiczenia w pisaniu.

⁴Fanat(y)k, negmat(y)k, paraf(y)k, em(e)nt(y)k, imp(e)tyk, pat(y)k, gramatyka, kółczase(y)en, kr(e)s(y)n, palena: patyna, kant(y)na, sat(y)na, r(y)wtował, r(y)cynowy, r(y)cina, dydak(t)yczny, herm(e)tyczny, demo(t)yczny, kosm(et)yczny: kosmiczny, aktywny, legialatywny, prerogatywa, rogatywka.

⁴T(y)le ⁴staroś poszło na marne *prze-to, że iden-tyfikowano* 10
 in⁴(e)rea pewnych *jednoscik z₂ int(e)resem społecznym.* — *Brac* 35
 nazw nosi *nawozce przy sobie past(y)łki na kaszel, ale ja ich anity-* 55
 pa(t)ycznie nie *z₂noszę.* — *Nie-⁴goń moe(y)ła.* — *Zalutowano* 70
 d(e)⁴fin(t)ytownie spory *więdzcy sąsiadami przez dyploma(t)yczną* 82
 namo⁴we *jedn(y)k. z spodyk(t)yczny zebas wesołkich bije(y)k dany* 109
 reszcie; *koszty zaś t₂go powstępowania wymierzono rela-tywnie* 12-
do-⁴t₂go, że który z₂nich miał pola na spomym obszarze. — *Kra-* 147
 siki *dwj wybornym sat(y)ryk(i)em, który podchwyt(y)wał błędy* 165
 bliźnich i *przed⁴stawiał je czyt(e)łnikom sie⁴na⁴to, żeby bliźnich* 184
 ośmieszyl, *lecz żeby wady ich podał w pogardę.* — *Demoniczny* 203
 charak(e)r *Ballady wy objawia się w-⁴tem, że każda jej z₂brodnia* 220
 wy-⁴plywa z₂ *poprawdzik i jest motywem do spełnienia na-⁴wstę-* 237
 poych; *przeło lirzba ich wzmag⁴ się, aż na-⁴koni(e)c tragedyi grom* 255
 pismo z₂ *brodni prze-rywa.* — 262

§. 24. Tworzenie wyrazów z samogłoską u, przez zniżenie poprzedzającej spółgłoski.

(O zastępstwie samogłoski ó, przez u, ob. §. 3. 1. a.)

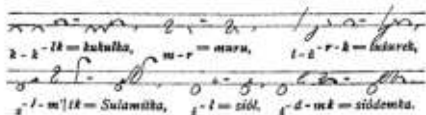
Samogłoskę o oznacza się, gdzie tylko można symbolicznie przez zniżenie poprzedzającego znaku spółgłoskowego; dalszą jednak część tego samego wyrazu pisze się już na linii głównej, o ile nie zawiera w sobie znów samogłoski u.

Wszystkie znaki zniża się o wysokość znaku małego, z wyjątkiem l i w, które zniża się o wysokość znaku średniego.

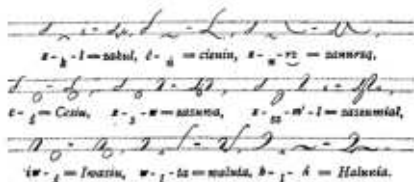
a) Łącznik przedstawiający samogłoskę -u ma najczęściej kierunek pisma:

l-u, n-u, o-u, p-u, r-u, s-u
 b-u, d-u, k-u, t-u
 z-u, c-u, g-u, h-u, k-u, p-u
 b-u = buć, d-u = duć, k-u = kucy, l-u = Turcy,
 z-u = zwać, w-u = wóć, k-p = sta = kupusia.

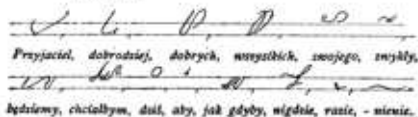
b) Łącznik może mieć kierunek mniej lub więcej ukośny gdy łączy znaki, które oba mają być zniżone, lub po zniżonem s i ś:

c) W spółgłoskach z pięćlicą w dół zwróconą; c, d (początkowe), dz, dl, s, z, ś (ob. §. 6. 2), musi być pięćlica małych rozmiarów, jeśli następujący po nich znak mały ma być zniżony; w tym razie łącznik ma taki kierunek, że znaki k, n, u, z, ś i sz wydają, jak gdyby spadały z linii głównej. To spądanie jest widoczne i po innych znakach spółgłoskowych, szczególnie u znaków k, n, d, sz, l; znaku ś w tym razie nie musi się zniżać całkiem pod linię główną:

Znaczniki.

*woda biała, białe, białe, białe, białe
 woda, białe, białe, białe, białe, białe
 woda, białe, białe, białe, białe, białe*

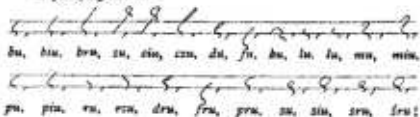
Ćwiczenie w pisaniu.

Buczacz, buki(e)t, buda, burzty(y)n, cebula, cocł, cówka, da-da,
 duchy, dziadunio, dżosił, dukat, gub(e)rnator, legumina, bu-^Af(i)e)c,
 husarz, chudopacholek, łoseł, jutrzienka, kuglarz, okularnik, kuku-
 radza, spekulant, kuchta, Kúpido, kustosze, kurenda, kurat(e)n,
 assekurować, kursywa, kuźnicz: kuźnia, Lubień, lu^Yfa, Lut(e)r,
 Ludwik, lunat(y)k: lun(e)ta, pałuch, Mameluk, pirochryt, szalupa,
 kapelusik, łuczywo, luka: luk: lako: luku, łupy, kabata, Murawiew,
 muzykant, muchomór, musztra, muszla, hamul(e)c, móddżek, miód,
 nudzisz, nuta, mauskrypt, pugilaros, puginał, publicznie, puchlina:
 pukhny, pulpit, pumeks, purchawka, puszka, deputat, piśnik, ru-
 ta, karuzel, rubel, rubyka, rumowisko, rusznikarz, skorupa, Peru,
 wuchar, sufit, sult(a)n, sumiasty, susza, ^Ystosunek, szu^Yfiada,
 szuwar, Kaszubi, ^Ytuba, ^Yturban, ^Ytuzurek, wulkan, drzewonia,
 such, zupa, gazu, pazury, żółtko, żóraw, żuk, żużel, rzęducha.

- 16 Mrok w_kolo nas, pieśnią żalobny szumi las. — Czyj moge być
 36 nieczujnym na taką obelgę? — ^YToczono guziki do sukien są -oy-
 53 kie lipowe. — Kupisz, nie_kupisz, ^{po}wtargować nie_zawadzi. —
 71 ^{Pr}zyjaciele kuchni, jaś pustki ^{po}strzęgli w_żym razie dobrodzie-
 90 ja swego odbegli. — Wals(e)r wina nalewał, mnog(i)e sychylał
 107 puhary. — Na świcie/cia, jak na morzu, dzieł burza, jutro pogo-
 122 da. — Rzek(i) i w_mgnieniu oka spad(i) na niewiernych, jaś piorun
 138 ^z_obłoka. — Ja sobie tak dobrych lat doczekać nie^Ytaszę. —
 156 ^Pun(e)lincy surowy tywot wiodą na puszczy. — Jaś Samson je-
 172 ^znow ^wystrażnieniem koturny, ^zburzyć gnach cały i runął pod
 187 gnach(e)m. — Kędy spo(j)rzyysz rudera, pustki i ^zniaszczenie. —
 204 ^Nik^{pr}zyjaciel miasta i wsi mieczem i ogniem ^{po}st(o)rzył. — ^{Pr}zed
 223 burzą ^{by}wa chwila cicha i ponura. — Jam was oszukał, wracam
 238 ^z_Grenady, ja wam zarazę ^{pr}zyniosłem. — Czud, że gniew i
 257 oburzenie czyniły ^z(e)n nowego ^{cz}łowieka. — Chłop strzela, a Pan
 262 Bóg kule nosi. —

**§ 25. Tworzenia wyrazów z samogłoską u, zapomo-
cą wypisania samogłoski.**

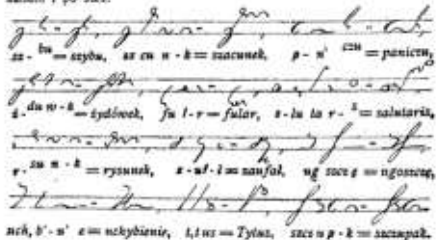
1. Jeżeli przez zniesienie nie można wyrazić samogłoski u, albo jeśli to zniesienie nie jest wyraźne, albo wygodne, wtedy wypisuje się samogłoskę znakiem alfabetycznym; przytem zlewają się niektóre znaki spółgłoskowe z samogłoską u w następujący sposób u po spółgłoskach:

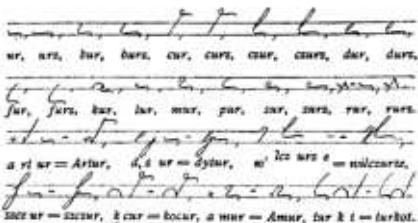
u przed spółgłoskami:

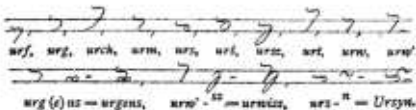
Znaków powyższych używa się tylko wtedy, gdy u zapomocą zniesienia nie może być wyrażone lub jeśli to jest niewygodne, zatem zauważ wtedy, gdy znak, który ma być zniesiony, wypisany jest nad linią główną po r i ś, pod górną linią po c, ś końcowem i po ł, wreszcie na linii dolnej po f, a także po f do góry pisaniem i po szcz.

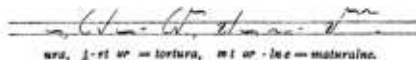
2. Dla oznaczenia zgłosek *ur*, *urz*, używa się osobnych znaków, mających kształt litery *u*, i wydłużenie spowodowane obecnością znaku *r* lub też *rz* w zgłosce. Znaków tych używa się głównie tam, gdzie *u* w nich zawarte należałoby wypisać znakiem alfabetycznym, wolno jednak używać tego znaku także w wyrazach, gdzie *ur*, *urz* tworzy zgłoskę i nie rozdziela się n. p. *bur-koś*, nie *bu-koś*; ze spółgłoskami łączą się te znaki, jak znak samogłoski *u* *ur* po spółgłoskach:

ur przed spółgłoskami:

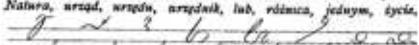
3. Zgłoskę *ura* wyraża się zgrubieniem znaku *ur*:

Znaczniki

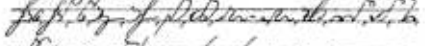
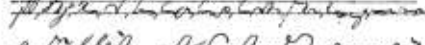

Natura, urząd, urząd, urząd, ład, różnica, jednym, życie,

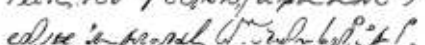
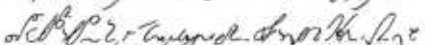

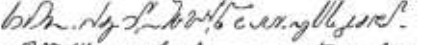
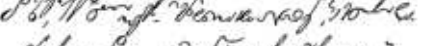
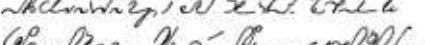

wszystkie, nie były, lemu, dobrego, czegom, przecier, -odd, -odd.

Ćwiczenia w czytaniu

Wszystkie, nie były, lemu, dobrego, czegom, przecier, -odd, -odd.

*Pracownia literacka i naukowa
 6 Muzyczna z p. Ogólna P. Rydz. 2. Plan*

Cwiczenie w pisaniu.

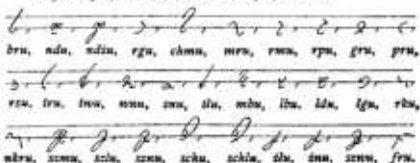
Cybuch, kociuba, foga, absolutnie, alun, bizmut, ampulka, manipularz, cyrułik, G(e)jtruda, kaccerzu, matuczna, perAfoma, miętus, spiyetus, pastuszek, uwierzyl, wtambur, burmistrz, furta, jaszczurka, kaptur, wturkus, wtormalin, Urban.

17 Odczuwam w sercu waszą niedolę. — Natura ciągnie wilka
 33 do lasu. — Uprzednie owtzymał urlop na sieniąc. — Żyw
 51 się jest to sztuka lub rzemiosło. o którym ty(j)ko Astary i do-
 67 świa(d)czony radzić umie; ta im kto lepszy, ten lepiej żyć
 84 umie. — Wzyskając ich środki chybiały celu. — Omal nie umarł(i)
 100 z(e) ystrachu. Każdy kawa rad wierzy, czego sobie życzy. —
 119 Czegow na oczy nie widział, o tem pisać nie chce, atoby na wie-
 136 rę cudzą banialuk nie powt,arzał. — On was żywił z(e) swego
 156 szerepłego dochodu. — [^]Filut(e)rym nazywamy tego, który jakby
 173 przez kart siodła na imyck za[^]stawia. — Między sztuką a rzemio-
 192 stem jest zasadnicza różnica, a przeciw sztuka nie-rac w wykona-
 212 niu ystaje się rzemiosłem. — Uchwala senatu była owocem narad
 231 i głosowania. — ^vTys niebo zbudował i ziemię ręcoma swow
 248 ugront(o)wał. — Nasz klimat nazywa się umiarkowanym. — Colo-
 267 niek do śmierci uczy się, a głupim umiera. — Usłowad znaczy,
 284 usłnie o coś się starać. — Łagodne słowo uśmierza gniew. —
 300 U[^]stawicznie do behna tęsknił siedząc w szkole. — Czyś kiedy
 319 cel uświęca środki? — Uwiełbienie jest to cześć, jaką się oddawał
 320 winno ty(j)ko rzeczom boskim. —

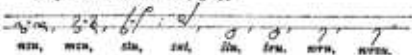
§. 26. Grupy spółgłoskowe z samogłoską u.

Jeśli na wyrażenie samogłoski u ma być obrócona grupa spółgłoskowa, to obróci się całą grupę o wysokość znaku małego, uważając grupę za jeden znak. Szczególnie odnosi się to do grup, które powstały przez wpisanie, położenie jednego znaku na drugim, przedłużenie i zmianę się znaków i to głównie wtedy, jeśli grupy te zaczynają wyraz; przy grupach jednak przez ścisłe zestawienie utworzonych lub gdy pierwszą częścią grupy jest sz, z, może być ta pierwsza część grupy wypisana na lini, a następna zniżona.

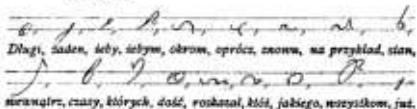
Najłatwiej można to zrozumieć na przykładach:

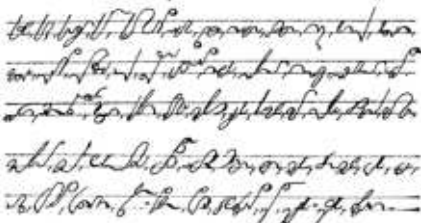
Nieprawidłowo obceją się grupy:

Znaczniki.

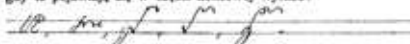
Ćwiczenie w czytaniu.

Oby raz wróciły te dawne dobowe czary, o których An(y)le 18
 nastuchali(s)my się — Zu(s)terzeta popędzono do źródła. — Ob- 35
 zała niebo podła i nieufna tłuszcza, co szywa Boga, lecz się na 55
 Boga nie spuszcza. — Po_tew wy(t)szego męta woźnicz poznać 71
 wy(t)umie, że on zawsze to(t)y(y)lko zwy(t)ł robić, co umie. — Latwo 88
 widać(n)ie niedosta(t)ki, a trudno za(t)ęty. — Lisiem uch(e)m, ociem 106
 ok(je)m, wszystk(ow) słuchał, śledził bok(je)m. — Stręć mi przyst(ow) 120
 biczyk z_piasku, żebyś miał czem konie chłost(a)ć. — Na walach 135
 dzikie porośnię ziela, u wrót pies wiemy zawyjs. — Dobremi 158
 chęciami piekło jest brukowane. — Widać, że wieńce kładą, że 171
 mu rugi słocą, pyzanił się tusty baran, sam nie_wiedząc, o co. — 189
 Jak nikomu nie_wolno było używać buławy, okrom samego h(e)t- 210
 mana, tak też nikomu nie_godziło się używać buszdygana oprócz 231
 rotmistrza, porucznika i chorążego. — Gdy się oręł z_orędem, 250
 mał się z_mętem z(e)_ytrze, ni(e)ch w_wierszu grot świszczący 263
 prze_czyzna powi(e)trze. — Umikłi szczyry, oczy z_wrócili cioka- 281
 wł. — Gdy czynisz jałmużnę, ni(e)ch nie_wie lewica twoja, co prawi- 299
 ca twoja czyni. — Czarne oczy spuszczone i żalobne szaty, a 318
 wy(t)warzy smut(e)k. — Słuchowi memu dasz radość i wesele. 334
 Serca skruszonego i uniozonego, Bode, nie_wogardzisz. — Niebo 353
 czarne za_wciągnęły chmury. — A każda chmura inna: wa_przy- 370
 blań jesienna, pełnie jak sów lerowa, ulęwa brzemienna. — Piasz, 388
 pragnąc urzucić sław rólńczy, wskazał pług swój po(t)stawić przy 405
 tronie. — Jest wieczne źródło na górze Mendoga, to źródło żywią 423
 deszcze i tumany. — Jedźni na czaty, głód i zimno z_nosi i w_tru- 442
 dach siły nabiera. — Oto próczniak, jałbiego świat nie_widział. — 459
 Nie ten u mnie żył długo, kto wiek przeżył długi, lecz kto życie 478
 wielkimi odobiał zasługi. — 485

§. 27. Grupy zgłoskowe z samogłoską *u*.

1. Grupy zgłoskowe z samogłoską *u* pozostają przez opuszczenie samogłoski zgłoskach *buł, buł, kup, tal, ton, cwo, fun*, gdy te pojawiają się w części końcowej wyrazu:

bułkup, cyrkul, szatałka, ralszek, szarunek.

Grupy zgłoskowe *gen, geł* i t. d. zmieniają się na grupy z samogłoską *u* przez obciążenie pierwszego znaku:

gux, hux, cūm, guł, kuł, cūł. Lagnuy, Hanowiz, krognic, zokolat.

2. Gdy dwie spółgłoski, przedzielone samogłoską *u*, są tego rodzaju, iż w obie da się w pisać za samogłoską, to można je za pomocą *u* połączyć w jeden znak; w ten sposób powstają następujące grupy zgłoskowe:

du, bu, duu, buu, duuu, buuu, duuuu, buuuu, duuuuu, buuuuu, duuuuuu, buuuuuu.

duu, duuf, duuz, fus, fūu, luu, luu, luuf, luuk, luuz, luł, muu,

muuu, muuz, puu, puu, puuf, puu, puu, puu, puu, puu, puu, puu.

Połączeń tych używa się nawet wtedy, gdy przez źmienie można *u* wyrazić, ale tylko w wyrazach łacińskiego i w ogóle obcego pochodzenia:

Chirurg, Petersburg, aluminium, ilustrowany, francuski,

animaz, kopciak, misjada.

Znaczniki

mu, bu, pu, lu, lu, lu.

Muci, maciow, mienoz, tymczasz, arcy, sarazem.

Ćwiczenie w czytaniu.

du, bu, duu, buu, duuu, buuu, duuuu, buuuu, duuuuu, buuuuu, duuuuuu, buuuuuu.

~~kaptan, pisał, wy, ci, sy, ki, zy, wy, wy
 od kaptana wy, wy, wy, wy, wy
 gotowy, wy, wy, wy, wy, wy
 prof. kaptan, wy, wy, wy, wy, wy~~

Ćwiczenia w pisaniu.

Cyrk(u)larz, post(u)lat, fl(o)nguwał, bieguny, regularny, try-
 ang(u), Regulus, kanik(u)la, piest(u)nka, szyp(u)łka, hulanka, Sagunt,
 burgundzi, Kałig(u)la, part(y)k(u)la, kapelańnik, bucyf(e)r, album,
 lafcuszek.

Gdy rachunek sumienia nie wypadła, pewnie wstępnas i w_glo- 17
 wie jest zamęt. — U *starych dywals reguła szarów. — Z₂ wicin 35
 biorą ziarna w wybornym gat(u)lnku. — Kot zawsze gotowy, nie 52
 uchybił min(u)ty, *szanał do rozmowy. — Cuzs jest lafcuch(e)m; 69
 im dalej od Boga u *cieczesz, tem dalej i tem cięższy lafcuch e₁ so- 88
 bą wieszesz. — Zapadła prowincya nazywa się part(y)k(u)larzem. 100

§ 28. Podwójne samogłoski.

1) Przy zbiegu dwóch samogłosek wpisuje się zazwyczaj
 pierwszą z nich w poprzedzający znak spółgłoskowy, albo oznacza
 się symbolicznie, drugą wypisuje się znakiem alfabetycznym; i można
 czasem wyrzucić także pionowem postawieniem następujących po
 niem znaków c, ś, ł.

Tylko dla dwugłoski aw istnieje odrębny znak, który się tak
 samo łączy z poprzedzającymi spółgłoskami, jak znak samogłoski
 w; gdzie jednak samogłoskę w wyrażałoby się zniesieniem poprzedza-
 jącego znaku spółgłoskowego, tam dla wyrażenia aw należy użyć
 t. zw. podwójnego symbolu: zgrubienia i równoczesnego zni-
 żenia tego samego znaku spółgłoskowego:

aw, awdytor, hydraulika, Kawkas, Sabaudzka.

2) W niektórych przypadkach można jedną albo drugą samogłoskę opuścić, szczególnie w następujących zglóskach: *cał, cał, jał, jał, euz, cyon, bło, zyo, zyo, zyo, zer, zer, yuz, ual, ual**):

cał, jał, euz, cyon, bło, zyo, zyo, zyo, zer, zer, yuz, ual, ual
Ideal, specjalny, faryteusz, akcyonaryusz, bibliofil, fizyognomia,
patryola, pentykonany, fraktyerunia, parzent, wacyzusz, alfilalny.

3) Zglóska *dyo, fia, tyo, chio, chiois, kwio, gwio* oznacza się przez silniejsze końcowe zgrubienie odpowiednich znaków *dy, fi, ty, chio, kwio*:

dy, fi, ty, chio, kwio
Dyabel, parafia, tyara, parochia, chwiolem, kwioleń, gwiołań.

Znaczniki.

gwio, gwio, gwio, gwio, gwio, gwio, gwio, gwio
Wszelki, wszelkiej, pół, północ, będąc, zalotył, zenuqiva,
rosmysłół, pójdnie, naszego, ludzi, układ, drugi, czasach.
Ćwiczenie w czytaniu.

gwio, gwio, gwio, gwio, gwio, gwio, gwio, gwio
gwio, gwio, gwio, gwio, gwio, gwio, gwio, gwio
gwio, gwio, gwio, gwio, gwio, gwio, gwio, gwio
gwio, gwio, gwio, gwio, gwio, gwio, gwio, gwio
gwio, gwio, gwio, gwio, gwio, gwio, gwio, gwio

*) Samogłoski wyróżnione takim drukiem opuszczają się.

0 2 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100 101 102 103 104 105 106 107 108 109 110 111 112 113 114 115 116 117 118 119 120 121 122 123 124 125 126 127 128 129 130 131 132 133 134 135 136 137 138 139 140 141 142 143 144 145 146 147 148 149 150 151 152 153 154 155 156 157 158 159 160 161 162 163 164 165 166 167 168 169 170 171 172 173 174 175 176 177 178 179 180 181 182 183 184 185 186 187 188 189 190 191 192 193 194 195 196 197 198 199 200 201 202 203 204 205 206 207 208 209 210 211 212 213 214 215 216 217 218 219 220 221 222 223 224 225 226 227 228 229 230 231 232 233 234 235 236 237 238 239 240 241 242 243 244 245 246 247 248 249 250 251 252 253 254 255 256 257 258 259 260 261 262 263 264 265 266 267 268 269 270 271 272 273 274 275 276 277 278 279 280 281 282 283 284 285 286 287 288 289 290 291 292 293 294 295 296 297 298 299 300 301 302 303 304 305 306 307 308 309 310 311 312 313 314 315 316 317 318 319 320 321 322 323 324 325 326 327 328 329 330 331 332 333 334 335 336 337 338 339 340 341 342 343 344 345 346 347 348 349 350 351 352 353 354 355 356 357 358 359 360 361 362 363 364 365 366 367 368 369 370 371 372 373 374 375 376 377 378 379 380 381 382 383 384 385 386 387 388 389 390 391 392 393 394 395 396 397 398 399 400 401 402 403 404 405 406 407 408 409 410 411 412 413 414 415 416 417 418 419 420 421 422 423 424 425 426 427 428 429 430 431 432 433 434 435 436 437 438 439 440 441 442 443 444 445 446 447 448 449 450 451 452 453 454 455 456 457 458 459 460 461 462 463 464 465 466 467 468 469 470 471 472 473 474 475 476 477 478 479 480 481 482 483 484 485 486 487 488 489 490 491 492 493 494 495 496 497 498 499 500 501 502 503 504 505 506 507 508 509 510 511 512 513 514 515 516 517 518 519 520 521 522 523 524 525 526 527 528 529 530 531 532 533 534 535 536 537 538 539 540 541 542 543 544 545 546 547 548 549 550 551 552 553 554 555 556 557 558 559 560 561 562 563 564 565 566 567 568 569 570 571 572 573 574 575 576 577 578 579 580 581 582 583 584 585 586 587 588 589 590 591 592 593 594 595 596 597 598 599 600 601 602 603 604 605 606 607 608 609 610 611 612 613 614 615 616 617 618 619 620 621 622 623 624 625 626 627 628 629 630 631 632 633 634 635 636 637 638 639 640 641 642 643 644 645 646 647 648 649 650 651 652 653 654 655 656 657 658 659 660 661 662 663 664 665 666 667 668 669 670 671 672 673 674 675 676 677 678 679 680 681 682 683 684 685 686 687 688 689 690 691 692 693 694 695 696 697 698 699 700 701 702 703 704 705 706 707 708 709 710 711 712 713 714 715 716 717 718 719 720 721 722 723 724 725 726 727 728 729 730 731 732 733 734 735 736 737 738 739 740 741 742 743 744 745 746 747 748 749 750 751 752 753 754 755 756 757 758 759 760 761 762 763 764 765 766 767 768 769 770 771 772 773 774 775 776 777 778 779 780 781 782 783 784 785 786 787 788 789 790 791 792 793 794 795 796 797 798 799 800 801 802 803 804 805 806 807 808 809 810 811 812 813 814 815 816 817 818 819 820 821 822 823 824 825 826 827 828 829 830 831 832 833 834 835 836 837 838 839 840 841 842 843 844 845 846 847 848 849 850 851 852 853 854 855 856 857 858 859 860 861 862 863 864 865 866 867 868 869 870 871 872 873 874 875 876 877 878 879 880 881 882 883 884 885 886 887 888 889 890 891 892 893 894 895 896 897 898 899 900 901 902 903 904 905 906 907 908 909 910 911 912 913 914 915 916 917 918 919 920 921 922 923 924 925 926 927 928 929 930 931 932 933 934 935 936 937 938 939 940 941 942 943 944 945 946 947 948 949 950 951 952 953 954 955 956 957 958 959 960 961 962 963 964 965 966 967 968 969 970 971 972 973 974 975 976 977 978 979 980 981 982 983 984 985 986 987 988 989 990 991 992 993 994 995 996 997 998 999 1000

Ćwiczenie w pisaniu.

Aerosto(ty)ka, kamea, ytastr, oaza, aliaz, syrtetya, Aryanin,

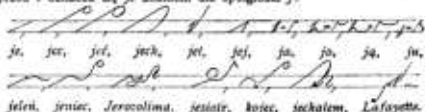
sust(e)rya, balia, bat(e)rya, cykorya, dywizya, ślegia, emalia, ⁴f(a)miła, fluksya, historia, hostya, mat(e)n(y)ał, pedant(e)rya, pelargonia, sym(e)trya, ⁴tragedya, Cecylia, Julian, Zacharyasz, indywidu(a)lny, rytu(a)ł, aeronauta, aurora, miaczeć, pauza, Augustya, Maurycy, muzeum, audytorjum, cyboryum, emisaryusz, kolegjum, notaryusz, seminaryum, Weruwiusz, gaik, ⁴taic, kleic, choinka, koić, stroik, sorta, areom(e)tr, ⁴frazolog, ideolog, ⁴teolog, Leoben, Leopold, bibl(i)ot(e)ka, bioskop, bulion, funkcy)onował, kanc(y)onal, legion, milion, pens(y)onowć, Dyonizy, śledyoian, dyagnozę, Holandya, fakt(e)r.

17 U nas ⁴pierwszy Brodziński zaczął mądrze i głęboko ⁴rumy-
33 ślać o poezyi. — Dzi(e)k(i)e(m) w kolebce kto lub urwał hydrę,
58 ten młody ⁴dział centaury, piektu ofiarę wydrze, do nieba pojździe
72 po laury. — Beduinie opet(a)ny, ⁴gdzie le(j)cis? t(a)im uragany. —
90 Perseusza do Rzymu na tryumf w ⁴okowach prowadzono. — Gre-
110 kon służę do kreślenia linii na planach i rysunkach. — ⁴Pierwszy
130 ⁴skład listu lub podania robimy na brulonie. — Od wielu lat wy-
149 chodzi w Warszawie odczytnia en⁴cyklopedya ilustrowana. —
171 Przykuta do skały niewiasta, ⁴jest to alegorya Polski, ⁴bydłej w ⁴nie-
193 woli. — ⁴Każda teorya oparta ⁴jest na hypo⁴tezach. — Komedya ⁴bez
112 ⁴szelkiej głębokiej ⁴wyśli, a ⁴przeto ⁴niezob rubaszna, zowie się ⁴fer-
131 zą. — Egzamin klasurowy odbywa się pod ścisłym nadzorem w ⁴lo-
150 kahu, ⁴którego ⁴przed ukończeniem zadania nie wolno opuszczać. —
172 Aryadna dała kłębek nici ⁴Tezeuszowi, ⁴kiedy ⁴on wchodził do la-
193 biryntu, ⁴aby idąc nie ⁴zbląkał się. — Do ⁴po⁴cierania smyka używa
215 się kalafonii. — Grenlandya oddzielona ⁴jest od Ameryki ⁴północnej
235 cieśniną Dawisa i Ba(f)ina. — Kapłani rzymacy, ⁴którzy wrótyli
254 ⁴z ⁴przewi zwierząt i ⁴z ⁴pasiego lotu, nazywali się augurami. —
275 Eumenidy, boginie ⁴z(e)mszy i złego sumienia, ściły ⁴z ⁴brodnia-
294 rzy. — ⁴Stolicą Krainy ⁴jest Lublana. — W ⁴dawnych czasach Sycylia
314 ⁴była ⁴spichrzem Rzymu. — Monachium, ⁴stolica Bawaryi, ⁴leży ⁴naś
330 ⁴górną rzeką, Izarą. — ⁴Szańce miasta ⁴były ⁴po⁴jętną artylerją
339 obsadzone.

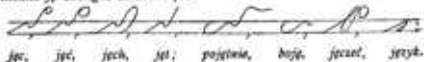
§ 29. Tworzenie wyrazów ze spółgłoską j.

Spółgłoskę tę zastępuje się często znakiem samogłoski i; zawsze dzieje się to, gdy j następuje po samogłosce, a kodczy zgłoskę, n. p. w wyrazie: spo-koj-nie, nie w wyrazie: ka-jaś; jednak używa się także ja, jo i ję, w których j jest zastąpione znakiem samogłoski i; ja tylko w zakończeniach wyrazów obcych na *ia, ja*.

Dla zgłoski *je* używa się także znaku pomocniczego, który jest pominięty w alfabecie. Znaki spółgłoskowe następujące po tem pomocniczym *je* wypisuje się tak, aby o ile można nie podnosić ich ponad linę główną, zatem podnosi się o wysokość znaku małego tylko znaki *k, l, n, u, r, z, d, sio, f, sz i ś*; znaki *c, ł i ch* po *je* przyjmują całe w ciągu cienkim kierunku ukośny, przed *l* oznacza się *je* znakiem dla spółgłoski *j*:

Zgłoskę *je* oznacza się przez dodanie do *je* niecieniowanego wężyka (*u*); konieczne jest to oznaczenie przed *c, ł, ch, t, i* na końcu wyrazów; w środku wyrazów, gdy niema ówznaczności można *je* zastąpić znakiem *je*:

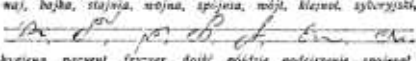
Znaków *je* i *je* nie można używać po samogłoskach *i, y*, gdy one wymagają podniesienia następnego znaku, wtedy też wypisuje się *j* znakiem alfabetycznym; tylko w wyrazach *ryjje, tyje* można zaznaczyć samogłoskę *y* przez podniesienie *sz, z* do średniej linii. Przed *je, je* nie można oznaczyć wyraźnie samogłoski *e*, a często także samogłosek *i i u*; gdy niema obawy niezrozumienia, można tych samogłosek nie oznaczać:

Czasem w tych przypadkach, gdzie *j* zastępuje się znakiem dla samogłoski *i*, można to *i* opuścić, szczególnie zaś dzieje się to w dwugłoskach *ej, ij, yj* i w wyrazach, gdzie po przybrance jest *j* powstałe z *i* lub *z*, n. p. dojść (do-ić), podejrzenie (pod-źnienie). W wyrazach obcych na oznaczenie zgłoski *je, u*, brzmiały jak *je*, używa się znaku *je*, o ile nie wystarczy zastąpienie tej zgłoski samem *e*:

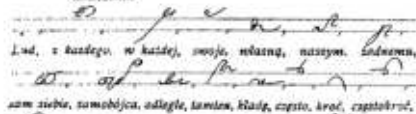

 waj, bajka, stajnia, wojna, spójnia, wójt, klejnot, zdoryzysit,

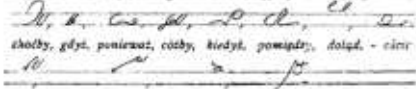
 hygiena, parcyent, fryzyer, dojści, pójdzie, podjeżnienie, spojrzat.

Znaczniki.

 Lud, z każdego, w każdej, swoje, własną, naszym, kadeemu,

 zam niebie, zamobójca, odlegle, tamten, kładg, czysto, kroc, czystokroc.

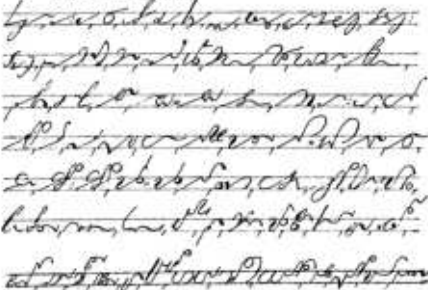

 choćby, gdyż, poniewaz, coby, kiedyś, pomiażdy, doład, - cici

 abyłwy, abyście widzieli, amysł, w amyslie.

Cwiczenia w czytaniu.

Die Art, die ich hiermit beschreiben will, ist
 eine neue Art von der Gattung *Phlox*,
 die ich in den Gebirgen von Colorado
 entdeckt hat. Sie ist eine sehr schöne
 Pflanze, die in den Gebirgen von
 Colorado wächst. Sie ist eine
 sehr schöne Pflanze, die in den
 Gebirgen von Colorado wächst.
 Sie ist eine sehr schöne Pflanze,
 die in den Gebirgen von Colorado
 wächst. Sie ist eine sehr schöne
 Pflanze, die in den Gebirgen von
 Colorado wächst. Sie ist eine sehr
 schöne Pflanze, die in den Gebirgen
 von Colorado wächst. Sie ist eine
 sehr schöne Pflanze, die in den
 Gebirgen von Colorado wächst.

Ćwiczenia w pisaniu.

▼Tę(b)iesz, r(e)je, w(e)je, dajesz, rodzaje, hoje, pasuje, karbuje, kluje, próżnuje, darmujesz, bajeczny, pajęczyna, jedwab, jedza, jęk, jelonek, jemiola, najemnik, generał, skrojenie, ⁴fajetka, Jeroboam, Jerzy, jeśli, zajadłca, majętno, Maje(w)ski, jęczyzek, jeł, kuryer, Gabryel, Hieronim, biblię, dywizye, mozaika, rodzaj, Szwejcar, ⁴Tokaj, chwie(j)ny, Andrzej, Błażej, Alojzy, rojny, wojna, bibli(j)ny, edukacy(j)ny, kij, różka, trójka, wuj, jad, jądro, major, wojownik, Jowisz.

- 18 Jedzenie wtedy najlepiej smakuje, gdy się jest głodnym. —
 32 Ieasze się ten nie narodził, co by wszystkim dogodził. — Przy-
 50 jemnie pić wodę z awego źródła. — Czyje serce jest czyste, ten
 69 ma spokojne sumienie. — Żyjąc uczciwie nie dbaj o zle języki. —
 86 Nie mogłem ciębie przyjać, gdyż byłem bardzo pracą zajęty. —
 104 Módi się i pracuj. — Kieżył piwa nawarzył, to je teraz wy-pij. —
 122 Cieży rzek(i) wojewoda, Niemioł(w)ski stary, który ma doład
 139 piersze na świ(e)cie ogary. — Wolasz Boga: on często schodzi
 157 pokryjjoms i puka do drzwi twoich; aleś rzadko w domu. — Cze-
 178 wieł jest wrzask(je)m wysokiego stamu; cały świat słody jemu,
 193 a on t(y)lko Panu. — Kto na wieczność pracuje, drogo czas sz-
 210 cuje; bo lindy czas ustanie, skończy się drżanie. — W każdej
 228 chwili żywota, czy przy plugu, czy w koronie, ni(e)chaj ci w wy-
 250 śie stoją: ojczyzna, nauka, cnota. — To hieroglif, pod jego zasłoną
 269 lżająca wyłł głęboko w lejtargu łpi od lat tysiąca. — Każdej go-
 285 dziny obawiaj się szdrady. — Ach, bierzcie wozy, ach, bierzcie
 300 dosta(te)k, t(y)lko poszczajcie was szdrowo. — Loskot stóp szbroj-
 317 nich ciągle się rodlega. — Tak krowi(e)c kraje, jak mat(e)n(y)ł
 334 wtaje. — Gdy pełnisz cnotę, cierpisz trudy i kłopoty, jeszcześ
 349 nie jest cnotliwym, t(y)lko szukasz cnoty. — Całowiak odznaj
 368 pracą i wysileniem do wszystkiego dojść może. — Co u wtzedwego
 388 na sercu, to u pijanego na języku. — Czyś za zwierzem w odlegle
 404 zapuścił się knieje? — O własno, kto cię wtowczas międzył w un-
 420 szym kruju! — Przed gościem serce i duszę wystać, w każdych
 437 naw(e)k karku nie schylić. — Fioszka naj-przyjemnie(j)sza każdemu,
 453 gdy go chwała. — W Tobie ja t(y)lko, Panie, nadzieję bladę. —
 473 Z goda buduje, ni goda ruje(u)je. — Na wód czujnego ogrodnika
 491 pielegnował te młode lat(o)nie. — A: klucznik pojął miarza. —
 505 Postowie ziemscy na Se(j)mie ob-rady sprawują.

Zrostki.

§. 30. Zrostki polskie pojedyncze.

Przed wyrazem mogą znajdować się rozmaite słówka, nadszające temu wyrazowi odpowiednich różnych znaczeń. Słówka te, albo nie mają żadnego znaczenia samoistnego, jak w wyrazach: *prze-, od-, wy-, raz-ciąć, naj-więcej, pra-dziad, arcy-biskup*, albo są przyimkami: *prze-, w-, z- = ę-, na-, od-, po-, pod-, do-, nad-, z-ciąć, przeciw-legły*, albo wreszcie innymi partykułami: *nie-ma, pół-tora*. Wszystkie te przybranki (prefixa) nazywają się w stenografii zrostkami, bez względu na to, jakie jest ich gramatyczne znaczenie; za zrostki nawet uważał się bęźnie przyimki, gdy pisze się je z wyrazem, do którego należą, jako jeden znak, n. p. *die-nieć, przez-to*.

Zrostki rozdzielamy: pojedyncze (wyżej wymienione) i złożone (n. p. *po-raz-cinać, od-po-mieścić*), nadto prócz zrostków polskich używane są także w wyrazach obcych zrostki obce.

Ogólna zasada w pisaniu zrostków jest: Zrostek pisze się z reguły razem z wyrazem, przed którym się znajduje (z wyjątkiem przed *r, rz i h*) i to tam, gdzie się wyraz pisad zaczyna. Jeśli jednak wyraz zaczyna się znakiem średnim lub przedłużonym, który powstał ze średniego, n. p. *š, Ź*, wtedy zrostki (prócz *prze, przy* i niektórych innych) pisze się na linii głównej. Do tego dodać należy, że niektóre zrostki zlewają się z pierwszym znakiem wyrazu w jeden znak, inne łączą się z nim przez wpisanie, inne wreszcie przez ściśnięcie.

Zrostki polskie pojedyncze są:

a, t, b, c, d, e, f, g, h, i, j, k, l, m, n, o, p, q, r, s, t, u, v, w, x, y, z, aa, na, nad, przed, za, o, od, od, pod, do, po, pro, roz, wie, prze,
A, B, C, D, E, F, G, H, I, J, K, L, M, N, O, P,
przy, bez, przez, w, wy, w, z, pra, arcy, naj, przeciw, pół.

Z tych zrostków ostatnie cztery: *arcy, naj, przeciw, pół*, nie zmieniają swego położenia i pisze się je po największej części osobno; inne zaś są ruchome i łączą się z poszczególnymi znakami spółgłoskowymi w następujący sposób:

1) Zrostki *na, ni, o, ob, roz, nie*, *przed* pisze się przed *br, c, d, w, l*, a czasem i przed *z i ż*, u góry tam, gdzie się znak piszą zaczyna, a przed *ł* u dołu na linii dolnej; przed wszystkimi innymi znakami umieszcza się je na linii głównej:

nie, roz, na, ni, o, ob, roz, nie, przed

Nabiś, zadowolenie, cudziwił, ofukwał, obokół, rozkmycał, nie lubie,

niefortunowy, przed niego, opieka, obywatel, rozsuwał, oszukani, rzucił

rozszepczenie, niebieski, ciężko, rozziem, nabroil, przez co, rzucił

rozszepczenie, niebieski, ciężko, rozziem, nabroil, przez co, rzucił

2) Zrostki *nad (nade), przed (przede), od (ode), pod (pode)*, można niekiedy łączyć z następującem *p* w grupę spółgłoskową *dp*, również zrostki *do, po, pro* w grupy spółgłoskowe *dop, pop, prop*; z innymi spółgłoskami łączą się te zrostki tak, jak poprzednio, wymienione w ust. 1.

na, nad, przed, od, pod

nad - p, przed - p, od - p, pod - p, do - p, po - p, pro - p

na, nad, przed, od, pod

Przedpnie, podpierał, dopieki, dopuszczenie, poprasza,

od, od, od, od, od

nałinił, przednie, odciął, podstęp, dostąpił, pociągnę

3) Zrostek *bez* może być często zastąpiony samem *b*, szczególnie przed *s*; ze znakami *c, d, p, p', w, wo, w'*, łączy się *bez* za pomocą swego *s*:

b, b, b, b, b

bez - c = bez - sc, bez - d : bez - dś, bez - p = bez - sp, bez - p' = bez - sp'

b, b, b

bez - t = bez - st, bez - to = bez - sto, bez - fo.

4) Zrostek *wy* pisze się osobno przed znakami *r, rz, z, ż* i *sz, szc* znakami *c, ć, p, p', to, tr*, łączy się z pomocą położenia *wy* nad temi spółgłoskami, a z innymi znakami z pomocą ściągnięcia:

5) Zrostki *prze* i *przy* pisze się osobno przed *r, rz, z, ż* i z innymi zaś spółgłoskami łączy się je na wstę grup spółgłoskowych z *r* i *rs*, a mianowicie:

przed *b, p* i *c*:

przed *d, ce, de, de, de* i *szc*:

przed g, ch, n, m, i, m, i, f | kw:

prze-g: przy-g, prze-gv: przy-gv, prze-gl: przy-gl, prze-gw:

przy-gw, prze-ch: przy-ch, prze-chr: przy-chr, prze-chw: przy-chw,

prze-n: przy-n, prze-n': przy-n', prze-nł: przy-nł, prze-nr:

przy-nr, prze-szw: przy-szw, prze-m: przy-m, prze-ni': przy-ni',

prze-nr: przy-nr, prze-s: przy-s, prze-śl: przy-śl, prze-ślw:

przy-ślw, prze-ślr: przy-ślr, prze-ślw: przy-ślw, prze-śkl: przy-śkl,

prze-śkr: przy-śkr, prze-śl: przy-śl, prze-śm: przy-śm, prze-śp:

przy-śp, prze-ś: przy-ś, prze-so: przy-so, prze-sią: przy-sią,

prze-śl: przy-śl, prze-śl: przy-śl, prze-śm': przy-śm', prze-śp':

przy-śp', prze-ś: przy-ś, prze-śl: przy-śl, prze-św: przy-św,

prze-śl: przy-śl, prze-śl: przy-śl, prze-śr: przy-śr, prze-św:

przy-św, prze-św: przy-św, prze-św: przy-św, prze-śkw: przy-śkw,

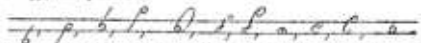
6) Przybrankę i przyimek *w*, *w*w pisze się zawsze z wyrazem, przed którym stoją i dociąga się zawsze od dołnej linii aż do tego punktu, skąd się wyraz pisać zaczyna; przed *e* wyraża się zrostek lub przyimek *w* przez przerwanie pióra i przyłożenie *e* do *w*; gdy wyraz zaczyna się od *f*, należy zawsze ten znak pisać w dół:

W białcie, *w* cieni, *wziętki*, *w* czasie, *w* febrze, *w* filarze, *w* filarach.

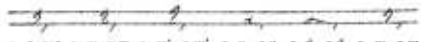
7) Przybrankę i przyimek *z*, *zz*, (*z*), oznacza się w trojaki sposób:

a) znakiem *z* przed *^f*, *^ł*, *ch* i przed samogłoską *^ł*, jako przybrankę także przed *^f*, *^ł*, *c*, *ł*, *k*, *p* i *p'*. Przed temi spółgłoskami zmienia się także i w piśmie zwykłym przybranka *z* na *s*, z wyjątkiem przed *c*:

z *f*, *z* *f*, *z* *ł*, *z* *ł*, *z* *ch*, *z* *ch*, *z* *c*, *z* *ł*, *z* *k*, *z* *p*, *z* *p*, *z* *ł*, *z* *ł*.

b) Znakiem *z* skróconym do połowy przed *g*, *m*, *m'*, *n*, *ń*, *w*, *w'*, przed samogłoską *e* i głoską *je* i jako przyimek przed *k*:

z *g*, *z* *g*, *z* *m*, *z* *m*, *z* *m'*, *z* *m'*, *z* *n*, *z* *n*, *z* *ń*, *z* *ń*, *z* *w*, *z* *w*,

z *w'*, *z* *w'*, *z* *e*, *z* *e*, *z* *je*, *z* *je*, *z* *k*.

c) Przed wszystkimi innymi spółgłoskami i samogłoskami, jako przyimek przed znakami *c*, *ł*, *p*, *p'*, *^ł* i *^f* i tam, gdzie jest w wymowie *ce*, małą kreseczką poziomą (*ć*):

z *b*, *z* *b*, *z* *c*, *z* *ł*, *z* *d*, *z* *d*, *z* *cx*, *z* *cx*, *z* *dz*, *z* *dz*, *z* *f*, *z* *m*, *z* *p*—*ce* *p*, *z* *g*

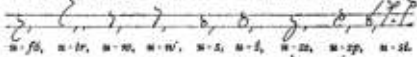
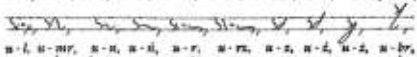

z *s*, *z* *sz*—*sz* *sz*, *z* *sz*, *z* *ł*, *z* *c*, *z* *x*, *z* *a*, *z* *a*, *z* *o*, *z* *a*, *z* *i*, *z* *ł*, *z* *n*, *z* *n*,

Przed *l*, *ł*, *r* i *rz* oznacza się zrostek lub przyimek *z* w ten sposób, że znaki te kładzie się na krescejkę wyrażającą zrostek *z*:

B) Zrostek *u* zlewa się ze znakami *c*, *ć*, *yc*, *yc*, *g*, *ch*, *m*, *m'*, *p*, *p'*, *w*, *w'*, *s*, *ś*, *sz*, *sz*, *sz* w jeden znak, przed *br* wypisuje się znakiem alfabetycznym nad linią, przed wszystkimi innymi znakami znakiem alfabetycznym na linii, a przed *b*, *b'*, *d*, *cz*, *ł*, *ł* może być zrostek *u* wyrażony także zapomocą krescejkę wielkości małego znaku, zaczynającej się pod linią główną, a pisanej w kierunku pisma.

9) Zrostki *arcy*, *naj* i *przeciw* pisze się zawsze osobno, pół można pisać razem, gdy sam wyraz, przed którym pół się znajduje, zaczyna się pisać od linii głównej:

Znaczniki.

Widok, niofokiem, naród, narody, narodem, przyjaciel, prawy,
 sprawy, prandzinoga, niektórych, soczany, wczelnie, innego,
 pierusta, ludzkiego, suwn, zmyom, tej samej, sami, sądził,
 nie możewy, (w)kród, - noiniek, jakkolwiek, abył, przedewszystkiem,
 w te, było tylko, bardziej, - ciem.

Ćwiczenie w czytaniu.

Handwritten musical exercises on a five-line staff, consisting of a series of rhythmic exercises or exercises in reading notation. The notes are simple and repetitive, likely intended for a student to practice reading and writing musical notation.

Ich habe, durch die Anwesenheit
 und die Hilfe der Herrn
 ...
 ...
 ...
 ...
 ...
 ...
 ...
 ...
 ...
 ...
 ...
 ...
 ...
 ...
 ...
 ...

szalenie, szaleństwo, szaleństwo,
szaleństwo, szaleństwo, szaleństwo,
szaleństwo, szaleństwo, szaleństwo,
szaleństwo, szaleństwo, szaleństwo.

Ćwiczenia w pisaniu.

Nachodzić, nastąpić, narodzić, nasiąknąć, nastręczać, nastęchiwanie, najemnik, na(j)mówić, nad(e)śle, nad(d)arty, nad(e)ść, nadpłynąć, nad-rabiać, nadz(e)kowany, nadz(e)corwał, przedmie(j)ski, przedmurze, przedpokój, przedtakt, zacofani(e)c, załącznik, Zamość, zasiąść, zatknąć, zachwycenie, zanik, zastygł, Zaduszyki, za-lutowane, za-ramienia, zaślubiny, zasłute, zatrudnić, ochrona, ociemniały, odziew: oścież, opłocna, osłabienie, ostrugany, oświa(d)czenie, otoczony, otrzeźwił, ożłocony, ozna(j)mienie, obciążać, ob(e)rzędzić, ob(e)rzędzić, ob-rabować: obracać, ob-rzucił, obstawał, ob-wód, odciak, od(e)ś, od(e)pczną, od(e)tnąć, odłamki, odpis, odpłynąć, odalony, odsepi, odrastający, odrzucił, od-waga, podbież, pościół, pod(e)ś, pod(e)rznąć, podkop, podoficer, podpalenie, podpatrzył, podpora, pod-roblony, pod-rywać: podrygi, podścielisko, Podbięta, podsłuchiwanie, podwyżka, podziw: pościel: pościł, pod(o)gował, pohąbanie, pó(j)ść, pokusa, po-liczek, posilej, popęd, popis, popłoch, poprzeczny, porosty, pospolity, pos(t)ać, postępek, po-świa(d)czenie, potęga, potoczek, potw(ł)erdzenie, poziomki, pozory, docinki, dograł, dojeżdżanie, do(j)ść, dopałał, dopływ, dorwał: dorywczy, doświadczyć, dosłownie, dostarczył, dostaje, dotkliwy, dotykany, rozbił, rozciągnąć, rozdział: rozdział: rościć, roz(e)da, rozjem, roz-lupał, rozstanie, rozstrzelony, roztożę, niecnota, nie-cz(e)-t(e)ny, niesmak, niestosowny, niesumienność, nieknięty, przechowanie, przeciągnąć, przegroda, przemądry, przepona, przesącz, przedzielał: przecieradło, przeskrubać, przestąpienie, przeszkoda, przeważać, przewodnik, przewrotny, przedrocze, przecinek, przeznaczono, przeliczanie, przemyczał, przepływał, prze-rywanie, przesilenie, przesyłka, przeczny, przybłąda, przyciąganie, przycołgał, przydrożny, przygość, przyknał, przyoblecał, przyprowadzić, przywią-

przysiągł, przysposobienie, przystrojenie, przyszyły, przywiązanie, przychyła, przycałł, przygięty, przyimek, przysypano, przychód, przydusł, przymurowanie, przypożyczanie, przysaunał, przydumisz, przytułało, przywrócony, bezbożnie, be(z)bronnie, bezkoszny, bezowocny, bezimienny, bezduszny, ubiedz, ubrać, uchwała, uciać, uczestnik, udaremnił, udźwignie, uglaszczą, ugrupowaleś, ukłony, Ukraina, ulamek, ulawa, umocnił, umiejętnie, unieźony, upoony, uprzął, uraczył, usadowienie, uściski, usilnie, usłuchał, uśmiech, ustawicznie, ustroń, uświęcił, uszczerbek, utępieniony, wycionany, wydzielny, wyorać, wypłowiaty, wyskok, wyswobodzenie, wytworny, wyłowczył, wyfryzowany, wykwinny, wypryski, wyściółł, wystroił, wytyczenie, wyludził, wypłókał, wyrugowany, wystudził, wyszumiał, wydałny, wiciakizna, w(e)tknie, w ćwierci, zbladził, zdołał, z(e) żdźbłem, z(e)skrobał, zgola, zmoza, związany, zdyszany, z(e)łtywie, zgryzłem, zrywał, zwolewnik, zburzony, zdruzgocą, z(e)psuły, zeszczupiał, zżółł, z grajk(e)m: zgała, z pięknym: śpiewem, przedlać, praszczu, arcykapłan, najgorszy, najlepszy, przeciwdziałanie, przeciwstawienie, półczwarta, półgłosem, półkuła, półmisek.

Nie znamy przyczyn wielu zjawisk przyrody. — Siedzi(e)ć 14
 w k(e)cie w mieście nie_ jest zdrowo, przeto, jeśli kto może, ni(e)ch 30
 wyjedzie na wieś. — Przyrzadłem do_was w następującej sprawie 46
 wie. — Jeśli chcecie mi(e)ć wczesny zbiór, siejcie jęczmień wczesnie 60
 wie. — Przykłady najlepiej uczą. — Zdrowie jest najce(n)niej)szym 70
 darem Boga. — Niechady jest prz(y)krą rzeczą pracować, ale najsze 94
 słodko jest zbierać owoce. — Krawi(e)c przymierzył mi dań 110
 zarzutkę, ale szar dostrzegłem, że przemienił mat(e)ryę. — Gar- 129
 ściami zbierał pieniądze rozrzucone na podłozie. — Podmiot, o- 147
 rzeczenie, przedmiot, przydawka, d(o)pełniacz i określenia są czę- 165
 ściami zdania. — Wśród serdecznych przyjaciół psy zająca zje- 181
 dy. — Przybieżeli do Bet(e)m past(e)rze. — Hańby i wrząca 198
 wodą nie zmyjesz. — Izraelci byli wybranym narodem, przerna- 218
 czonym do szerzenia wiary prawdziwego Boga. — Jabbelowiec 235
 w twardej Bóg doświa(d)cza próbie, zapomnij o swym prosku, 250
 zwad na ogrom świata; ta myśl wielka pomniej)sze zapaly przy- 267
 studzi. — Rozpaczać, jest to złe dodawać do zła. — Nawet głupi 284
 się przydadzą, byle tylko potczwi i pod mądrych władzą. — Uderz 303
 w stół, nodyce się od(e)zwą. — Pan Wojski poznał z dala, ręce 320
 rozkrzyżował i z krzyki(m) podróznego nit(a) i całował. — By 335

355 nasz świat uszanował, szanujmy się nawzajem. — Czyni smutne ni(e)ch
 370 świat(d)czą za was, a nie czcze słowa i przechwałki. — Daj ci
 390 Bóg dary, używaj-że miary. — Czuję się ciągle rozstrojony i dra-
 407 śliwy. — Dalej z posad bryła świata, nowymi cię popchnięm to-
 423 ry. — Na oścież podwoje otworzył. — Przypiał kwiat(e)k do ko-
 445 zucha. — Noe wypuścił gołębicę z korbą, a ona przyleciała, nie-
 457 sąc gąsienicę oliwy z zielonym błękitem. —

§ 31. Zrostki polskie złożone.

Zrostki złożone powstają przez połączenie zrostków prostych w jeden znak, który pisze się i łączy z wyrazem tak, jak ostatni zrostek. W szczególności jednak pamiętać należy:

1) Następujące zrostki pisze się oddzielnie:

prz-o, przy-o, prz-ob, przy-ob, prz-wy, u-wy, u-pod, wy-ros.

2) Przed zrostkiem w pisze się zrostki na dolnej linii:

na-w, nie-w, po-w, od-w, bez-w, wy-w, u-w, za-w;

często jednak opuszcza się zrostek w, a z reguły dzieje się to przed znakami zaczynającymi się u górnej linii.

3) Ze zrostkami o, ob, ros, po i pod zlewają albo wpisują się inne zrostki przed nimi stojące w jeden znak:

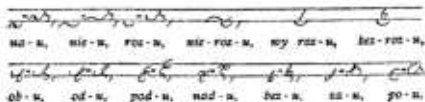
ob-o, od-o, nad-o, przed-o, pod-o, bez-o, bez-ob, bez-ros,

prze-po, przy-po, wy-po, bez-po, u-po, do-po, od-po, nad-po,

przed-po, pod-po, po-pod, u-pod, prz-pro, przy-pro, wy-pro,

u-pro, do-pro, od-pro, nad-pro, pod-pro.

4) Dla wyrażenia zrostka *u*, zniża się zrostki przed nim stojące, ale można także *u* wypisać znakiem alfabetycznym, gdy to jest wygodniejsze:

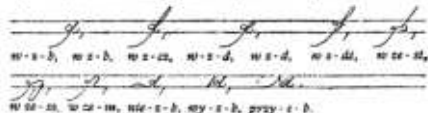
5) Zrostek *bez*, jako pierwszą część zrostka złożonego, oznacza się samem *b*, (z wyjątkiem zrostków *bez-o*, *bez-rot*):

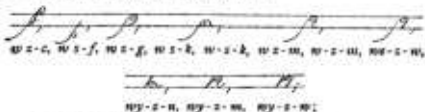
bez-na, bez-wad, bez-prze, bez-przy.

6) Zrostki złożone ze zrostkiem *z* oznaczają się w następujący sposób:

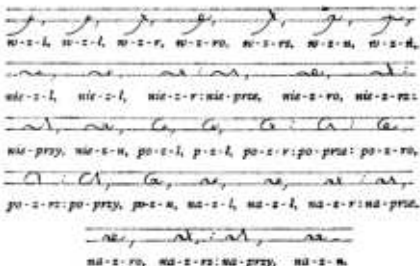
a) gdzie zrostek *z* wyrażony jest kreseczką (§ 30. 7a.), tam *cz* po innym zrostku lub przyimku *w*, oznacza się odwróconem *z*:

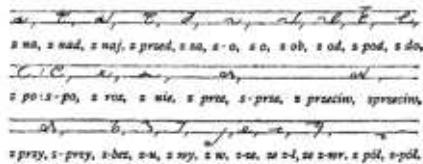
b) gdzie zrostek *z* wyrażony jest skróconem *z* albo znakiem *s*, tam w złożeniach oznacza się, zwykłem *z*:

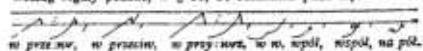
c) przed *l*, *ł*, *r*, *rz*, *u* i *ó* oznacza się zrostki *w-c*, *nie-z*, *po-z*, *na-z* położeniem znaków *l*, *ł*, *r*, *rz*, *u*, *ó* na znaki *w*, *nie*, *po*, *na*:

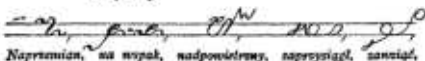
d) zrostek lub przyimek z łączy się z innymi zrostkami według reguł podanych na str. 93.

7) Przyimek w łączy się ze zrostkami zaczynającymi wyraz według reguły podanej w § 30, 6: odmieńnisz pisze się:

Przykłady.

ofiar, ofiar, ofiar, ofiar, ofiar,
 obumarły, odpowiedzialny, odważniejszy, podochocący, dopowiadanie,
 ofiar, ofiar, ofiar, ofiar, ofiar,
 pozardrocił, podstępował, popodinał, porocicielano, posłałciał,
 ofiar, ofiar, ofiar, ofiar, ofiar,
 powypłacano, ponizaliywali, niezblizalny, nieprzychylny, nieprzyjemny,
 ofiar, ofiar, ofiar, ofiar, ofiar,
 niebezpiecznis, bezsprawnie, nieackrowy, niewypłacił, niezrozumiały,
 ofiar, ofiar, ofiar, ofiar, ofiar,
 przerażający, przyczadabiał, bezprzedmiotowy, denziannie,
 ofiar, ofiar, ofiar, ofiar, ofiar,
 bezwart, upominek, wyndzięczenie, współnik, nie: nie! : wał!,
 ofiar, ofiar, ofiar, ofiar, ofiar,
 wie nuzienienia, w przyszłym, sprzymierzeniec, za stralcem, z Ernestem.

Znaczniki.

I, V, P, P, P, P, P, P, P, P,
 Rzecz, rzeczy, natury, dobroć, malarzy, swojej, swoją, swoim.
 ludzkie, jakich, wszystkich, śladnego, drągich, narodowego, z których,
 w której, przemoc, nie przyszył, powinna, cięż, kaza, w to,
 za to, za to, wszystko to, abym, dopóki, -o!- -o!- -o!- -o!-
 ma to, za to, wszystko to, abym, dopóki, -o!- -o!- -o!- -o!-

Oczekiwano, że w tym roku
 będzie lepsze w stosunku
 opłacenia, a w tym roku
 więcej. Był to rok, w którym
 cała rodzina była zadowolona
 z tego, co udało się osiągnąć.
 W tym roku było wiele sukcesów.
 W tym roku było wiele radości.
 W tym roku było wiele miłości.
 W tym roku było wiele nadziei.
 W tym roku było wiele wiary.
 W tym roku było wiele odwagi.
 W tym roku było wiele siły.
 W tym roku było wiele pokory.

Ćwiczenie w pisaniu.

Naobierał, nacota(te)k, napodziw, napominaś, naużywał,
 nawydziwiał, nawpuszczał, na(w)zajem, nazb(y)ć, naścinano, na-
 sprowadzał, napółtżywy, zaocochił, zaoszczędził, zaprzestał, zauwa-
 żyłem, zawyrokował, za(w)stydzony, opodał, onieśmieszony, oborać,
 odosobniony, odpoku(o)wał, odprzysiągłem, od(w)dzięczenie, pod-
 powiażanie, dopomagać, doniedawna, ponalewał, ponawiażywali,
 ponazywał, pozaciagał, poza(j)mowali: pozamawiali, pocieram,
 pooblekał, podmrażali, popodamałał, porozdzielano, poniewierka,
 poprzecinał, poprzewracał, poprzyściągł, poprzywłaszczali, poumie-
 rali, poustawał, powycigał, powykopywali, powyprowadzam, po-
 wyrwano, po(w)cisłali, powprzegano, powpisywaleś, powstanie.

po(w)tykał, pozdrowienie, pozmiat(a)no, poznikali, pozrzucali, po-
puszczam, rozochocił, rozpogodziło, rozprzedany, niezabawem,
niezachwianie, niezapomniany, nieobronny, nieopatrzny, nieodłączny,
niepodkarmiony, niedobór, niedorost(c)k, niepocieszony, niepodob-
ny, nierozdzielcie, nierozważny, nieprzedajny, nieprzełiczony, nie-
prześladnie, nieprzygotowany, nieprzyt(c)mie, nieuczynny, nieuko-
jony, nieurodzaj, nieustannie, nieuwaga, nieużyteczny, niewyczer-
pany, niewysłuchany, niewytrwale, nie(w)dzięczność, nie(w)dźwięcz-
ny, niezdatny, niezdrowy, niespełony, niestrawiony, niestworzo-
ny, przedział, przepowiednie, przewybornie, przybiecałe, przy-
powiastka, be(z)nadziejny, be(z)zasadny, bezobliczny, bezprze-
stanie, unacznił, uorganizowany, udowodnił, unięszczęliwił, uprzy-
stępnił, wydoskonalenie, wypoczynek, wyzwolenie, w zaraniu,
z nadziei, z nadprzyrodzonej, z przedostatniego, z zaniedbania,
z odzwonieniem, z podupadłych, z porażliwych, z rozpo-
starty)mi, z niezmiernem, z przyzwokly)m, z bezpośrednich, z u-
pokorzeniem, z ubezwiadnionymi, z wypodycanem, z wpisanych,
z zespolonych, w nadliczbowe, w zastoju, w roznamietnieniu,
w przewinieniu, w przybrance, w przesługi, w be(z)przedmioto-
wym, w usadnieniu, w wytworzem, we wdzięcznem, w zebra-
niu, w zglek.

Ten, który wiele myśli o swoim rozumie, pewnie niewiele 18
umie. — Chęć wszyscy dobrze wiedzieli, przeciw sił nam o tem 34
nie (w)spomniał. — Cokolwiek zaroczniały upatruje w sobie wszyscy 50
kie zalety. — Mamy cztery pory roku, z których najprzyjemnie(j)- 68
szą jest wiosna i jesień. — W grze w karty niejedem już zapre- 84
paścił swój honor i swoje sumienie. — Wziął(i) głowę, cicho 100
szędnie, do okien się skrada. — Głowa, z której włos przemoc 113
odarla be(zw)stydna. — Ze zamknięty w skorupie niewygodnie 132
siedział, ślawala mysz żółwia, żółw jej odpowiedział: Miej ty so- 150
bie pałca, ja mój domek ciasny, prawda, że nie(w)spaniały, szczu- 168
ply, się wlaszy. — Zwowa wzmaga się burza, ulewa nawalna. — 186
Spór ich polew w dozgoną przyjaźń się zamienił. — Ty nocną 202
rosę na suche zagony spuszczasz i uczasz deszcz nieprzeplaco- 220
ny. — Nie(w)tykaj palca między drzwi. — Patrz, jak nad jej wo- 234
dy trupe, wzbił się jakis głaz w skorupie. — Przeszedłem liczne 260
kraje i sił mnie się mógł nauczyć, w czym polega szczęście. — 268
Język zapomniał w gębie. — Rozum przeprosz, ale uporu bez- 284
rozumnego siędy. — Co się ze mną działo, jakiew truchlał, drzał, 301

320 płakał, dorozumi(e)ć się każdy może. — Naduży(c)ie oznacza prze-
 338 kroczenie władzy z podeptaniem prawa i słuszności. — Uczni
 362 gotują się za to jak na owo, a nie czasem niedogotują się i dlatego
 382 mamy wielu niedowarzonych. — Nienasyconym nazywamy tego,
 402 którego żadny się nie zaspokoić niezdnie. — Żadnego człowieka w nie-
 420 nawłści nie mieścić. — Zgoda buduje, niezgoda rujn(u)je. — Nie-
 439 poszlakowanym jest ten, na kogo naw(e)ł cień pod(ej)żnienia nigdy
 454 nie padł. — Ruch niespodziany waczają się w końcu stoła. — Dzieło
 474 przez nieudolny umysł wykonane, także jest nieudolne. — Radość
 493 mnie niewypowiedziana opanowała. — Uprzejmość gospodarza,
 510 grzeczność gospodyni, wszystko to niewymowy dawalo wdzięk
 528 domowi. — Niezłomna wola uginąć się nie przynęka. — Bożeś
 544 dręczy mnie niezmiernie. — Wielka odpowiedzialność, jaką wziął
 563 na swe barki, pobudzała go do coraz nowych wysiłków. — Jest to
 587 mąż zaczością f(a)milił znamienity, ale na fort(u)nie podopadły i zu-
 604 bodaty. — Podziwiałem jego wielką po(w)ściągliwość w gniewie. —
 619 Młodzieni(c) przystąpi(w)szy podziwiał swą pięknie. — Kto mi-
 636 czy, zezwala. — Tak kras przyzwyczajł — Z postępem nauk u-
 656 doskonala się wszystkie wynalazki. — Upominek jest to dar dany
 678 na pamiątkę, jako zadat(e)k przyszłi i pamięci, żeby jego miłok
 697 przypominał jego dawcę. — Do Ciebie wola lud upokorzony,
 713 w(e)sprzył go, Panie, świętą ręką Twoją. — Sali ze spuszczeniem
 731 czołem, pełnem wspomnień bólu. — Omyłki i uchybienia drugich
 750 wytykać należy skromnie i z wielką wyrorunkalnością. — Dumny
 768 mocą swego majesta(t)u wzniósł się nad człowieka i pogroził
 780 światu. — Wszystko, co umiem, tobie za(w)dzięczam. —

§ 32. Zrostki obce.

Najważniejsze zrostki obce są:

a, (a), abs., a, (a) priv., ad, ana, aphi, ante, anty, archi, apo,
ante, circum, de, dia, dys, ek, e, ex, epi, hyper, hypo, in,
inter, infra, intra, kula, meta, ko, kon, contre, kontra, extra,

intra, ultra, imo, ob, per, pro, ex, para, peri, pro, proto.

byu, super, supra, su, (sub, sub, sus), trans, sui.

Osobno pisze się zazwyczaj zrostki *a* (= *ab*), *amf*, *ante*, *circum*, *causa*, *meta*, *peri*, *proto*, inne zaś, jeżeli tylko możliwe, łączy się z wyrazem; nadto zrostki *ad*, *ana*, *apo*, *de*, *dya*, *dys*, *ex*, *e*, *epi*, *en*, *in*, *kon*, *mono*, *ob*, *per*, *pra*, *re*, *pro*, *sux* są ruchome, t. z. stawia się je tam, gdzie się wyraz pisać zaczyna.

Gdy zrostek zmienia swoją końcową spółgłoskę, zalednie od wyrazu, do którego należy, wtedy mimoto znak tego zrostka może pozostać bez zmiany, wołu jednakże czasem w wyrazach obcych, w których etymologiczna analiza pochodzenia sprawia uczącaemu się trudności, wypisać wyraz ten fonetycznie.

Przeto można pisać:

ab, an, ap, ar, at, au, ay, az, ba, be, bi, bo, bu, by, bz, ca, ce, ci, co, cu, cy, cz, da, de, di, do, du, dy, dz, ea, ee, ei, eo, eu, ey, ez, fa, fe, fi, fo, fu, fy, fz, ga, ge, gi, go, gu, gy, gz, ha, he, hi, ho, hu, hy, hz, ia, ie, ii, io, iu, iy, iz, ja, je, ji, jo, ju, jy, jz, ka, ke, ki, ko, ku, ky, kz, la, le, li, lo, lu, ly, lz, ma, me, mi, mo, mu, my, mz, na, ne, ni, no, nu, ny, nz, oa, oe, oi, oo, ou, oy, oz, pa, pe, pi, po, pu, py, pz, qa, qe, qi, qo, qu, qy, qz, ra, re, ri, ro, ru, ry, rz, sa, se, si, so, su, sy, sz, ta, te, ti, to, tu, ty, tz, ua, ue, ui, uo, uu, uy, uz, va, ve, vi, vo, vu, vy, vz, wa, we, wi, wo, wu, wy, wz, xa, xe, xi, xo, xu, xy, xz, ya, ye, yi, yo, yu, yv, yz, za, ze, zi, zo, zu, zy, zz.

Przez połączenie zrostków ruchomych z początkowymi spółgłoskami wyrazów powstają następujące zestawienia:

ak-c, af-f, at-t, au-af, apo-str, de-f, de-t, de-st, dys-c, dys-p, dys-t, ex-c, ex-k, ex-p, ex-qa, ex-t, ex-st, ex-tr, ex-t, e-d, e-f, e-g, e-l, e-w, e-u, e-r, epi-st, epi-t, ex-li, il-lu, im-p, im-pr, im-pl, em-pl, kon-f, kon-tr, kon-s, kon-st,

kon-p, kom-pl, kom-pr, mono-to, ak-c, af-f, ak-b, ap-p,

am-f, an-te, ar-cum, au-tem, ay-tem, az-tem, ba, be, bi, bo, bu, by, bz, ca, ce, ci, co, cu, cy, cz, da, de, di, do, du, dy, dz, ea, ee, ei, eo, eu, ey, ez, fa, fe, fi, fo, fu, fy, fz, ga, ge, gi, go, gu, gy, gz, ha, he, hi, ho, hu, hy, hz, ia, ie, ii, io, iu, iy, iz, ja, je, ji, jo, ju, jy, jz, ka, ke, ki, ko, ku, ky, kz, la, le, li, lo, lu, ly, lz, ma, me, mi, mo, mu, my, mz, na, ne, ni, no, nu, ny, nz, oa, oe, oi, oo, ou, oy, oz, pa, pe, pi, po, pu, py, pz, qa, qe, qi, qo, qu, qy, qz, ra, re, ri, ro, ru, ry, rz, sa, se, si, so, su, sy, sz, ta, te, ti, to, tu, ty, tz, ua, ue, ui, uo, uu, uy, uz, va, ve, vi, vo, vu, vy, vz, wa, we, wi, wo, wu, wy, wz, xa, xe, xi, xo, xu, xy, xz, ya, ye, yi, yo, yu, yv, yz, za, ze, zi, zo, zu, zy, zz.

kon-p, kom-pl, kom-pr, mono-to, ak-c, af-f, ak-b, ap-p,

am-f, an-te, ar-cum, au-tem, ay-tem, az-tem, ba, be, bi, bo, bu, by, bz, ca, ce, ci, co, cu, cy, cz, da, de, di, do, du, dy, dz, ea, ee, ei, eo, eu, ey, ez, fa, fe, fi, fo, fu, fy, fz, ga, ge, gi, go, gu, gy, gz, ha, he, hi, ho, hu, hy, hz, ia, ie, ii, io, iu, iy, iz, ja, je, ji, jo, ju, jy, jz, ka, ke, ki, ko, ku, ky, kz, la, le, li, lo, lu, ly, lz, ma, me, mi, mo, mu, my, mz, na, ne, ni, no, nu, ny, nz, oa, oe, oi, oo, ou, oy, oz, pa, pe, pi, po, pu, py, pz, qa, qe, qi, qo, qu, qy, qz, ra, re, ri, ro, ru, ry, rz, sa, se, si, so, su, sy, sz, ta, te, ti, to, tu, ty, tz, ua, ue, ui, uo, uu, uy, uz, va, ve, vi, vo, vu, vy, vz, wa, we, wi, wo, wu, wy, wz, xa, xe, xi, xo, xu, xy, xz, ya, ye, yi, yo, yu, yv, yz, za, ze, zi, zo, zu, zy, zz.

per-b, per-c, per-p, per-f, per-l, per-d, per-g, per-m,
 per-ko, per-z, per-sm, per-sp, pre-b, pre-c, pre-p, pre-f,
 pre-l, re-b, re-c, re-p, re-f, re-l, re-z, pro-c, pro-f, pro-*st*.

Przykłady.

abs, abt, adi, af, al, apl, abt^o,
 Absolutnie, abstrakt, adiunkt, alfabet, anatomia, amfiteatr, antenaci,
 an, a-*st*, a-*st*, abt, a-*st*, a-*st*, a-*st*,
 analiza, architekt, apostrof, aniomal, circumflex, detektyw, dyapazytm,
 can, abt, a-*st*, a-*st*, a-*st*, a-*st*, a-*st*,
 dysponowal, ekstrakt, emfaza, epitet, ignisiusus, interludator, anfrakt,
 a-*st*, a-*st*, a-*st*, a-*st*, a-*st*, a-*st*,
 katafalk, metafora, koncept, Kozistanty, kompromis, obiektyw,
 can, can, a-*st*, a-*st*, a-*st*, a-*st*,
 perpendykciel, pernazysze, prefekt, receptis, rekonstruowal, skonstatomol,
 a-*st*, a-*st*, a-*st*, a-*st*, a-*st*, a-*st*,
 akompaniament, monogemiczny, kontrabas, extraordinarium, parapet,
 a-*st*, a-*st*, a-*st*, a-*st*, a-*st*, a-*st*,
 perysferya, zyzlema, proscenium, profesor, profotjeraj, subswal.

Znaczniki.

R, n, or, l, p, s, a-*st*,
 Rzad, przyrzad, srodek, dobro, w Indjach, Europa, prauzdziog.

śniej, w której, którzy, niektórzy, siebie samego, jakim, w ich.

nie widzi, mażna, nie było, jeżeli, czy.

Ćwiczenia w czytaniu.

A series of ten horizontal lines of musical notation, each containing a sequence of letters and symbols. The notation is written in a cursive, handwritten style. The letters are often connected to the notes, and there are various accents and markings above and below the lines, including slurs, dots, and small numbers. The overall appearance is that of a handwritten manuscript or a set of practice exercises for a specific musical or linguistic system.

unowagaż wacisze...
 gnie...
 w...
 2...
 ewent...
 ely...
 do...
 I...
 j...
 arbor...

Ćwiczenie w pisaniu.

Absolwent, adrektor, adwent, admirał, akomoduje, akryza, aku-
 ratnia, alegorya, ałaco, alodyum, anektować, arezt, aspiracja, asymi-
 luje, atrakcyjny, ateuizm, attaché (stasz), ałurowy, anachor(e)ta,
 analiza, anatema, amfibia, antecedens, antidotum, antymon, antypa-
 (t)yczny, archidyakon, archimandryta, archipelag, apolo(g)ta, apo-
 sta(t)ta, apostołowie, autochton, autokrata, zdebronizowany, dedykuję,
 definiował, delegat, delibrował, detachment (detaszman), zdetermi-
 nowany, defrauduje, deport(o)wany, depôt (depo), dyafragma, dya-
 m(e)tralnie, dyagonalny, dyoptryka, dyrygował, dysertacy(j)ny, dys-
 kusya, dyskretnie, dystrykt, elipsa, egzamin (examin),
 egzemplarz (exemplarz), ekspedycywał, eksperymenc, eksploatuje,
 epigram, epizact(y)k, hyperbola, hypokryta, hypoteka, lustrował,
 impert(y)ment, imponował, impuls, index, indywidu(a)lny, infamia,

informował, infułat, iskaso, inkorporował, inkwizytor, instytut, instalował, intendatura, interdykt, interpelował, intrygatorski, inwalid, inwestytura, irygator, katakomby, kataplazm, katarakty, kat echumen, kat(e)gorya, katoptryka, kolektura, komandor, komisya, kompas, kompleks, komplet, kompromis, koncert, koncilium, kondukt, konfiskata, skonf(u)ndowany, konjunktura, konkordat, konserwatorium, konspirator, konstytucyjny, konsumować, kontrabanda, kontrakt, kontrasygnował, kontrowersya, kontynent, konwekcy(j)ny, konwikt, konwoj, ultraliberal, monarchia, monolit, obserwować, obskurant, ofenzywa, ofio(y)ś, okcydent, oponował, perora, pedykat, prenot(o)wać, prenumerata, pr(e)parat, prezes, reakcy(j)ny, ref(e)kt(a)rz, regenerować, rekognoskował, rekonesans, r(e)cydywa, regiment(a)rz, religijny, ramiza, r(e)po(e)tyer, zrewidował, rzygn(u)je, rebata, r(e)produkcy(j)ny, reklamujez, resursa, rezerwa, rezultat, rekwizyta, parabola, parafia, paralaksa, parasol, perypetye, synagoga, zysod, sym(e)trya, sympatya, profan, prognoza, propaganda, propinator, protegować, protoplasta, subskrybować, sukcesya, suplika, su(f)fix, suplent, ultramaryna, uniwersalny, tramłokować, transport, transwersalny, travest(o)wał, transf(e)rowany.

17 Wieżniacy w naszym kraju sprzedają swoje grunta i emi-
27 grują do Ameryki. — Hypoteza może prosto i jasno wszystko
55 znane fenomenom tłumaczyć, a przecież nie był prawdziwą. — Czy-
71 nić *les* wyrok *hardziej* się af(e)kt(e)m, niż słuszością uniós(i). —
91 Sat(u)ka długa, ż(y)ć krótkie, to sforizm Hypokratessa. — Anało-
110 giczne choroby mają podobne symptomy. — Mam do niego fa-
128 łg antypatyę, że sam widok jego wstąpił we mnie budzi. — Czo-
147 wiek apa(t)yczny żadnego uczucia nieprzyjmuje i w *dragich* nie
168 obudza. — Podręcznik naukowe sprobuje do użytku w szkołach
189 Rada szkolna krajowa. — Desperacja mnie ogarnia, osta(t)ni promyk
206 nadziei dla mnie zagas(i). — Kto na przedpółku mieszka, dyabia
224 w kurny prosi. — Czy nos dla tabakery, czy ona dla nosa, była
242 wielka dysputa. — Człowiek egzalt(o)wany nie widzi rzeczy tak,
265 jaś one są, ale jakdyby były podniesione do idea(l)tu lub do naj-
284 wyższej potęgi. — To energiczny charakt(e)r, niepoprzestaje na
303 słowach, ale co postanowi, że umie do końca doprowadzić. —
324 Napatrzyłem się tego, jaś częstokroć najpewsze intencje nie tuma-
343 czone były. — W osta(t)niej katastrofie kol(e)jowej nie było na
360 szczęście ofiar w ludziach. — Uczyniłem kompromis ze swoim są-

- siadem. — Superartit(e)r jest to sędzia polubowny. — Zapomocą 379
 ogłoszenia subskrypcyj kraj może zaciągnąć pożyczkę. — Sejm 397
 krajowy udziela subwencji zakładom mającym na celu dobro po- 419
 woszczu. — Cłowiska niepiśmiennego nazywamy anal⁴(a)b(e)- 437
 tą. — Nie *waleły się* chlubić wielkimi i zacnymi antenat(a)mi, ale 459
 wstępować w ich ślady. — Środki antysep(t)yczne służą do ope- 477
 trywania ran. — Po zesłaniu Ducha świętego rozdali się aposto- 497
 lowie po całej ziemi, aby ogłaszać naukę Chrystusową. — Desty- 516
 lowanej wody smetna dos(t)ać w każdej sp(te)ce. — Siołce za- 535
 kreśla swoim ruch(e)m pozornym na niebie skłipt(y)ję. — Ołczy- 553
 mie magazyny zbożowe zaopatrzone są w elewatory. — Najlep- 574
 szym środk(e)m przeciw hypochondryi jest praca, *środek której* 590
 zapomina się o wszystkich urojonych cierpieniach. — Najslaw- 607
 niej(szym) w Polsce improwizatorem był Adam Mickiewicz. — 623
Fryzjad służący do wytwarzania prądu indukcy(j)nego nazywa 643
 się induktorem. — Inspektor krajowy lustrował szkoły naszego 662
 miasta. — Popęd do wykonywania pewnych czynności u zwier- 679
 rząt nazywany instynktem. — *Wartość* moralna naszego postępo- 698
 wania zależy od intencji, *jaką się* w działaniu kierujemy. — *Lu-* 719
dzie genialni odznaczają się *wieraz* wielką intalicyą. — Wilgotny 741
 kompleks ziemniaczany działa jako okład ciepły. — Tadeusz Ko- 759
 ściuszko nosił kon⁴(e)d(e)ratkę. — Na kongres zjechał się dypló- 777
 maci i delegaci z całego świata. — *Jarzyny* konserwuje się przez 798
 wysuszenie. — *U_saz* przedmiot(e)m monopolu jest oprócz tyto- 816
 rnis także sól i proch. — Perpet(u)um mobile nie godzi się z zasa- 836
 dą zachowania energii. — *Niektórzy* ludzie lubią popisywać się 856
 w rozmowie paradoksami. — *Urząd*uła stojącego na czele de- 876
 part(a)mentu we Francji nazywają pref(e)kt(e)m. — *Jako* pre⁴tekst 895
 uwolnienia się od tej ciężkiej pracy podał dbałość o swe zdrowie. — 914
 Jan ma pre⁴tenosę do Jakóba o znaczną kwotę. — W Polsce 931
 nazywano prezydenta se(j)mu marszałk(i)e)m. — Wynagrodzenie od 950
 wypożyczzonego kapit(a)tu nazywamy procent(e)m. — Starsi nau- 971
 czyciele w gimnaz(y)ach mają tyt(u)ł pro⁴(e)sora. — W głowie 988
 jego do(j)rzwał szalony projekt rzucenia całego swego majątku na 1009
 szalę i to t(y)lko dla dogodzenia amb(i)cyi. — Adam i Ewa, to 1030
 protoplaści *weszyjskich* ludzi. — W Polsce *wotwość* stanu szla- 1045
 ch(e)ckiego otwierala reformacyi wstęp do kraju. — *Retorta* jest to 1054
 naczyne szklane lub m(e)s(a)lowe, używane do destylacji. 1086

§ 33. Zakończenia.

Zakończenie wyrazu stanowi ta część końcowa wyrazu, która z niego po odjęciu pnia pozostaje; składa się ono zazwyczaj z przyrostka (suffixum) i z końcówki.^{*)}

Przyrostków i końcówek jest w języku polskim bardzo wiele, ale tylko niektóre pisze się odmiennie lub też łączy się z pniem w inny sposób, niżby to należało według reguł tworzenia wyrazów.

1) Przyrostki, które pisze się nieprawidłowo, są następujące:

cie, cys, ość, stwo, ist, yst, stwo, nienie.

Przyrostki te łączą się z poprzedzającymi je spółgłoskami tak, jak tego początkowy znak przyrostka wymaga:

przed *cie, cys* opuszcza się samogłoski *e* i *i*; *e* w razie potrzeby można tak, jak przed *st*, dopisać kreską, *i* zaś wypisuje się wtedy, gdy ono zastępuje *j*; w wyrazach *tycie, szycie* podnosi się *i* i *sz* dla wyrażenia *y*, do średniej linii;

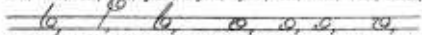
ość i *stwo* łączą się ze spółgłoskami tak, jak *o* i *u*, tylko z *g, ch, k* oba te przyrostki, a nadto *ość* z *sz* i *ż*, łączą się odmiennie; w *ist* wypisuje się *i* przez podwyższenie następnego *s*;

stwo łączy się jak *s*, w *stwo* (= *stwo*) i *stwo* można opuścić *e* lub *z*; i oznaczyć je samem tylko *stwo*;

nienie (przedłużone *nie*) łączy się, jak *nie*:

cie, icie, icie, jcie, jcie, szycie, tycie; ość, mość, bość, wość,

brość, brzość, cość, czość, czość, dość, duość, kość, kność, mość, mność,

ność, ność, pość, pość, rość, ruość, drość, druość, trość, sość, zość,

^{*)} N. p. w wyrazie „*glaskarost*” pniem jest „*glask*”, przyrostkiem rzeczownikowym „*ost*”, końcówką „*ost*”; tak samo w wyrazie „*niebezpieczeństwo*” jest „*niebez*” złożoną przyrostką, „*glask-piecz*” pniem „*stwo*” przyrostkiem słownym, a „*ost*” końcówką.

kość, twóść, gość, czość, kół, brość, zwał, zwał, zwadł, kół, zwadł;
czwo, iczwo, wczwo, dzwo, bczwo, lczwo, wczwo, szcwo, szcwo, pczwo,
rczwo, wczwo; ist, ystiał, czyst, jst, chist, tyśt; bów, ców, dów,
gów, giw, chów, chw, bów, ków, lów, mów, pów, rów, drów, sów, tów.

2) Gdy do powyższych przyrostków dodamy końcówki, albo bezpośrednio, albo za pośrednictwem innych przyrostków, otrzymamy zakończenia.

Kończówki pisze się zazwyczaj i łączy z poprzedzającymi je spółgłoskami prawidłowo, t. j. według prawideł tworzenia wyrazów, odmiennie tylko pisze się końcówki *ej*, *ach*, *ych*, po *t*, ale nie w zakończeniu *ystack*, *ystych*, a nadto końcówką *ów*, która łączy się, jak znak samogłoski *u*:

ej, tej, kack, tyck, ów, ców, iców, uców, rców, dców, bów, brów,
dów, fów, jów, lów, łów, mów, sów, pów, rów, rców, drów,
prów, przedw, tów, zów, łów, wów, ców, gów, chów, ków)*

3) Kończówki powyższe, jak i te, które pisze się prawidłowo, łączą się z przyrostkami wymienionymi w 1. ustępie w taki spo-

*) Te same spółki w środku wyrazów wypisuje się skróconemu *du-u*, (not. 1.) za końcem wyrazów słabylio w 2. przyp. 1. ma., ale i w 1. przyp. 1. p. w wyrazach *s. p. Krawku, ców*, wypisuje się *u* dźwięku, natomiast nie używa się tego dźwięku *u* w 2. przyp. 1. ma. rzeczowników, które w 1. przyp. 1. p. kończą się za *owu, ucu, s. p. mowu, szku*.

ośb, liby znak przyrostka, mimo przydania końcówki, o ile możności zachował swój charakterystyczny wygląd, a zatem:

oś, ośb, ośb, ośb, ośb, ośb, ośb, ośb,

cie, cyv, cia, cya, cio, cyo, cta, cya, cie, cya, cin, ciel, ciej, ciem,

ciaśm, cyami, ciach, cyach, ciom, cyom, cioma, ciomosi, ciejszy,

ciól, ciółka; oś, oście, ości, ościq, ościami, ośmi, ościami, ościach,

oś, oś, oś, oś, oś, oś, oś, oś,

ośka, ośka; oś, oście, ości, ościq, ościami, ośmi, ościami, ościach,

oś, oś, oś, oś, oś, oś, oś, oś,

ośka, ośka, ościami, ośka, ośka, ościa, ościami, ościami,

ościa, ościa, ościa, ościa, ościa, ościa, ościa, ościa,

ościa, ościa, ościa, ościa, ościa, ościa, ościa, ościa,

ościa, ościa, ościa, ościa, ościa, ościa, ościa, ościa,

ościa, ościa, ościa, ościa, ościa, ościa, ościa, ościa,

ościa, ościa, ościa, ościa, ościa, ościa, ościa, ościa,

ościa, ościa, ościa, ościa, ościa, ościa, ościa, ościa,

ościa, ościa, ościa, ościa, ościa, ościa, ościa, ościa,

ościa, ościa, ościa, ościa, ościa, ościa, ościa, ościa,

ościa, ościa, ościa, ościa, ościa, ościa, ościa, ościa,

ościa, ościa, ościa, ościa, ościa, ościa, ościa, ościa,

ościa, ościa, ościa, ościa, ościa, ościa, ościa, ościa,

ościa, ościa, ościa, ościa, ościa, ościa, ościa, ościa,

ościa, ościa, ościa, ościa, ościa, ościa, ościa, ościa,

ościa, ościa, ościa, ościa, ościa, ościa, ościa, ościa,

ościa, ościa, ościa, ościa, ościa, ościa, ościa, ościa,

*) Należy odróżnić powyższe składowania od rzeczowników *oś, oś, oś, oś, oś, oś, oś, oś,*

oś, oś, oś,

oś, oś, oś.

nieśmia, nieśmiać, nieśmiał, nieśmiała, nieśmiały, nieśmiała, nieśmiały, nieśmiały, nieśmiały, nieśmiały.

4) W zakończeniach obcych *sm, ss, sz*, wypisuje się zazwyczaj w znakiem alfabetycznym, spółgłoskę *ty* w zakończeniach *tyss, tyssować, tyssje* zastępuje się końcowym *c*, a zatem *s* w tych przypadkach, jak *i* w zakończeniu *ssm* zastępuje się znakiem *z*.

Wyrazy obce *logia* i *graf*, które można uważać na równi z zakończeniami wypisuje się: pierwsze z opuszczeniem *g*, drugie samem *f*:

logia, logia, logia, logia, logia, logia, logia, logia, logia, logia, graf, graf, graf, graf, graf, graf, graf, graf, graf, graf, graf.

5) Jeżeli wyraz ma przyrostek złożony, wtedy ostatnia część przyrostka złożonego, dołana do pnia, wystarcza nieraz do odczytania całego wyrazu; również można czasem opuścić przyrostek w wyrazie i przyłączyć końcówkę do pnia. Z tego powodu opuszcza się z reguły (pod warunkiem jednak, że nie powstanie dwuznaczność):

- w zakończeniach przymiotników *biego, biemu* i t. d.
- w zakończeniach przymiotników i imiesłów *wego, ussu* i t. d., *nicy* i rzeczowników *wik, awin, wość, wisa*,
- w zakończeniach przymiotników *wego, ussu* i t. d., *wy*, *ski*, *wyisty*, rzeczowników *owio, owi, owioia, wicz, wica, wstwo, wisio* i imiesłów *wczy*,
- w zakończeniach imiesłów *icy*,
- *ej* i *niej* w stopniu wyższym i najwyższym przymiotników *ejsey, niejsey*,
- *na, wa, wi* w zakończeniach czasowników i przymiotników *owac, ywać, wawem, wuję, wawie, waty, wity, wawy*, jeśli przed *w* jest *o* oznaczony, a *i* w dół wypisane; jeśli jednak *o* lub *i* po *f* się opuści, wtedy *na* należy wypisać,
- *wa* w zakończeniach *wawie, wawicy, wawstwo*,
- *f* w zakończeniach czasowników *awy, ścię*, a często także

j w zakończeniach czasowników *aję, uję, ając, ując*. W takim razie przez opuszczenie *j* powstaje zbieg dwóch samogłosek, przyczem jeśli można używa się podwójnych symbolów *aj, uę* (zgrubienie—wyokrąglenie i zniesienie—wyokrąglenie), jeśli zaś nie można użyć zniesienia, w takim razie wypisuje się *j*, a *a* i *u* się opuszczają, *ia* i *yu* przed zakończeniami *cyd, tyr, tary*.

Zakończenia *acy, byc, tacy, lityc, lityc* wypisuje się samem *yc*.

Wyżej wymienione spółgłoski *k, n, w* opuszczają się w przymiotnikach tylko wtedy, gdy po nich następuje spółgłoskowa końcówka, n. p. *ego, emu, ych, ej, em, ym, ymi*; przy końcówkach samogłoskowych *y, i, a, e, o* należy *k, n, w* wypisywać. W rzeczownikach i czasownikach jest większa swoboda skręcania.

Przykłady.

Stancie: stancieć, boćcie: boćcie, bójcie, dąćcie, mzniciem, braciom,
braci, Zbawiciel, chrobrać, miłacti, stawaćci, mądroćciom, miłactioma,
nagoćci, kruczoćci, przykroćciom, wyśzoćci, inośzoćci, dziedzictwo,
miłbaistwa, państwo, chłopstwo, w tokarstwo, nieczysty: czysty,
artystów, piacówka: piaców, krzyżówka: krzyżów, złotówka: złotów,
w robotach, gitych, niekuzitych, wielka, miała, piła, burzling,
wiejskich, brudnymi, emanemu, Żółkiewskich, mieszczanin, równik,
dziaćci, krągdraćci, najmniejsi, przygotowują, pracowni,

zabiliśmy, przybudowaliśmy, oddaję, odradzając, komenderujący,
zaciąg, bankowi (przym.): bankowi (rzecz.), niemiecki: niemieckiego.

Znaczniki.

Praniem, prądź, prawdziwie, sposób, dobrodziejstwa, potrzebę,
każdem, swoich, zżemu, okazywał, okazał się, pokatę, inni,
sprawiedliwego, sprawiedliwie, sprawiedliwość, wiecie, zwycaja,
drażniemu, równa, Miżo, czarność, tabieimy, tobyśmy, przed sobą,
żemia, tych, w tych, na tych, o tych, razem, nędzą, napród,
w obec, w obecności, albo, widzi, znów, być, byłoby, wady, odbywa,
nie mogą, pomyśleć.

Ćwiczenie w czytaniu.

Rzeczowniki.

a) Rodzaju męskiego:

k: *ad, a, as, aś, aś, aś, aś, aś, aś*
wiez: *st, st, st, st, st, st, st, st, st, st, st, st*

brzozy, niozy: *brzozy, niozy*
afzo, wafzo, oifzo, ofzo, nifzo, dzfzo: *afzo, wafzo, oifzo, ofzo, nifzo, dzfzo*
afzo, wafzo, oifzo, ofzo, nifzo, dzfzo: *afzo, wafzo, oifzo, ofzo, nifzo, dzfzo*
afzo, wafzo, oifzo, ofzo, nifzo, dzfzo

4) Rzeczowniki obce.

cyz, tacyz, izacyz, tyzacyz, fikacyz, izowóz, tyzowóz, cyjcyz: *cyz, tacyz, izacyz, tyzacyz, fikacyz, izowóz, tyzowóz, cyjcyz*
cyz, tacyz, izacyz, tyzacyz, fikacyz, izowóz, tyzowóz, cyjcyz
cyz, tacyz, izacyz, tyzacyz, fikacyz, izowóz, tyzowóz, cyjcyz
cyz, tacyz, izacyz, tyzacyz, fikacyz, izowóz, tyzowóz, cyjcyz
izm, nizm, tyzm: *izm, nizm, tyzm*
izm, nizm, tyzm
yzt, tyzt: *yzt, tyzt*
yzt, tyzt
oz, uzz, um: *oz, uzz, um*
oz, uzz, um
toł, tołowy, tocki: *toł, tołowy, tocki*
toł, tołowy, tocki
tyjcy: *tyjcy*
tyjcy
fator, areki: *fator, areki*
fator, areki
tywosci, tywawóz: *tywosci, tywawóz*
tywosci, tywawóz

ant, ant: *ant, ant, ant, ant, ant, ant, ant, ant, ant, ant*, ant, ant: *ant, ant, ant, ant, ant, ant, ant, ant, ant, ant*
ant, ant, ant, ant, ant, ant, ant, ant, ant, ant
ant, ant, ant, ant, ant, ant, ant, ant, ant, ant, logia, logika, logiczny, gogia, gogi-
ka, gogiczny *ant, ant, ant, ant, ant, ant, ant, ant, ant, ant*
ant, ant, ant, ant, ant, ant, ant, ant, ant, ant, grał, grafia, graficzny, grafować, grafuje
ant, ant, ant, ant, ant, ant, ant, ant, ant, ant

Przymiotniki.

ny, ni, niczy, niczo: *ny, ni, niczy, ni, niczy, ni, niczy, ni, niczy, ni, niczy*
ny, ni, niczy, ni, niczy, ni, niczy, ni, niczy, ni, niczy
ny, ni, niczy, ni, niczy, ni, niczy, ni, niczy, ni, niczy
ny, ni, niczy, ni, niczy, ni, niczy, ni, niczy, ni, niczy, wy, omy, iay,
ony, ony, onie *ny, ni, niczy, ni, niczy, ni, niczy, ni, niczy, ni, niczy*
ny, ni, niczy, ni, niczy, ni, niczy, ni, niczy, ni, niczy
ny, ni, niczy, ni, niczy, ni, niczy, ni, niczy, ni, niczy, ty, oazy, awy, owio:
ny, ni, niczy, ni, niczy, ni, niczy, ni, niczy, ni, niczy
ny, ni, niczy, ni, niczy, ni, niczy, ni, niczy, ni, niczy
ny, ni, niczy, ni, niczy, ni, niczy, ni, niczy, ni, niczy, tyca, tacyca, tacyca,
ny, ni, niczy, ni, niczy, ni, niczy, ni, niczy, ni, niczy

tarycz, tarycz, starycz, istyczny: ^{h i j k l m n o p q r s t u v x y z}
^{h i j k l m n o p q r s t u v x y z}
 tarycz, tarycz, starycz, istyczny: ^{h i j k l m n o p q r s t u v x y z}

Czasowniki.

awać, awalam, awały, awania: ^{a b c d e f g h i j k l m n o p q r s t u v x y z}

awać, awalam, awały, awania: ^{a b c d e f g h i j k l m n o p q r s t u v x y z}
 awać, awalam, awały, awania: ^{a b c d e f g h i j k l m n o p q r s t u v x y z}

awać, awalam, awały, awania: ^{a b c d e f g h i j k l m n o p q r s t u v x y z}
 awać, awalam, awały, awania: ^{a b c d e f g h i j k l m n o p q r s t u v x y z}

awać, awalam, awały, awania: ^{a b c d e f g h i j k l m n o p q r s t u v x y z}
 awać, awalam, awały, awania: ^{a b c d e f g h i j k l m n o p q r s t u v x y z}

awać, awalam, awały, awania: ^{a b c d e f g h i j k l m n o p q r s t u v x y z}
 awać, awalam, awały, awania: ^{a b c d e f g h i j k l m n o p q r s t u v x y z}

awać, awalam, awały, awania: ^{a b c d e f g h i j k l m n o p q r s t u v x y z}
 awać, awalam, awały, awania: ^{a b c d e f g h i j k l m n o p q r s t u v x y z}

awać, awalam, awały, awania: ^{a b c d e f g h i j k l m n o p q r s t u v x y z}
 awać, awalam, awały, awania: ^{a b c d e f g h i j k l m n o p q r s t u v x y z}

r... e... t... e... g... e... r... a... d... e... l... a... f... e... f... e...
 g... f... e... r... e... n... d... e... r... t... e... m... p... r... e... d... e... t...
 e... n... o... r... t... h... e... f... l... o... r... e... t... e... c... e... o... r... r... e... i... g... n...
 p... r... e... d... i... c... t... i... o... n... e... r... v... o... r... d... i... e... m... e... n... t... e... p... r...
 o... d... e... r... e... g... r... a... f... t... u... n... t... e... n... d... e... r... t... e... m... p... r... e... d... e... t...
 n... e... p... t... i... u... d... p... r... o... p... t... e... r... e... f... e... r... e... s... s... e... h... e... a... n... d...
 i... f... f... o... r... t... h... e... d... e... c... i... s... i... o... n... e... s... t... a... t... e... e...
 n... d... p... r... o... p... t... e... r... t... e... p... r... o... p... r... i... e... t... e... t... i... o...
 n... e... t... h... o... u... s...e... l... o... n... e... a...s... t... h...e... a...n... g...o... r... r...e...n...
 e... f... f... e... r... e... n... t... e... t... a...s... h...e...r...e... i...s... t...h...e... p...
 e... t... h...e... e...n...t...i...t...y... i...n... t...h...e... d...e...c...i...s...i...o...n... e...s...
 a...n...d... t...h...e... c...o...n...c...e...p...t...s... o...f... t...h...e... p...r...i...n...c...i...p...l...e...s...
 t...h...e... t...h...e...o...r...y... i...n... t...h...e... p...r...e...s...e...n...t... t...o...
 b...e... t...h...e... e...s...t...a...b...l...i...s...h...e...d... l...a...w...s... a...n...d... t...h...e...
 p...r...i...n...c...i...p...l...e...s... o...f... t...h...e... p...r...e...s...e...n...t... t...o...
 t...h...e... p...r...i...n...c...i...p...l...e...s... o...f... t...h...e... p...r...e...s...e...n...t... t...o...

Wielki ksiądz
Wojciech

Ćwiczenia w pisaniu.

Rzeczowniki.

a) Rodzaju męskiego:

ś: Krakowiak, gołąbkom, kapeluszykiem, w pocałunkach; anis: Mahometa(n)/in, poga(n)/inem, dworza(n)/ina; wicz: Szasakie(w)/icz, Rawicz; ów: babwochwalców, zdrajców, woźniców, pow⁴stańców, siostrzeńców, starców, ryłców, Nowosilców, kościców, rodziców, policzków, wynalazców, ka⁴to(a)ników, bractwisków, Michasiów, rachunków, pancerców, krzyków, Kijów; owie, owi: Irlandczyko(w)/i, rybako(w)/i, anioło(w)/i, Serbowie.

b) Rodzaju żeńskiego:

śa: sędzianka, chorążanki, Sapieżance, trumienkę, ciotko, rączka, wymówki, szklanek, poziomkom, przekupkami, w zasadkach; ja: Kotomyja, dziewoi, Achai, szoczuje, tuja; iśa: papiernia, cuk(i)ernia, wyrocznie, śpiżarnia, cegielnia, sypialniom, w pralniach, ⁴stajnia, pustynia, ciotunia, gospodyni, sprawczyni; ica, iśca: Krynica, służeb(n)icy, grzesznicą, kotwicą; taś: kohortach, arestach, cielętach; iśe: futro, kurta, armatce; ówka, ówka: cukrowka, gwintówki, majówce, czerwówka, kostuszówka, generałówna, dyrektorówna, Anczycówna, Ankwiczówna; owsia: szynkownia, wozownia; iśa, iśca: dziecina, imieniny, lata(n)/ina, dźba(n)/ina; iśca: robocizna, twardzina, bielizna, w pańszczyźnie, pieszczynami: oś, oś, owoś, woś, wnoś: skuratność, bystroś, liytościa, tajem(n)icoś, chyżoś, cierpkocia, męskocia, wielomownoś, przyt(o)m(n)oś, naczem(n)oś, wierzyt(e)l(n)oś, grunt(o)wnoś, elektrycz(n)oś, obelży(w)oś, niegodzi(w)oś, zapobiegł(w)oś, tki(w)oś, szczęśli(w)oś, miś(j)ac(ow)oś.

c) Rodzaju nijakiego:

e, o, ww: słodca, serca, miejscom, dzielami, wiosłach, dziasei, w przedziwie, waczywa, ogniw; iśo, iśo, niśko: nasionko, cielątkiem, w serduzku, mro(w)isko, biczyka, toporzyku, wykopa-

liskani, w tarzo(w)iskach, poźmie(w)isko; jdo: jadlo, rzemiosła sioda, sadem, powadła; g: cięć, kocieć, dziewczęcia, jagnięcia, żrebięciem, wymiona, ciznowęta, niebożał; niszis: targniecie, spleśnienia, w przemienieniu, we wspomnieniach; stwo, edztao, cteo, nictwo, dztao, nufwo: głupstwo, macierzy(ń)stwa, staro(c)stwu, pja(ń)stwem, w rodze(ń)stwie, małże(ń)stwu, księstwo, probostwami, w gospodarstwach, męstwo, bra(c)two, burmistrzo(w)stwo, dziedzic(two), gadulstwo, pta(c)two.

d) Rzeczowniki obce:

cyw, nacys, fikacya, sowaś. cywy: lokacya, ignorancyi, instytucyę, ocacya, abnegacya, ambicyom, w atrakcyach, awizacya, centralizacya, definicya, determinacya, detronizo(w)ać, indemnizacy(j)ny, rektyfikacya, tryangulacya, Chorawacya, Galicya, Móguncya; tme, nize, tywe: antropomorfizm, ateizmu, egolizmowi, kry(ty)cyzmem, paroksyzm, re(ali)zm, ostracyzm, kosmopolityzm, moderantyzm, reumatyzm; yst, tyd: formalistyka, logionista, mater(y)alisty, pianście, pianistka, seminarzystę, statysta, statystyka, soc(y)alści, dyurnistów; as, sz, um: Bachus, malus, Kajus, akc(y)onaryusz, minimum, gimnazyum, ficum; let: kwartet, paszlet; ya, tyd: anatomii, epidemie, epilepsya, antypatya, Karyntya, apatyę; iow: milion, synedron, grafion; or, for, lator: posejor, aktor, audytor, Kunk(t)ator, kolatorski; sz: arbitrał, szarnał; tyw, tywa, tywny, tywosć, tywosać: akuzatiwus, alternatywa, fakultatywny, relatywność, umotywowanie; szł, masł: abonent, agentów, klienci, w pcyentach, momentalnie, inteligentny; aus, sz: mezalians, kocwanase, bezsensowny; tura, tytura: karykatura, kreatury, literaturze, makulaturę, sygnaturka, tonsura, inwes(ty)tura; logia, logiczny: antropologię, mitologię, mineralogiczny, psychologicznie, teologia, metodologię; graf, graficzny, grafować, grafuje: cyrograf, geografa, stenograficzny, telegrafować, kaligrafuje.

Przymiotniki:

ny, nół, nicy, nictwo: strawny, azumna, zguboe, groźnego, wodnemu, karkołomną, kócielnym, dumni, żalostnych, cześnik, skarbrók, płatniczy, przyrodniczy, zwierzchoictwo; ki, cki, uski: Kowalski, morska, chłopskie, babskiego, saskiemu, ruskiej, włoską, zapołoskim, papiezcy, męskich, niemiecki, sokocki, murawki, królewskim, krakowskich, Zakrzewscy; ny, awy, ocy, owy, onwy, onwił: goczarkowy, Michalowa, hetmanowej, bratową, dąbrowę,

CZEŚĆ II.

Zawierająca: „Znaczniki i stałe skrócenia“ jakoteż „Skracanie zdań“
będzie gotowa w ciągu przyszłego roku 1909.

NAKŁADEM AUTORA.

Czcionkami drukarni Józefa Styńskiego w Przemyślu.
Cynkografia M. Hegedüsa we Lwowie.